

Keyifli Okumalar Dileriz

Binlerce kategoride milyonlarca PDF e-kitap, ders kitapları, dergiler ve romanlara platformumuz üzerinden ücretsiz ulaşabilirsiniz.

RESMİ WEB SİTEMİZ

<https://rantey.org>

Yedek ve Duyuru Kanallarımız

Sitemize erişim engeli gelmesi veya adres değişikliği durumunda aşağıdaki kanallardan güncel giriş adresine erişebilirsiniz:

- Telegram: <https://t.me/birkitapbir>
- WhatsApp Kanalımız : <https://whatsapp.com/channel/0029VbDHv8uE50Us4lvMoc0Y>

William SHAKESPEARE

Troilos ile Kressida

Türkçesi
Can Doğan

**Mitos
Boyut**

TİYATRO OYUN DİZİSİ 462

SHAKESPEARE /TROÍLOS ile KRESSIDA

*Bu kitaptaki oyunun
Fikir ve Sanat Eserleri Yasasından
ve yasalardan kaynaklanan tüm hakları
çevirmenine aittir.
Yayınlanan oyunların sahnelenmesi,
oyunması, herhangi bir amaçla
eserlerden yararlanılması ancak
eser sahibinin iznine bağlı olduğundan,
bu eserden yararlanacak
kişi veya kurumlarla, kuruluşların
Çevirmenin temsilcisi olan
Yayınevimize
başvurmaları zorunludur.*

*Çevirinin Türkiye Yayın Hakları:
Copyright © TEM Yapım Yayıncılık Ltd., 2012*

*Mitos-Boyut Tiyatro Yayınları
Oyun Dizisi 462
William Shakespeare / Troilos ile Kressida
1. Basım: 2012*

*Baskı: Yeni Güven Matb.-Topkapı-İstanbul; Tel 212. 567 69 20
Davutpaşa Cad. Güven Sanayi Çarşısı, C Blok No. 210*

*Mitos-Boyut Yayınları
TEM Yapım Yayıncılık Ltd. Şti.
Osmanlı Sokak 18/12. Osmanlı İş Merkezi-Taksim-Beyoğlu, 34437 İST.
Tel: 212. 249 87 37-38; Fax: 212. 249 02 18
E.posta: mitosboyut@gmail.com
web: www.mitosboyut.net*

Mitos-Boyut Yayınları * OYUN DİZİSİ 462

WILLIAM SHAKESPEARE

TROİLOS ile KRESSİDA

[TROILUS and CRESSIDA]

5 Perde

Türkçesi

Can Doğan

İÇİNDEKİLER

Önsöz / Can Doğan, ... 5

Troilos ile Kressida, ... 8

Sorunlu Oyun: Sorun Oyunda mı İnsanda mı?

Can Doğan

Shakespeare'in tiyatro oyunlarını Türkçeye tercüme etme sevdasına düşmüş bir tiyatro oyuncusu ve yönetmen olarak yedinci kez huzurlarınızdayım.

Daha önce, çok sevdiğim altı oyunu çevirmiştım. Bu yedinci ile ilgili kendi içinde çelişkili duygularım var. Açıkçası bu oyunun yazarı Shakespeare olmasa 400 küsur yılı aşır günümüze kadar gelebilir miydi bilemiyorum. Ama açıkçası "Gelmeliydi," diyorum.

Troilos ile Kressida oyunuyla ilk kez 80'li yılların ortalarında (hafızam beni yanıltmıyorsa) Mehmet Açar'ın mizan-seni ile Boğaziçi Üniversitesi öğrencilerinin okul oyununda tanışmıştım. Ardından 2001 yılında Mustafa Avkıran'ın mizanseni ile İ. B. Şehir Tiyatroları'nın yapımını seyrettim. Ve nihayet bu tercümeye başlamadan önce de BBC'nin yaptığı, 1981 tarihli Jonathan Miller imzalı video uygulamasını...

Doğrusu ya tarih kitaplarında okuduklarımızla pek de örtüşmeyen bir olay örgüsü görmek bana çok ilginç geldi. Ne Akhilleus bizim bildiğimiz Akhilleus'du, ne de Hektor bizim bildiğimiz Hektor.

Hani uzaktan baktığınızda genel hatlarıyla gördüğümüz bir şeye yaklaştıkça şekli de özü de değişmeye başlar ya, onun gibi bir şey Shakespeare'in bu oyunu. Tarihte olup bit-tiği nakledilen hadiseler ana hatlarıyla aynı tutulurken ayrıntılara girdikçe sanki Ortaçağ yaşayışına daha çok benzeyen bir yapı kurulmuş.

Tıpkı *Antonius ve Kleopatra*'da olduğu gibi gönül ilişkile-riyle siyasi durum kıyısından köşesinden ilişkilendirilse de sanki iki ayrı oyun dönüşümlü olarak oynanıyormuşcasına kendi kulvarlarında ilerlemeye devam ediyor.

Oyunda iki "soytarı" olduğunu düşünmeme sebep olan

Pandaros ile Thersites'in ustaca bağladığı sahnelerle "romantik komedi" tadında başlayan oyun, zamanla yer yer çok uzun konuşmalarla "ağır bir dram"a, finale doğru da sadece insanlarla sınırlı kalmayan, atların bile öldürüldüğü kanlı bir "tragedya"ya dönüşüyor.

On yılı aşkın süren ve Ege'nin karşılıklı iki kıyısının insanlarının günümüzde bile süren karşılıklı husumetinin bilebildiğimiz ilk çatışmasının içinde filizlenmeye çalışan aşkların pek şansı olmayacağı çok açık, ama "ihamet" adı verilen olgunun aşkta, siyasette ve insan ilişkilerinin her türünde bir şekilde ortaya çıkıp hayatı nasıl kötü yöne sevk edebildiğinin ilginç bir bileşimi *Troilos ile Kressida*...

Binlerce yıl önce yapılan ve çok uzun süren bir savaşın bana günümüzdeki Şampiyonlar Ligi organizasyonlarını andırdığını söylesem çok mu ileri gitmiş olurum? Sahada kıran kırana mücadele eden futbolcular nasıl maç bitince birbirlerine sarılıp soyunma odasına birlikte gidiyorlarsa, o devrin savaşçıları da savaş alanında birbirlerinin canını almak için büyük mücadele verseler de, savaşmadıkları zamanlarda birbirlerinin çadırlarını ziyaret edip aynı sofralarda yemek yiyorlar. Günümüzde kıtalar arası füzelerle yapılan ve bilgisayar ekranının karşısında oturanların birkaç düğmeye basıp koca bir coğrafyayı birkaç saat içinde yok edebildiği savaşların yanında ne kadar centilmence...

Ama insan her yerde aynı kumaş... Tarihi gerçeklerle ne kadar örtüşüyordur bilinmez, ama bu oyunda Kressida'nın Troilos'a, Akhilleus'un da Hektor'a yaptığı, kıtalararası füzeleri uçuran düğmelere basmaktan hiç de farklı değil.

Troilos ile Kressida tarihi bir oyunmuş gibi okunduğunda da seyredildiğinde de bir ölçüde yorucu, hatta sıkıcı olabilir, ama biraz derinlemesine incelendiğinde içinde insan davranışlarına dair çok ilginç saptamalar olan bir eser.

17. yüzyılın ilk yıllarında yazılan ve çok uzun yıllar Shakespeare'in "sorunlu oyunları"ndan biri kabul edilen *Troilos ile Kressida* çok uzun yıllar pek rağbet görmemiş, ama özel-

likle 20. yüzyılın ikinci yarısından sonra tiyatroların reper-tuvarında kendine daha sık yer bulmayı başarmış.

Umarım ve temenni ederim ki bu tercüme de tiyatroların ilgisini çeker ve seyirciyle buluşma şansı elde eder...

*

2012 tarihli bu tercüme,

http://shakespeare.mit.edu/TROILUS_CRESSIDA/full.html

adresindeki İngilizce orijinal metin esas alınarak yapılmıştır...

Olumlu Olumsuz bütün değerlendirmeleriniz için lûtfen tercümana yazın.

candoganbey@gmail.com

2001 yılında, İstanbul Şehir Tiyatroları yapımı *Troilos ile Kressida*'da rol alan iki abimizi ölümsüzlüğe uğurladık geçtiğimiz yıllarda... Vesileyle Süleyman Balçın ile Kahra-man Acehan'ı sevgiyle, özlemle anıyor ve bu tercümedeki emeğimi çok sevdiğim iki oyuncu abimizin anısına ihaf ediyorum...

KİŞİLER: (Grek adları Türkçe okunuşuna göre yazılmıştır)

PRIAMOS (PRIAMUS), Truva Kralı

AGAMEMNON, Yunanlıların başkomutanı

PRIAMOS'un Oğulları

HEKTOR (HECTOR)

TROİLOS (TROILUS)

PARİS

DEİFOBOS (DEIPFOBUS)

HELEN

MARGARELON, Priamos'un gayrimeşru oğlu

Truvalı Komutanlar

AENEAS

ANTENOR

Yunanlı Komutanlar

AKHILLEUS

AIAS (AJAX)

ODÜSSEUS (ULYSSES)

NESTOR

DİOMEDES

PATROKLOS (PATROCLUS)

MENELAOS (MENELAUS), Agamemnon'un kardeşi

KALKHAS, Yunanlıların tarafına geçen Truvalı bir rahip

PANDAROS (PANDARUS), Cressida'nın dayısı

THERSİTES, Sakat ve küfürbaz bir Yunanlı

ALEKSANDER (ALEXANDER), Cressida'nın hizmetkârı

TROİLOS'UN HİZMETKÂRI

PARİS'İN HİZMETKÂRI

DİOMEDES'İN HİZMETKÂRI

HELEN, Menelaus'un karısı

ANDROMAKHE, Hektor'un karısı

KASSANDRA (CASSANDRA), Priamus'un Kızı

KRESSİDA (CRESSIDA), KALKHAS'ın Kızı

Truvalı ve Yunan Askerleri ve Hizmetkârlar

Truva surlarının içi ve surların önündeki Yunan Ordugâhı.

PERDE I

ÖNDEYİŞ

Sahnemiz Truva. Kanları öfkeyle tutuşmuş gururlu prensler, zalim bir savaş için donattıkları gemilerini Atina limanına göndermişler. Truva'da taş üstünde taş bırakmamaya yemin etmiş tam altmış dokuz kral, Atina Körfezi'nden Frigya'ya doğru yola çıkıyor. Truva'nın yıkılmaz surları içinde Menelaus'un karısı Helen kendini kaçırıp tecavüz eden ahlaksız Paris'in yanında uyuyor. Kızılca kıyametin sebebi de bu zaten. Tenedos sahiline varan Yunan gemileri içindeki savaşçıları indiriyor. Yunanlıların henüz buruşmamış süslü çadırları çoktan kaplamıştır Dardanel düzlüklerini. Priamus'un altı kapılı şehrinde Dardanel, Tymbria, Helias, Chetas, Truva ve Antenorides kapıları kalın desteklerle, sıkı sıkı bağlı tellerle kapanmış Truva halkına siper olmuştur. Her iki taraf ürkek bir ürpermeyle olup bitecekleri beklerken, ben de zırhımı kuşandım ve "önsöz" olarak huzurlarınıza çıktım. Böyle giyinmemin sebebi ne yazarın kalemine güvendiğimdir, ne de oyuncuların sesine. Hadiseye uygun olsun diye böyle giyindim. Maksat ortam bozulmasın. Muhterem seyirciler, şu kadarını söyleyeyim ki oyunumuz olup bitenlerin ilk günlerini atlayıp hadiseye ortasından girecek ve derli toplu bir biçimde önünüze sereceğiz.

Beğenirsiniz, beğenmezsiniz orası bizi ırgalamaz. Zevkler ve renkler tartışılmaz. Neticede iyi kötü bu da bir savaş.

SAHNE I.

Truva. Priamos'un sarayının önü.

Troilos ve Pandaros silahlı bir şekilde girer.

TROİLOS Uşağımı çağırın. Zırhımı falan çıkaracağım. İçimde korkunç bir savaş sürerken ne diye surların dışına çıkıp dövüşecekmişim ki. Yüreği olan Truvalılar gidip savaşsın istediği gibi. Ben Troilos, yüreğimi kapırdım.

PANDAROS Bu tavrın asla bitmeyecek, değil mi?

TROİLOS Yunanlılar, çok akıllı, çok güçlü ve insanı dehşete düşürecek kadar becerikli insanlar. Ama ben gözyaşı kadar zayıf, uyku kadar hafif, bir cahil gibi aptal, geceden korkan bir bakire kadar ürkek ve bir çocuk kadar beceriksizim.

PANDAROS Ben söyleyeceğimi söyledim. Bundan sonrasına karışmam. Çörek yemek isteyen buğday değirmende öğütülene kadar sabretmeye mecburdur.

TROİLOS Sabretmedim mi?

PANDAROS Öğütülürken sabrettin, ama unun elenmesi için de sabredeceksin.

TROİLOS Onun için de sabretmedim mi?

PANDAROS Sabrettin ama ondan sonra da kabarması için sabredeceksin.

TROİLOS Sabrediyorum ya.

PANDAROS Evet ama yetmez! Yetmez demek, hamur yoğrulacak demek, şekil verilecek demek, pişmesi demek. Pişmesi de yetmez çünkü soğuyana kadar sabretmezsen ağzın yanar.

TROİLOS Sabrın kendi, hatta ferishtahı gelse benim kadar katlanamaz olup bitene. Priamus'un bereketli sofrasına oturmuş adamım ben, ama aklıma Kressida gelince, aklıma gelince de ne demek be hain, aklımdan çıktığı mı var!

PANDAROS Ne yalan söyleyeyim, dün gece her zaman-
kinden daha güzeldi. Tanıdığım bütün kadınlardan da-
ha güzel.

TROİLOS Diyorum ki, tam ahlar vahlar içinde yüreğim
ikiye bölünecekken Hektor veya babam durumu çak-
masın diye ahları vahları fırtına eserken güneşin doğ-
ması gibi gülümsemeyle karışık yok ettim. Ama böyle-
si sahte gülümsemeyle maskelenen kederler talihin ka-
rarıp sevinci acıya çevirmesine benzer.

PANDAROS Saçları Helen'inkinden biraz daha koyu ol-
masa ondan daha güzel olurdu, ama kadınları muka-
yese etmek doğru değil, üstelik akrabamı övmek de ba-
na yakışmaz. Yine de dün akşam benim yerimde başka
biri olsa da onu dinleyebilseydi keşke. Gerçi senin kız-
kardeşin Cassandra'nın zekâsı da yabana atılmaz ama
yine de...

TROİLOS Öf be Pandaros! Boşuna konuşuyorum galiba.
Bütün ümitlerim denizde batıp boğuldu diyorum, sen
kaç ne kadar derinde diye soruyorsun. Kressida'nın aş-
kından divaneye döndüm diyorum, sen tutmuş çok ze-
ki bir kız diyorsun. Benim bağrım deşilmiş, yüreğim
yanıyor, sen hâlâ yok gözleriydi, yok saçlarıydı, yok
yanaklarıydı, yok yürümesiydi, yok sesiydi diye yangı-
na körükle gidiyorsun. Yanında bütün beyaz ellerin
mürekkep kadar kara görüldüğü ellerinden dem vu-
ruyorsun. Ah onun o yumuşacık elleri. O ellerin yanın-
da kuğu yavrularının tüyleri bile bir çiftçinin nasırlı el-
lerinden daha sert kalır... Ben aşkından yanıp tutuşu-
yorum diyorum, sen beni teselli edeceğine üstüme üs-
tüme geliyorsun. Yarama merhem süreceğine yarayı
açan bıçağı daha derine batırıyorsun.

PANDAROS Gerçek neyse onu söylüyorum o kadar.

TROİLOS Çok fazla konuşuyorsun ama.

PANDAROS İnsaf yani! Bundan sonrasına karışmam. Na-
sılsa nasıl, güzelse bu iyi bir şey, değilse de bu onun so-

runu.

TROİLOS Canım Pandaros, yapma yahu. Pandaros!

PANDAROS Haybeye uğraşıyorum burada. Ne ona yaratabildim ne sana. Bir ona gidiyorum bir sana, bir ona bir sana. Kadrimi bilip teşekkür eden var mı? Yok!

TROİLOS Ne kızılıyorsun ki Pandaros? Niye celallendin şimdi?

PANDAROS Bir kere o benim akrabam, bu yüzden de Helen kadar güzel olması mümkün değil. Akrabam olmasaydı cuma günleri Helen'in pazar günü olduğu kadar güzel olabilirdi. Neyse ne, isterse at suratlı olsun, bana ne!

TROİLOS Ben güzel değil mi dedim?

PANDAROS Ne dedinse dedin! Babasının peşine takılması tamamen aptallık. Bırak Yunanlılara gitsin. Bir daha gördüğümde ona da söyleyeceğim bunu. Bana gelince, ben yokum artık bu işlerde.

TROİLOS Pandaros...

PANDAROS Yokum dedim.

TROİLOS Canım Pandaros...

PANDAROS Yalvarırım uzatma. Ben bulduğum gibi bırakıp gidiyorum. Bu iş buraya kadar.
(*Pandaros çıkar. Boru sesleri.*)

TROİLOS Kesilsin artık şu sevimsiz sesler! İğrenç sesler! İki taraf da sersem. Helen tabii ki güzel olacak, her gün kanlarımızla boyayıp kızartıyoruz yanaklarını. Böyle bir sebep uğruna savaşmam ben! Kılıcımın hakkını veremem bu uğurda. Bir tek Pandaros... Ey Tanrılar ne türlü bir vebaya köle ettiniz beni! Ben Kressida'nın yanına gidemem, ama Pandaros gidebilir... İyi de nasıl ki gidip ulaşılmaz Kressida'ya kur yapmaya kalkmak imkânsızsa, o huysuz Pandaros'a laf anlatıp gönlünü çelmek de o kadar imkânsız... Tanrılar söyleyin bana, Kressida kim, Pandaros kim, ben kimim? Kressida taa Hint okyanusundaki bir istiridyenin incisi. İyi de oray-

la buranın arasında azgın dalgalı nice deniz var. Ben bir tür tüccarım, Pandaros da yelken açmış umutlarımın rüzgârı.

(*Boru sesleri, Aeneas girer.*)

AENEAS Ne oldu Prens, neden savaş meydanında değilsiniz?

TROİLOS Değilim de ondan. Kadınsı bir cevap oldu ama cuk oturdu. Çünkü orada olmamak için kadın olmak lazım. E, söyle bakalım Aeneas, savaş meydanından ne olup bitiyor?

AENEAS Paris yaralanıp evine döndü.

TROİLOS Kim yaraladı onu?

AENEAS Menelaos.

TROİLOS Menelaos boynuzuyla açmıştır o yarayı. Bırakalım kanasın, o yaradan bir şey olmaz. (*Boru sesleri*)

AENEAS Duyuyor musunuz, surların dışında büyük eğlence var.

TROİLOS İstediklerimi yapabilirsem şu anda burada da büyük eğlence olurdu, ama eğlenceye değil savaşımaya gitmem gerekiyor. Sen de gidecek misin?

AENEAS Hem de hemen.

TROİLOS Hadi o zaman, beraber gidelim. (*Çıkarlar.*)

SAHNE II.

Truva'da bir sokak.

Kressida ile Aleksander girer.

KRESSIDA Şu geçenler kim?

ALEKSANDER Kraliçe Hekhabe ile Helen.

KRESSIDA Nereye gidiyorlar?

ALEKSANDER Doğu kulesine. Orası bütün vadiye hâkimdir, belli ki savaşı seyretmek istiyorlar. Sabır taşı Hektor'un bile sabrı taşmış, Andromakhe'yi bayağı sert azarlamış, silahtarını da yumruklamış. Sanki acelesi varmış gibi daha güneş doğmadan zırhını kuşanıp savaş

alanında almış soluğu. Yolunun üstündeki bütün çiçekler bile onun gazabından ürküp gözyaşı dökmüşler.

KRESSİDA Neye öfkelenmiş ki bu kadar?

ALEKSANDER Duyduğum kadarıyla Yunanlıların arasındada Truvalı kanı taşıyan, Hektor'un bir akrabası varmış, adı da Aias'mış.

KRESSİDA İyi de ne özelliği varmış bu adamın?

ALEKSANDER Yaman herifmiş diyorlar, tek başına dimdik ayakta durabiliyormuş.

KRESSİDA Canım, ayağı olan, hasta olmayan, kafayı bulmamış herkes tek başına ayakta durabilir.

ALEKSANDER Bu adam bir sürü hayvanın üstün özelliklerini kendinde toplamış. Fil gibi ağır ve sakın, ayı gibi vahşi, arslan kadar cesurmuş. Doğası icabı çılgınca yiğitmiş ama çılgınlığında ölçülüymüş. İnsanların taşıdığı bütün erdemler de kusurlar da bu adamda parça parça var diyorlar. Hiçbir sebep yokken dertlenip melankoliye dalarmış, sonra durup dururken birden sevinçle havalara zıplarmış. Yüz eli olan bir dev gibiymiş ama hiçbir şeyi tutmazmış, yüz tane gözü olan bir canavar gibiymiş ama gözü hiçbir şey görmezmiş.

KRESSİDA Böyle biri beni olsa olsa güldürür, Hektor'u niye kızdırmış ki?

ALEKSANDER Dün savaşta Hektor'un karşısına çıkmış ve yenmiş onu. Hektor da bu yenilginin utancından karalar bağlamış, yemeden içmeden kesilmiş ve gözüne uyku girmemiş.

KRESSİDA Şu gelen kim?

ALEKSANDER Dayınız Pandaros efendim.

(*Pandaros girer.*)

KRESSİDA Hektor yiğit adamdır.

ALEKSANDER Dünyanın en cesur adamıdır.

PANDAROS Ne, ne, ne, ne?

KRESSİDA Günaydın Pandaros Dayı.

PANDAROS Günaydın Kressida. Ne konuşuyordunuz öy-

le? Günaydın Aleksander, Nasılsın yeğenim? İlium'a uğradın mı?

KRESSİDA Sabah uğradım.

PANDAROS Ben geldiğimde ne konuşuyordunuz bakayım? Sen İlium'a gittiğinde Hektor orada mıydı? Helen daha uyanmamıştı, değil mi?

KRESSİDA Hektor gitmiş, Helen de uyanmamıştı.

PANDAROS Evet, Hektor bu sabah erken uyandı.

KRESSİDA Biz de Hektor'un öfkesini konuşuyorduk.

PANDAROS Öfkeli miymiş?

KRESSİDA Aleksander öyle diyor.

PANDAROS Doğru, ben de öyle duydum. Niye öfkeli olduğunu da biliyorum. Şu kadarını söyleyeyim bugün tozu dumana katacak. Troilos da öyle. Benden söylemesi.

KRESSİDA Troilos da mı çok öfkeli?

PANDAROS Troilos mu? Tabii, üstelik o Hektor'dan daha üstündür.

KRESSİDA Tanrılar adına söyle, ikisi mukayese edilebilir mi?

PANDAROS Troilos'la Hektor'u mu mukayese ediyorsun? İnsan sarrafısın yani.

KRESSİDA Ne sandın, ben adamı gözünden tanırım.

PANDAROS Şu kadarını söyleyeyim, Troilos, Troilos'dur.

KRESSİDA Ben de öyle dedim, Troilos'un Hektor olmadığı kesin.

PANDAROS Tabii öyle de, Hektor da bir Troilos değil hani.

KRESSİDA İkisi de kendi oldukları kadar kendileridir.

PANDAROS Kendi mi dedin! Ah zavallı Troilos, keşke kendinde olabilse.

KRESSİDA Kendinde değil mi yani?

PANDAROS Kendinde olsa ben Hindistan'a kadar yalınayak yürümeye razıyım.

KRESSİDA Hektor olmadığına göre kendindedir.

PANDAROS Kendinde mi? Kendinde değil, keşke kendinde olsa. Tanrılar işini bilir, zamanın kime dostça kime

düşmanca davranacağını iyi ayarlarlar. Ah be Troilos, keşke benim kalbim bu kızın göğsünde çarpsaydı. Hayır efendim, Hektor Troilos'dan daha üstün bir insan değil.

KRESSİDA Kusura bakmayın.

PANDAROS Bir kere daha yaşlı.

KRESSİDA Kusura bakmayın dedim ya, kusura bakmayın.

PANDAROS Daha Hektor'un yaşına gelmedi. Hele bir gel-sin, o zaman başka türlü düşüneceksin. Nerede Hektor'da Troilos'un aklı.

KRESSİDA Hektor'un aklı kendine yeter, Troilos'un aklını ne yapsın.

PANDAROS Nerede Troilos'un erdemleri.

KRESSİDA Öyle diyorsan öyle olsun.

PANDAROS Troilos kadar yakışıklı da değil.

KRESSİDA Bir kere Hektor Troilos'dan daha yakışıklı.

PANDAROS Hiç kafan çalışmıyor ha. Gerçi kumral mumral ama, Helen bile geçen gün söyledi... Aslında kumral da sayılmaz ya neyse...

KRESSİDA Bal gibi de kumsal işte.

PANDAROS Bana sorarsan kumral sayılmaz.

KRESSİDA Kumral olmak ya da kumral olmamak.

PANDAROS Helen onun tenini Paris'den daha çok beğendiğini söyledi.

KRESSİDA Hiç de değil, Paris çok renkli bir delikanlı.

PANDAROS Orası öyle.

KRESSİDA Öyleyse Troilos'un rengi abartılı demektir. Paris'in rengi ruhsarı tam kıvamında, Troilos'un Paris'ten daha renkli olduğunu söylediyse demek ki Helen'in ateşi başına vurmuş. O altından diliyle Troilos'un bakır burnuna methiyeler düzerse şaşmam.

PANDAROS Helen Troilos'u Paris'ten daha çok sevmiyorsa ben de kör olayım.

KRESSİDA O fettan Yunanlı'dan da bu beklenirdi zaten.

PANDAROS Sen ne dersen de Troilos'a bayılıyor. Geçen

gün karşılaştılar, bilirsin, Troilos'un sakal namına üç beş kılı vardır suratında.

KRESSİDA Bilmem mi, onun sakalını kundaktaki bebek bile sayabilir.

PANDAROS Ne bekliyordun ki, daha yaşı başı ne. Ama bu yaşında bile abisi Hektor'dan daha çok yük taşıyabiliyor.

KRESSİDA Bu yaşında bu kadar güçlü yani.

PANDAROS Helen onu çok beğeniyor. Karşılaştıklarında yanına geldi ve Troilos'un çenesindeki yarığı okşadı.

KRESSİDA Ne diyorsun sen, Troilos'un çenesi mi yarılmış?

PANDAROS Hadi oradan, bilmezden gelme, çenesindeki gamzeyi kastediyorum. Bütün Frigya'yı dolaşsan onun kadar güzel gülen birini bulamazsın.

KRESSİDA Doğru, gülmek ona çok yakışıyor.

PANDAROS Ha şunu bileydin.

KRESSİDA Hazan mevsimindeki bulutlar gibi.

PANDAROS Sen ne dersen de Helen ona bayılıyor.

KRESSİDA Bayılırsa bayılsın, önemli olan ayılmak.

PANDAROS Ve şu kadarını söyleyeyim, Troilos'un gözünde Helen çürük bir yumurtadan başka bir şey değil.

KRESSİDA Çürük yumurtayı sevenler civcivi kabuğunu kırmadan yer.

PANDAROS Helen'in o bembeyaz, o emsalsiz elleriyle Troilos'un çenesindeki gamzeyi okşaması aklıma geldikçe gülümsemek geliyor içimden. İtiraf etmeliyim ki...

KRESSİDA Et hadi, et...

PANDAROS İtiraf etmeliyim ki Helen Troilos'un çenesinde beyaz bir kıl görünce...

KRESSİDA Ne yazık o zavallı siğilli çeneye...

PANDAROS Katıla katıla gülmeye başladılar. Hele Kraliçe Hekuba, inan ki gülmekten kadının gözünden yaşlar geldi.

KRESSİDA Taşlar da gelmiştir.

PANDAROS Kassandra da çok güldü.

KRESSİDA Ama onun gözünün altındaki torbalar kolay kolay dolmaz, doldu da taşı mı bari?

PANDAROS Hektor da çok güldü.

KRESSİDA İyi de bu kadar gülünecek ne var bunda?

PANDAROS Ne mi var? Beyaz kıl var ya, hani Troilos'un çenesindeki beyaz kıl, ona güldüler.

KRESSİDA Hani yeşil bir kıl bulsalar anlarım, öyle olsa ben de gülerdim.

PANDAROS Aslında kıldan çok Troilos'un bir lafına güldüler.

KRESSİDA Ne dedi ki?

PANDAROS Helen "suratında elli iki kıl var ve içlerinden sadece biri beyaz" dedi.

KRESSİDA E ne olmuş?

PANDAROS Ne olmuşu var mı? Bunun üstüne Troilos eli ikinin içindeki beyaz kıl babam, ötekiler de onun oğulları." dedi, Helen de "Tanrılar adına söyle, hangi kıl benim kocam Paris?" dedi. Troilos yapıştırdı cevabı: Boynuzlu olan, kopar da kocana götür!" Helen buz kesti, Paris de çok sinirlendi. Ama ötekiler gülmekten bir haller oldular.

KRESSİDA Tamam, uzatma! Yeterince dinledim zaten.

PANDAROS Tamam kızma. İyisi mi sen dün söylediğim şeyi düşün.

KRESSİDA Düşünüyorum, düşünüyorum.

PANDAROS İnan ki doğru söylüyorum, senin için döneceği gözyaşı nisan yağmurundan daha çok olacak.

KRESSİDA Ben de o gözyaşı yağmuruyla sulanan ısırgan otu olarak Mayıs'ta toprağı yarar boy gösteririm.

(Geri çekilme boruları)

PANDAROS Duyuyor musun? Savaş alanından geri dönüyorlar. Şuraya geçelim de İlium'a gidişlerini seyredeyim.

KRESSİDA Memnuniyetle.

PANDAROS Şuraya geçelim, hah, tam burası. En iyi bura-

dan görünüyor. Geçerlerken tek tek isimlerini söylerim ama bence sen en iyisi Troilos'a bak.

KRESSİDA Bağırmadan konuş.

(Aeneas geçer.)

PANDAROS İşte Aeneas. Yiğit çocuk, değil mi? Truva'nın nadide çiçeklerinden biri. Ama sen Troilos'a bak, birazdan geçer.

(Antenor geçer.)

KRESSİDA Bu kim?

PANDAROS O mu? O Antenor. Tam bir zekâ küpü. Şu kadarını söyleyeyim ki akli başında ve çok iyi biri. Üstelik de çok yakışıklı. İyi de nerede kaldı bu Troilos? Birazdan geçer, onu sana göstereceğim. Beni fark ederse başını sallayacağını söyledi.

KRESSİDA Sahiden sallayacak mı?

PANDAROS Sallayacak tabii ki...

KRESSİDA Bunu yapacak kadar salak biri yani.

(Hektor geçer.)

PANDAROS Ve Hektor, iyi bak, iyi bak. İşte adam gibi adam. İyi ki varsın Hektor! Yiğit delikanlı! Cesur adam! Görüyor musun? Ne sağlam delikanlı! Ne kadar yiğit değil mi?

KRESSİDA Hem de çok!

PANDAROS Güven veriyor. Miğferindeki ezikleri görüyor musun? Bak, iyi bak. Şaka maka amma vurmuşlar ha!

KRESSİDA Kılıç izi mi o?

PANDAROS Kılıçlar! Hem ne fark eder, şeytan bile ona vız gelir. Tanrılar onu övmüş de yaratmış. Bak, gördün mü, Paris geliyor. (Paris geçer.) Şuna bak, şuna. Amma yakışıklı ha! Üstelik çok da cesur. Kim uydurdu yaralanıp evine kaçtı diye. Yaralı maralı değil işte. Helen görsün de adam gibi adam nasıl olurmuş anlasın. Troilos da nerede kaldı. Birazdan onu da göreceğiz.

(Helen geçer.)

KRESSİDA Bu kim?

PANDAROS Helenus. İyi de Troilos neden geçmedi hâlâ?
Yoksa bugün çıkmadı mı?

KRESSİDA Helenus dövüşmeyi becerebiliyor mu dayıcı-
ğım?

PANDAROS Helenus mu? Hayır. Aslında şöyle böyle dö-
vüşür elbet. İyi de Troilos nerede? Duyuyor musun in-
sanlar Troilos, Troilos diye bağıyor. Bu Helenus rahip
biliyor musun?

KRESSİDA Şu sinsi sinsi yürüyen herif kim?

PANDAROS Hangisi? Şu mu? O Deifobos. (*Troilos geçer.*)
Hah, işte Troilos! İşte yeğen, işte yiğitler yiğidi Troilos!
Çok yaşa Troilos!

KRESSİDA Ne bağıyorsun, ayıptır yahu!

PANDAROS İyi bak, aklında tut. Yiğit Troilos! Gördün mü?
Gördün mü Kılıcı nasıl da kana bulanmış! Miğferinde-
ki ezikler de Hektor'unkinden çok. Şu yakışıklılığa, şu
yürüyüşün asaletine bak! Gençliğin yüz akı. Yirmi üç
yaşında ama göstermiyor. Helal olsun sana! Ah, ah!
Güzel bir kızım ya da kız kardeşim olsa gözümü kırp-
madan ona verirdim. Çok takdir ediyorum onu. Paris
onun tırnağının kiri olamaz! Helen'in elinde olsa Pa-
ris'i sepetleyip Troilos'un kollarına atılacağına eminim.

KRESSİDA Bak, başkaları da var.

(*Askerler geçer.*)

PANDAROS Eşekler, aptallar, geri zekâlılar! Çalı çırpı bun-
lar, çalı çırpı! Etin yanındaki püre! Troilos'un bir bakı-
şına kurban olurum ben! Bırak bakma, ne bakıyorsun!
Kartallar gitti, şimdi sıra kargalarda. Karga bunlar!
Kuzgun! Kuzgun! Agamemnon da dahil bütün Yuna-
nistan bir yana, Troilos bir yana!

KRESSİDA Yunanlıların içinde Akhilleus da var ama bes-
belli Troilos'dan daha iyi biri.

PANDAROS Akhilleus mu? Arabacının teki, hamalın, ökü-
zün önde geleni.

KRESSİDA Tamam, tamam.

PANDAROS “Tamam, tamam”mış. Kafayı mı yedin, kör müsün? Erkekten de anlamıyorsun ha! Soy sop, güzellik, hal tavır, laf söz, mertlik, bilgelik, zarafet, erdem, gençlik, cömertlik, özgürlük ve daha neler neler. Erkek dediğinin baharatı bunlar değil mi?

KRESSİDA Desene bu adam değil kıyma, baharatla, sar sarmala sonra doğru fırına.

PANDAROS Nasıl bir kadınsın sen yahu! Hiçbir açık vermiyorsun yani.

KRESSİDA Karnımı korumak için sırtımı, hilelere karşı zekâmı, namusumu korumak için sükûnetimi, güzelliğimi korumak için de maskemi kullanırım. Bunların hepsini birden savunmak için de dayanağım sensin. Sen arkamda oldukça bin tane muhafızım var demektir.

PANDAROS Birini söyle bari.

KRESSİDA Olmaz. Gözüm sende, benin de en önemli muhafızım sensin. Korumam gereken bir şey var da koruyamıyorsam gözlerimi sana çeviririm. Korumam gereken şey için gücüm yetmiyorsa da iş işten geçmiş demektir.

PANDAROS Seni gidi seni.

(Troilos'un hizmetkârı olan çocuk girer.)

ÇOCUK Efendim sizinle görüşmek istiyor.

PANDAROS Nerede?

ÇOCUK Sizin evinizde. Şu anda zırhını çıkarıyor.

PANDAROS Tamam evlat, git söyle birazdan geliyorum.

(Çocuk çıkar) Yaralandı galiba. Görüşürüz sevgili yeğenim.

KRESSİDA Güle güle dayıcığım.

PANDAROS Birazdan dönerim.

KRESSİDA Bana ne getireceksin peki?

PANDAROS Troilos'dan bir hediye.

KRESSİDA O hediye de senin pezevenkliğinin ispatı olur.

(Pandaros çıkar.) Sözler, yeminler, hediyeler, gözyaşları ve aşkın bütün ıstırapları. Bunlar Pandaros'un başkası-

nın adına bana verdiği şeyler. Benim gözümdeki Troilos, Pandaros'un süsleyip püsleyip anlattığı Troilos'dan bin kat daha güzel. Ama yine de geri durmalıyım. Kur yapılan kadın melek gibi görünür erkeklere. Ama bir tavlınmaya görsün, değeri bir anda sıfıra düşer. Bir işe heveslenmek o işi yapmaktan daha keyiflidir. Bir kadın hiçbir şey bilmese de bunu bilmek zorundadır. Peşinde koşulan şey erkeğin gözüne olduğundan daha güzel görünür. Aşkın en tatlı zamanı arzu etme dönemidir. Aşk bana şunu öğretti: Kur yapılırken efendisin, tavlındın mı köle. Kalbim kıpır kıpır olup kaynasa da gözüm bunu açığa vermemeli. (Çıkar)

SAHNE III.

Yunan karargâhı. Agamemnon'un çadırının önü.

Boru sesleri. Agamemnon, Nestor, Odüsseus, Menelaos girer.

AGAMEMNON Prensler, hangi keder betinizi benzinizi soldurdu böyle? Bu dünyada hangi işe girişerseniz girişin umudunuzun vaat ettiği şeylerin çoğu felakete uğrar ve yolundan sapar. Aynen sapasağlam bir çam ağacının dümdüz yukarı doğru büyürken damarlarında oluşan budaklar yüzünden yolundan sapıp eğrile bükürle yükselmesi gibi... İşler umduğumuz gibi gitmedi ve yedi yıldır kuşatma altında tuttuğumuz Truva'nın surları hâlâ dimdik ayakta. Ama girişilen her işte yol kazaları olur, hayal ettiklerimizin hepsinin gerçekleşmesi de imkânsızdır. E madem öyle sevgili Prenslerim, yaptıklarımız ve yapamadıklarımız için niçin kendinizi ayıplıyorsunuz ki? Tanrılar dayanma gücümüzü sınyıyor... Bu güç talihin yüzümüze güldüğü zaman ortarlarda görünmez. Çünkü öyle zamanlarda bilgeyle aptal, cahille âlim, yumuşakla sert birbirinin akrabası gibi görünür. Ama ne zaman ki feleğin çarkı kaşlarını ça-

tıp ortalığı tozu dumana katar, işte o zaman bu güç göz kamaştıran aydınlığıyla belirir ve tozu dumanı dağıtıp bütün erdemleriyle yolumuzu açar.

NESTOR Mukaddes bir mevkide olan büyük Agamemnon, Nestor bu sözlerinizden bir sonuca varmak istiyor... Deniz durgunken içi dışı çürümüş nice ufacak tekne görkemli gemilerin yanında yüzmekten korkmaz. Ama kuzey rüzgârı sert mi sert esmeye başladı mı sağlam ve soylu gemiler dağ gibi kabarmış dalgaları yarıp geçerken çürümüş ufaklıklar ortalıkta görünmez. Ya çoktan kaçıp limana sığınmışlar ya da Deniz Tanrıları'na yem olmuşlardır. Bir şeyin gerçek değeri feleğin sillesini yediği zaman belli olur. İşler yolundayken, sürüyü kaplan değil at sineği rahatsız eder. Ne zaman ki rüzgâr koca meşe ağacını sarsıp da sinekler kaçacak delik aramaya başlar yiğit olan işte o zaman ayaklanır ve meydan okur kaderine...

ODÜSSEUS Agamemnon, yüce kumandan, Yunanistan'ın bütün eti, kemiği ve siniri, hepimizin düşüncesini kendi benliğinde toplamış yüce varlık. Rica ederim Odüsseus'un sözlerine kulak ver. Öncelikle ikinizin sözlerini de yürekten alkışladığımı bilmenizi isterim. (*Agamemnon'a*) Sen sarsılmaz bir kudrete sahipsin. (*Nestor'a*) Ve sen saygıdeğer Nestor senin sözlerin de benim için çok önemli. Bütün bu sözleri pirinç levhalara yazdırıp Yunanlıların okumasını sağlasan ve saygın Nestor, sen de ak düşmüş başınla Yunanlıların karşısına çıkıp olup bitenleri anlatsan kaderin seyri değişebilir. İki yüce büyüğümden dileğim Odüsseus'u dinlemenizdir.

AGAMEMNON Konuş İthaka Prensi. Münasebetsiz Ther-sites ağzını açınca nasıl ki güzel sözler, tatlı bir melodi duymayacağımıza eminsek sen konuşunca da gerekli ve önemli şeyler söyleyeceğine o kadar eminiz.

ODÜSSEUS Şu söyleyeceklerim bir yapılabilsen Truva'nın surları temellerinin altında kalmış, yüce Hek-

tor'un kılıcı da sahipsiz kalmıştı. Savaşın kendine özgü kuralları hep ihmal edildi. Şu Yunan çadırlarına bakın, tıpkı birlikleri gibi tamamen başıboş durumda. Ordu-gâh bir kovan gibi olmazsa, bozulanlar onarılmazsa bu kovan bal üretebilir mi? Bir yerin başı belli değilse en önemsizler bile önemli sıfatıyla çıkarlar ortalığa. Yerler, gökler ve yıldızlar sarsılmaz bir düzenle, âdâba, erkâna, mevsimlere, şekle şemale saygıyla döner dururlar. Hepsinin de merkezinde güneş vardır. Onun gözündeki aşı, sistemi her türlü musibetten korur, bir kral buyruğu gibi yolundan sapmadan iyiye de varır kötüye de. Ama ne zaman ki yıldızlar yollarından sapıp bir kargaşanın içine düşer, işte o zaman veba sarar dört bir yanı, kıyamet alameti isyanlar başlar. Denizler kudurur, fırtınalarla sarsılır yeryüzü ve depremler de yerle bir eder arda kalanı. Kavgalar alır yürür, yoldan çıkanlar kana bular ortalığı. Dirlik, düzen, huzur diye bir şey kalmaz. İnsanları zirveye götüren merdiven yerinden oynamaya görsün, kargaşanın girdabına düşüverir herkes. Ast üstünü, üst astını bilmezse okullarda, şehirlerde, çarşıda pazarda her şey birbirine girer. Evlatların miras haklarına, tacın, tahtın, liyakatin haklarına kimse saygı göstermez olur. Ölçsüzlüğün hüküm sürdüğü bir yerde saygın esamesi bile okunmaz. O zaman doğa da sapa yolundan. Uysal sular taşkınlara dönüşür bir anda, bir anda toprak bataklığa dönüşür, haklılar değil güçlüler kazanır bütün davaları. Zalim evlat kıyar babasının canına, hakkın hukukun yerine zorbalık adalet dağıtmaya başlayınca da haklıyla haksızı ayırt etmenin imkânı kalmaz. Adaletin de adı kalır, kendi yok olur gider. Güç, iradenin emrinden çıkıp ihtirasın emrine girer ve iştahlı bir kurt gibi önüne ne çıkarsa saldırıp kemire kemire yok eder. En sonunda da kendi başını yer... Yüce Agamemnon, işte düzen yok olunca olacak budur. Tek kelimeyle kargaşa ve yok oluş. Tırmanıyor-

rum diye atılan her adımda geri gider düzen, en başta-
kini bir altındaki adam yerine koymaz, onun altındaki
onu, onun da altındaki onu... Atılan her adımda her-
kes üstünü küçümser ve bu küçümseme zamanla çıl-
gınca bir kıskançla beslenip solgun, kansız ve cansız
bir illet halini alır. İşte biz bu illete kapıldığımız için
Truva bize karşı hâlâ dimdik ayakta durabiliyor. Kendi
gücü buna yetmezdi oysa. Sözün özü Truva'yı ayakta
tutan kendi gücü değil, bizim güçsüzlüğümüzdür.

NESTOR Odüsseus ordumuzun kapıldığı ateşli illeti gayet
güzel ortaya koydu.

AGAMEMNON Odüsseus, derdin ne olduğunu gayet gü-
zel anlattın da, dermanı söylemedin.

ODÜSSEUS Ordunun lideri ve en önemli askeri olarak an-
dığımız Büyük Akhilleus, pohpohlanmaktan içice şı-
marmış, akli havalarda çadırında yan gelip yatıyor ve
ona götürdüğümüz bütün önerilerle dalga geçiyor.
Onu geçtim, Patroklos da bütün gün tembel tembel ya-
tağında yatıp gerip garip ve bayat espriler yapmaktan
başka bir şey bilmiyor. İftiralarla dolu saçma sapan
oyunlar oynayıp akli sıra sahnede bizim taklidimizi ya-
pıyor. Yetmiyor kimi zaman da sizi, Yüce Agamem-
non'u getiriyor sahneye. Sizin mukaddes vazifenizle
dalga geçiyor. Kırta kırta yürümelerini, sahnede yap-
tığı gürültüyü marifet sayan kötü oyuncular gibi tuhaf
tuhaf haller takınıp sözüm ona sizin taklidinizi yapı-
yor. Ağzını açıp laf etmeye kalktı mı da ayarı bozuk
çanlar gibi sesler çıkarıyor. Yüz kafalı alev kusan yüz
ağızlı bir canavar gibi ağzından çıkan her bir hece pis-
liğin daniskası gibi yankılanıyor sahnede. Bu münase-
betsizliklere bir tek Akhilleus gülüyor, o kallavi bed-
nini yatağın içinde bir oraya bir buraya devirip kahka-
halarla gülüyor "Muhteşem!" diye bağırıp "Tıpkı Aga-
memnon! Hadi şimdi de Nestor ol bakalım Patroklos,
nutuk çekmeye başlamadan önce yaptığı gibi sakalını

sıvazlamayı da unutma sakın!"... Öteki de başlıyor sözde oynamaya. Güzellik Tanrıçası, çirkin kocasına ne kadar benzerse, paralel iki çizgi ne kadar buluşursa Patroklos da o kadar benziyor Nestor'a... Kendini Tanrılarla bir tutan Akhilleus yine "Muhteşem!" diye bağırıyor. "Tıpkı Nestor! Şimdi de gece alarm verildiğinde yaptıklarını oyna bize!"... Patroklos hemen başlıyor yaşlılığın getirdiği küçük kusurları alaya almaya. Öksürüp tıksırmalar, zırhını giyerken titremeler falan... Üstün insan, gülmekten ölüyor. "Yeter Patroklos, ya kes ya da bana çelikten kaburgalar yaptır, yoksa gülmekten bütün kaburgalarım çatlayacak, dalağım yarılacak!" Hal böyle olunca da bütün gücümüz, erdemlerimiz, yaradılışımız, şeklimiz, başarılarımız, fetihlerimiz, buyruklarımız, tedbirlerimiz, savaşlarımız, barış için gösterdiğimiz çaba, kazandıklarımız, kaybettiklerimiz, neyimiz var neyimiz yoksa bu ikisinin elinde kendi içinde çelişkili bir kepezeliğe dönüyor.

NESTOR Toz kondurmadığımız bu iki soytarıya özenen nicesi de yoldan çıkıyor, büyüklük illetine tutuluyor. Aias kendini çok önemli bir adam zannetmeye başladı, afrasından yanına yanaşılmıyor. O da Akhilleus gibi çadırından çıkmıyor, adamlarını toplayıp şenlikler cümbüşler yapıyor ve bir kâhin edasıyla gelecekte haberler verip verdiğimiz savaşla dalga geçiyor... Sahte sikke basan darphaneler gibi iftiralar üreten köleyi, yani Thersites'i kışkırtıp bizi yerin dibine sokuyor. Bunca büyük tehlikeyle uğraşırken o aklınca bizim gücümüzü zayıflatıp, bütün çabamızı boşa çıkarmaya yelteniyor.

ODÜSSEUS Bizim yöntemlerimizi korkakça görüp bir de kızıyorlar. Savaşı kazanmak için bilgiye, birikime ihtiyaç yokmuş, ileri görüşlülük, akıl falan da gerekli değilmiş. Bileğin kuvvetli olsun yeter diyorlar. Kuvvetli bir bileğin aklın kontrolünde nereye ne zaman vuracağını hesaplamanın, düşmanın gücünü öğrenip ona gö-

re davranmanın zerrece önemi yok onların gözünde. Onlara sorarsanız bu hesapları yapmak yatağından kalkmadan savaş kazanmak isteyenlerin işiymiş. Onlara sorsan kapıları, surları yıkan bir koçbaşı, o koçbaşını yapan ustanın maharetinden yahut o koçbaşını doğru zamanda doğru yere sevk eden akıldan daha değerli.

NESTOR Madem öyle Akhilleus'un değeri de onu taşıyan atından daha az. *(Boru sesi)*

AGAMEMNON Nedir bu boru sesi, gidip bir bak Mene-laos.

MENELAUS Truva'dan geliyor.

(Aeneas girer.)

AGAMEMNON Çadırımızın önünde ne işiniz var?

AENEAS Lütfen söyler misiniz, Büyük Agamemnon'un çadırı burası mı?

AGAMEMNON Doğru bildin.

AENEAS Kudretli Agamemnon bir prensin getirdiği haberi dinlemek lûtfunda bu'unur mu acaba?

AGAMEMNON Bütün Yunanlıların "Liderimiz, komutanımız, hükümdarımız" dediği Agamemnon'un huzurunda, Akhilleus'un kolları kadar güçlü bir güvenlik içinde konuşabilirsiniz.

AENEAS İzin için de güvenlik için de teşekkür ederim. Ancak Yüce Agamemnon'u daha önce görmemiş bir yabancı onu öteki ölümlülerden nasıl ayırabilir ki?

AGAMEMNON Nasıl mı?

AENEAS Evet, nasıl? Onu layığıınca selamlayabilmek, selamlayınca da yanaklarım kızarmaya hazır olsun diye soruyorum. Güneş Tanrısı'na sakın gözlerle bakan, seher vakti gibi insanların yolunu aydınlatan o güç, yüce Tanrısal varlık hanginiz?

AGAMEMNON Ya bu Truvalı bizimle dalga geçiyor, ya da Truvalı elçiler laf parlatma işini abartmışlar.

AENEAS Silahsızken kırılğan melekler kadar nazik güler yüzlü olurlar. Barış zamanı da öyledirler. Ama savaş

başlayıp da asker olmaya görsünler. Gem vurulmaz hırsları, güçlü kolları, kusursuz eklemleri, muhteşem kılıçlarıyla ortaya çıkarlar. Hele ki Tanrıların desteğini de almışlarsa yüreklerinde korkudan eser kalmaz... Ama sus Aeneas, kapa çeneni Truvalı. Parmağını ağzının üstüne koy ve sus... Kendi kendini öven, aslında kendi hakkında kötü konuşuyor demektir. Seni can düşmanın övmeli ki övgü yerini bulsun ve şanın şerefine göklere yükselsin.

AGAMEMNON Truvalı, senin adın Aeneas mı?

AENEAS Evet Yunanlı, benim adım Aeneas.

AGAMEMNON Rica ediyorum ne istediğinizi söyleyin bana.

AENEAS Bağışlayın ama söyleyeceklerimi yalnız Agamemnon' kulakları duysun isterim.

AGAMEMNON Agamemnon Truva'dan gelen biriyle özel bir görüşme yapamaz.

AENEAS Ben de Truva'dan onun kulağına fısıldamak için gelmedim zaten. Uyansın da sözlerimi can kulağıyla dinlesin diye borular çaldırdım gelirken.

AGAMEMNON Rüzgâr nasıl bildiği gibi esiyorsa siz de öyle konuşun. Agamemnon'un uyku saatinde değiliz, uyanık olduğuna emin olabilirsiniz Truvalı, bunu bizzat kendi söylüyor.

AENEAS Borular ötsün sesi çıktığında, bronzun sesi çınlasın bütün tembel çadırlarda. Bütün hırslı Yunanlılar bilsin ki Truva sesi yettiğinde söyleyecektir ne söyleyecekse. (*Boru sesleri*) Yüce Agamemnon, Burada, Truva'da bir prens vardır, Priamus'un oğlu Hektor. Bitmek bilmeyen savaşın ateşkesi içinde kelimenin tam anlamıyla paslandı. Git boru sesleri eşliğinde söyle Yunanlılara: Aralarında Kral, prens ya da soylu olsun, rahatından çok şerefini düşünen, korku nedir bilmeyen, yalandan aşk sözleri söylemeden sevdi mi tam seven, sadece koynundayken değil her yerde kadınının güzelli-

ğini öven ve onunla gurur duyan, delikanlı biri varsa, o delikanlıya açıkça meydan okuyorum. Hektor Bütün Truvalıların ve Yunanlıların önünde şunu kanıtlamak, daha doğrusu kanıtlamak için elinden geleni yapmaya kararlıdır. Hiçbir Yunanlı onun sarılıp uyuduğu kadın kadar zeki, güzel ve vefalı bir kadına sarılıp uyumamıştır... Hektor yarın surlarla çadırlarınız arasındaki bölgeye gelip boru çalarak sevdiğini gerçekten seven Yunanlı bir âşığa çağrı yapacak. Hektor'un karşısına çıkan biri olursa ne âlâ, ama kimse çıkmazsa Hektor Truva'ya dönecek ve "Yunanlı kadınların yüzleri güneşten kararmıştır, onlar için değil mızrak, kıymık kırmaya bile değmez!" diye bağırarak.

AGAMEMNON Bunu bütün âşıklarımıza iletacağız. Aeneas, aralarında böyle biri çıkmazsa âşık olan herkesi yurdumuzda bıraktığımıza hükmederiz. Ama biz askeziz. Âşık olmamış, olamamış askere de olsa olsa ödlekdir. Aramızda âşık biri varsa Hektor'un karşısına çıkar. Kimse çıkmazsa da ben çıkarım.

NESTOR Nestor'u da unutmayın. Hektor'un dedesi mememerken Hektor'un şimdiki yaşında olan kocamış Nestor! Yunan ordusunda aşkın ateşiyle yanıp tutuşan bir yiğit çıkmazsa, şunu Hektor'a cevap diye götür benden. Aksakalımı miğferimin siperliğiyle, buruşmuş kollarımı zırhımla gizleyip karşısına çıkacağım ve "Benim sevdiğim senin anneannenden ve dünyadaki bütün kadınlardan daha güzel ve iffetlidir." diyeceğim. Onun genç damarlarındaki kanın karşısına kurumuş damarlarımdaki üç damla kanla çıkıp ispat edeceğim sözümün doğruluğunu.

AENEAS Tanrılar bizi gençlik kıtlığından korusun.

ODÜSSEUS Amin.

AGAMEMNON Sevgili Aeneas, tut elimden de seni çadıma götürüyüm. Akhilleus bu durumdan haberdar edilsin. Çadırdan çadıra bütün Yunanlılara da bildiril-

sin. Siz de geri dönmeden soframıza buyurup soylu düşmanınızın sizi ağırlamasına izin verin.

(Odüsseus ve Nestor dışındakiler çıkar.)

ODÜSSEUS Nestor!

NESTOR Ne oldu Odüsseus?

ODÜSSEUS Kafamın içinde beliren taze bir fikir var, senin biraz zaman harcayarak onu geliştirebileceğini düşünüyorum.

NESTOR Neymiş o?

ODÜSSEUS Dinle beni. Sert ağacı kesmek için keskin balta gerekir. Akhilleus'un ruhunu esir alan ve gittikçe büyüyen kibrine bir dur demenin zamanıdır. Aksi takdirde hepimizin sonunu getirecek kötülüklerin tohumları ortalığa saçılacak.

NESTOR Peki önerin ne?

ODÜSSEUS Gerçi Hektor hepimize meydan okudu ama belli ki karşısına Akhilleus'un çıkacağını umuyor.

NESTOR Hektor'un muradı belli, tıpkı koca bir serveti küçük sayılarla ifade etmek gibi. Haberi alınca Afrika'nın çöllerinden daha kurak da olsa Akhilleus'un beyni bile biraz zorlamayla Hektor'un doğrudan kendini kastettiğini anlayacaktır.

ODÜSSEUS Peki bu çağrıya karşılık verir mi sence?

NESTOR Vermeli. Onun dışında Hektor'un karşısına onurlu çıkabilecek başka kim var ki? Bu oyun olsun diye kapışacak olsalar da iki tarafın onuru karşı karşıya gelecek. En değerli Yunanlıya karşı en değerli Truvalı. Ve sözüme itimat et ki Odüsseus, bu vahşi kapışmada bizim tarafımız ağır basmıyor. Gerçi başarı da başarısızlık da kişisel olacak ama doğaldır ki iki orduyu da kökünden etkileyecek. Tıpkı kısacık bir özetin koca bir kitabı anlattığı gibi, koca bir devin bir bebek boyutundaki oyuncağı gibi, bu kapışmanın sonucu gelecekte olup biteceklerin habercisi olarak algılanacak. Hektor'un karşısına çıkacak adam hepimizin sahip olduğu bütün

erdem ve değerlerin ruhunu temsil edecek. Ve bu adam kapışmada yenik düşerse karşı tarafın nasıl moral bulacağını, özgüvenini nasıl arttıracığını düşün. Bu güven duygusuyla güçlenen kollar, ucunda tuttuğu kılıca ve oklara da güç verir.

ODÜSSEUS İzninle benim de söylemek istediğim bir şey var. Anlattıklarına hak veriyorum ve bu sebeple de Hektor'un karşısına Akhilleus'un çıkmasını doğru bulmuyorum. Tüccarların yaptığını yapıp kötü malımızı öne koyalım, satılırsa ne âlâ, satılmazsa da ortaya çıkarmadığımız malımızı parlatmış oluruz. Hektor'un karşısına Akhilleus'un çıkmasına razı olmayın. Bu işin sonunda payımıza utanç da düşse onur da, çok garip iki sonucu olacak.

NESTOR Ben bu yaşlı gözlerimle göremiyorum, neymiş o iki sonuç?

ODÜSSEUS Akhilleus gururundan şımarmasaydı Hektor'u yenmesinin onurunu bizimle paylaşacaktı. Ama iyiden iyiye küstahlaştı. Buna bir de Hektor'u dize getirmenin zaferini eklerse, yüzünü Afrika güneşinde yanmışçasına kızartacak nice şeyler yapıp aşağılamaya başlayacak hepimizi. Yenilirse de en içimizdeki en değerli adamın şanı lekelenecek ve böylece kendi onurumuzu kendi ellerimizle paçavraya çevirmiş olacağız. En iyisi hileli bir kura çekip Aias'ın kazanmasını sağlayalım. Hektor'un karşısına o çıksın. Kendi aramızda da en değerli adamımız olarak Aias'ı övüp duralım. Böylelikle şöhretinin kölesi olan Akhilleus biraz hizaya girer... O beyinsiz Aias'ın kazanacağı tutarsa onu alkışlarız, kazanamazsa da bizde daha iyi niceleri var diye yine caka satarız. Bu işte yapmamız gereken tek şey Akhilleus'un tüylerini yolmak.

NESTOR Odüsseus, bu yaptığın plan keyfimi yerine getirdi. Hemen gidip Agamemnon'a da anlatalım. Ortaya bir kemik atıp iti ite kırdıralım. *(Çıkarlar.)*

PERDE II

SAHNE I.

Yunan ordugâhında bir yer.

Aias ile Thersites girer.

AİAS Thersites!

THERSITES Agamemnon çiban çıkardıysa, her tarafını çiban sardıysa ne olacak?

AİAS Thersites!

THERSITES Ya bu çibanların patlayacağı tutarsa? Çibanlar patlarsa komutan da patlamış demektir. O zaman da ordunun hali haraptır.

AİAS İt!

THERSITES Belki de şimdi zerresini bile göremediğimiz akıl fişkirir.

AİAS İt oğlu it, laf söylüyorum burada, duymuyor musun? (Vurur.) Kulağın duymuyor madem sırtınla dinle bari.

THERSITES Mankafalı Yunanlı, vebalara gelesin e mi?

AİAS Konuş o zaman lor peyniri suratlı gerzek, itiraf et ki yakışıklılıkta senden ileriyim.

THERSITES Kafana vura vura seni doğru yola getireceğim ama sen bir tek duayı öğrenene kadar, atın bütün kitabı ezber eder. Vur bakalım vur şu garibana, cüzamlara tutulası...

AİAS Mantar suratlı, bana sonucu öğren hemen.

THERSITES Benim de canımın acıyacağını bilmiyor musun, öyleyse niye vuruyorsun?

AİAS Sonuç ne ilan edildi?

THERSITES Senin salağın biri olduğunu ilan etmişlerdir.

AİAS Maymun suratlı, bak elim kaşınmaya başladı ama.

THERSITES Tepeden tırnağa kaşınsan da ben de bir güzel kaşısam seni. Her tarafını yara bere edip bütün Yunanistan'ın en iğrenç uyuzuna çevirsem. Savaşta düşma-

na da böyle vursan ya, ama nerede, karşıda düşman görünce yüreğin yufkalaşıyor, değil mi?

AİAS Yahu ne ilan ettiklerini söylesene!

THERSITES İşin gücün Akhilleus'u çekiştirmek, onun yüceliğini kiskanıyorsun değil mi? Tıpkı ölümler diyarının bekçi köpeğinin oranın kraliçesini kiskandığı gibi kiskanıyorsun. İkide birde havlaman da ondan.

AİAS Ah canım ayol. Al sana!

THERSITES Sıkıysa Akhilleus'a vursana bana vurduğun gibi.

AİAS Kofti major!

THERSITES Kodum mu oturturdu seni, tıpkı saman dolu bir çuval gibi.

AİAS Seni gidi kahbenin evladı seni! (*Döver.*)

THERSITES Vur, durma vur bakalım.

AİAS Cadalozun evladı!

THERSITES Vur, vur bakalım beyni sultanmış herif. Benim dirseklerimde bile senden daha çok beyin vardır. Eşek sıpaları bile sana ders verecek kadar akıllıdır, kahraman bozuntusu! İşin gücün Truvalıları pataklamak. Biraz akıllı olan herkes senin gibileri köle pazarında alır satar. Döv sen, döv beni, ben de topuklarından başlayıp santim santim yukarı çıkar yüreksiz öküzün biri olduğunu söylerim sana.

AİAS Sen köpeksin. Köpek!

THERSITES Hıyarağası!

AİAS Geri zekâlı!

THERSITES Manyak herif! Düztaban! Edepsiz deve!
(*Akhilleus ile Patroklos girer.*)

AKHILLEUS Ne oluyor Aias! N'apıyorsun? Thersites! Ne oluyor?

THERSITES Şunu görüyor musun şunu?

AKHILLEUS Evet, ne var?

THERSITES Hayır, hayır, iyi bakın!

AKHILLEUS Bakıyorum da hiçbir şey anlamıyorum.

THERSITES Yok, yok, yok, iyice bakın.

AKHILLEUS İyice bakmak da ne demek, bakıyorum ya işte!

THERSITES Bakıyorsun ama çok iyi görmüyorsun. Çünkü gördüğün şeyi insan sanıyorsun ama değil. Aias o!

AKHILLEUS Bilmez miyim geri zekâlı.

THERSITES Ama bu geri zekâlı kendini bilmiyor!

AİAS İşte onun için sopa yiyorsun ya!

THERSITES Vay vay vay vay, akıl dediğin böyle olur işte! Bunun aklının upuzun kulakları var. O benim kemiklerimi kırabilir, ben onun beynini dağıtırım. Bir kuruşa dokuz kanarya alırsın ama bil ki onun beyni bir kanaryanın beyninin dokuzda biri kadar bile etmez. Bu midesiyle düşünür, midesi de kafatasının içindedir. Bu nedir biliyor musun Akhilleus?

AKHILLEUS Nedir?

THERSITES Bu Aias var ya bu Aias...

(*Aias vurmaya yeltenir.*)

AKHILLEUS Yapma sevgili Aias.

THERSITES Bu sersem...

AKHILLEUS Yok, seni bırakmam Aias!

THERSITES Bu hesapta Helen için dövüşecek ya, bunda Helen'in iğnesinin deliğine yetecek kadar bile akıl yoktur.

AKHILLEUS Kes sesini budala!

THERSITES Ben de sesimi kesip kafamı dinlemek istiyorum ama bu ahmak istemiyor. Şuna bak şuna.

AİAS Gebertirim seni ha! Şimdi seni...

AKHILLEUS Bu sersemle akıl yarıştıracak halin yok herhalde.

THERSITES Sizi temin ederim ki yarıştıramaz. Çünkü bir budala kadar bile akli yoktur onun.

PATROKLOS Sıkı laf!

AKHILLEUS Niye dalaştınız?

AİAS Bu aşağılık baykuşa ilan edilen şeyin ne olduğunu

öğrenmesini söyledim, ama o benimle dalga geçiyor.

THERSITES Babanın uşağı vardı sanki!

AÍAS Hadi, hadi.

THERSITES Ben gönüllü olarak hizmet ediyorum.

AKHILLEUS Son görevinde gönüllü değildin besbelli.

Kimse dayak yemeye gönüllü olmaz. Aias'ın gönlünden seni dövmek kopmuş, ondan sonra da almış ayağının altına.

THERSITES Yok ya... Belli ki kas yapayım derken sende de, beynin de yalan olmuş. Bu Hektor denen herif ikinizin de kafasını kırsa boşuna. Sizin kafalarınızın yerine içi boş ceviz kabuğu kırsa daha iyi.

AKHILLEUS Bana da dalaşıyorsun yani.

THERSITES Odüsseus'la daha büyük büyük dedelerinizin ayak tırnakları çıkmadan beyni küflenene Nestor, ikini de birer öküz gibi arabaya koşmuşlar savaşın bütün yükünü size taşıtıyorlar.

AKHILLEUS Ne dedin, ne dedin?

THERSITES Yalan mı? Hadi deh Akhilleus, Yürü bakalım deh Aias!

AÍAS Senin dilini koparırım ben!

THERSITES Koparırsan kopar. Dilim olmasa da senin kadar laf edebilirim zaten.

PATROKLOS Bir kelime daha söyleme, sus artık Thersites!

THERSITES Akhilleus emretti diye susacak göz var mı bende?

AKHILLEUS Şimdi de sana sarmaya başladı.

THERSITES Birer kütük gibi ipin ucunda sallandığınızı görmeden çadırlarınıza gelmem bir daha. Ben zeki insanlarla arkadaşlık ederim, sizin gibi gerzeklerle işim olmaz. (Çıkar.)

PATROKLOS Şükürler olsun, gitti de kurtulduk.

AKHILLEUS Aynen... Dinle Aias, bütün orduya bir duyuru yapıldı. Hektor güneş doğduktan beş saat sonra bizim çadırlarla surların tam ortasına gelip boru çalarak

bizim aramızdan çıkacak bir yiğide meydana okuyacakmış. Ortaya çıkacak yiğitle de bir şeyi ispat etmek için kapaşacakmış. İspat edilecek şeyin ne olduğunu bilmiyorum ama zırvalık olduğuna eminim. Hadi, görüşürüz.

AİAS Güle güle. Karşısına kim çıkacakmış?

AKHILLEUS Hiç bilmiyorum. Kura çekilecekmiş. Kura çekilmeseydi kimin çıkacağı kimin çıkacağı belliydi zaten.

AİAS Yani sen çıkacaktın, öyle mi... İyisi mi gidip şu işin aslını astarını bir iyice öğreneyim.

(Çıkarlar.)

SAHNE II.

Truva. Priamos'un sarayında bir oda.

Priamos, Hektor, Troilos, Paris ve Helenus girer.

PRIAMUS Bunca zaman harcanıp onca cana kıyıldıktan ve bu kadar görüşmeden sonra Nestor çıkmış bütün Yunanlıları temsilen "Helen'i verin bu işi kapatalım," diyor. Onurlarımız, yitirilen zamanlar, onca çaba, feda ettiklerimiz, yaralanıp sakat kalanlar, hatta hayatını kaybedenler, savaşın ateşinin kasıp kavurduğu onca değerli şey unutulsun istiyor... Hektor, sen ne diyorsun buna?

HEKTOR Yunanlılardan zerrece korkum olmadığını bilmenizi isterim. Ama yine de Yüce Priamus, bu işin nereye varacağı konusunda yufka yürekli bir kadın bile benim kadar korkamaz... Güven duygusu barışı kemirir. İnsanın kendine güvenmesi iyi de, bu güven duygusunu abartırsa yolunu aydınlatan ışığın fitili yaranın dibine kadar gider ve yarayı dağlar... Bırakın Helen gitsin. Bu hadise yüzünden kılıçlarımızı çektiğimiz ilk günden beri Helen'den çok daha değerli nice canımızı kaybettik. Canımızdan nice can koptu yani. Bizden ol-

mayan, bizden olsa sıradan biri olarak yaşayıp gidecek birini korumak için binlerce insanımız canından oldu. Üstelik Helen'i burada tutmak için geçerli bir sebebi-miz de yok bence.

TROİLOS Utan kardeşim, çok ayıp. Yüceler yücesi bir kralın onurunu kıyıtırık bir terazinin kefesine koyup dirhemle mi tartacağız yani? Onun sonsuz sınırsız yüceliğini metelik hesabıyla mı belirleyeceğiz? Kulaçlarla ölçülemeyen bu koca yapının boyunu sırf korkudan karışla, parmak hesabıyla mı hesaplayacağız! Yuh olsun, ayıptır.

HELENUS Hesaba kitaba karşı çıkmama hiç şaşmadım, çünkü sen hesap kitap nedir bilmezsin. Sen bunları bilmiyorsun diye babamız devletin işlerini yaparken aklını kullanıp hesap yapmayacak mı yani?

TROİLOS Sen hayal dünyasında yaşıyorsun Rahip kardeşim. Senin aklın yün bir eldivenin içinde. Düşmanın sana zarar vereceğini sezdiğinde aklın seni tehlikeden koruyacağını düşünüyorsun. Öyleyse Helenis'in elinde kılıçla kendine yaklaşan Yunanlıyı görünce aklın kanatlarıyla havalanıp kaçmasına şaşmamalı. Tanrıların öfkesinden korkup civanın aktığı gibi ortalıktan yok olanları da normal karşılamalı. Olmaz! Bu işler sırf akılla olur deniyorsa kapılarımızı sıkı sıkı kilitleyelim ve sıcak yataklarımızda uykuya dalalım. Yiğitlik ve onur da yağ bağlamış göbeklerimizin aklına uyup ürkek tavşanlara dönüşsün. Akıl ve ince hesaplar insanın ciğerini çürütür ve elden ayaktan keser.

HEKTOR Kardeşim, Helen uğruna harcadığımız onca şeye değmez.

TROİLOS Değer dediğimiz şeyin ölçüsünü biz belirlemiyor muyuz zaten?

HEKTOR Değeri biz biçsek de bunu keyfimize göre yapamayız. Değer biçilen şeyin de kendini değerli kılacak özellikleri olmalı. İbadeti abartmak putlara körü körü-

ne tapmaktır. Sevdiği şeyin gerçek değerini bilmeyen insan yolundan sapmış meczuptan başka bir şey değildir.

TROİLOS Günün birinde kendi seçtiğim bir kadınla evleniyorum diyelim. Bunu yaparken elbette ki tehlikeli kıyılarda nice tehlikeyi atlatmamı sağlayan aklımın ve irademın kontrolündeki gözlerimi ve kulaklarımı kullanıyorum. Sonra zamanla beklentim değişince kadını kapının önüne koyabilir miyim? Koyamam, çünkü o zaman sözümünden dönmüş, onurumu kaybetmiş olurum. Alıp kullandığımız bir ipek kumaşı satıcısına geri veremeyiz. Karnımız doyunca artan yemekleri çöpe atamayız. Paris'in Yunanlılardan intikam almasına destek verdiniz. Sizin desteğinizin soluğuyla dolan yelkenleri iki kadim düşman olan deniz ve rüzgârı uzlaştırtıp onun emrine verdi. Ulaşması gereken limana ulaştı ve Yunanlıların esir tuttuğu yaşlı halamızın karşılığında bir Yunan Kraliçesi getirdi bize. Genç, taze ve pırlanta gibi bir Kraliçe. Onu neden bırakmıyoruz, biliyor musun? Yunanlılar halamızı bırakmadığı için! Onu tutmaya değmez ha! Değer elbet. O, binlerce geminin peşine düştüğü, koca koca kralları tüccara döndüren nadide bir inci! Peşinden hep bir ağızdan "Git! Git!" diye bağırdığınıza göre Paris'in yaptığını doğru bulmuyorsunuz demektir. Kraliçe'yi getirdiğinde "Paha biçilmez!" diye bağırışıp alkışladığınıza göre de ganimeti beğendiniz demektir. Şimdi ne oldu da o zaman söylediklerinizi inkâr ediyorsunuz! Ne oldu da yere göğe koymadığınız bir hazine böyle düştü gözünüzden! Hırsızlığın bile hakkını veremiyoruz! Çaldık çalmasına ama çaldığımızı saklamaktan ödümüz kopuyor! Çaldığımız şey kadar bile değerimiz yok anlaşılan. Yunanlılara kendi topraklarında yapmadığımızı bırakmadık, ama kendi topraklarımızda, haklılığımızı dahi savunamaz haldeyiz!

KASSANDRA (*Sahne dışından*) Ağlayın Truvalılar, ağlayın!

PRIAMUS Bu ses de ne? Biri bağıyor.

TROİLOS Bizim deli kız kardeşimiz. Sesinden tanıdım.

KASSANDRA Ağlayın Truvalılar!

HEKTOR Kassandra'nın sesi bu.

KASSANDRA (*Kendini kaybetmiş bir halde girer.*) Ağlayın Truvalılar, ağlayın! Bin göz verin bana da olup bitene gözyaşı döküyüm.

HEKTOR Kardeşim, lütfen... Sakin ol.

KASSANDRA Bakireler, delikanlılar, orta yaşlılar ve kocamışlar, işi gücü ağlamak olan bebecikler siz de katılın bana ve ağlayın. Yakında dökeceğimiz gözyaşının birazı şimdi süzölsün gözlerimizden. Ağlayın Truvalılar, ağlayın! Gözleriniz yaş dökme talimi yapsın! Yakında ne Truva kaçak ne de cennet İllium. Taş üstünde taş kalmayacak. Paris bir çıra olmuş hepimizi tutuşturuyor. Ağlayın Truvalılar, ağlayın! Helen keder demektir. Ağlayın Truvalılar, ağlayın! Helen burada kalırsa yanıp yıkılacak Truva. (*Çıkar.*)

HEKTOR Gördün mü delikanlı, gördün mü Troilos, kardeşimizin önsezisi biraz olsun içini cız ettirmedi mi? Yoksa damarlarında akan deli kan bu kötü gidişin sonuçlarını umursamana engel mi oluyor?

TROİLOS Ne demek! Yaptığımız her işi sonuçlarını hesaplayarak mı yapacağız yani! Kassandra delirdi diye cesaretimize gem vuracak halimiz yok. Hasta bir zihnin karabasınlarına bakıp onurla mücadele ettiğimiz, kazanmaya and içtiğimiz savaştan vazgeçecek değiliz. Kendi adıma şu kadarını söyleyeyim ki, bu işe Priamus'un öteki oğullarından daha fazla vakit ayıracak değilim. Tanrılar en zayıfımızı bile bu işten vazgeçmekten korusun.

PARİS Vazgeçersek herkes benim yaptıklarımı da sizin kararlarınızı da alaya alacak. Ama Tanrılar şahidimdir ki bu işin yapılmasına oybirliği ile karar vermeseydiniz

böylesi belalı bir işe korkusuzca soyunmazdım. Benim cılız kollarım tek başına ne ifade eder ki? Bunca düşmanın öfke ve kinle üzerimize yürüdüğü bu savaşta bir kişi, tek başına ne yapabilir ki? Ama şunu da bilmenizi isterim, Paris bileği ancak yüreği kadar güçlü de olsa, zorluklara tek başına göğüs germeye mecbur da kalsa, sözünden dönmez ve heyecanını soldurup geri adım atmazdı.

PRIAMUS Ganimetten payına düşeni savunuyorsun sen. Senin payına bal düşmüş, ötekilerin zehir. Bu durumda yiğitliğine övgü bekleme.

PARİS Efendim, ben yalnızca bu kadar güzel bir kadının bana yaşattığı mutluluğun peşinde değilim. Benim bütün amacım, onun namusunu onurumla koruyup kaçırmakla işlediğim suçu bağışlatmak... Boyun eğip de aldığımızı geri verirse, kaçırdığımız kraliçeye ihanet etmiş oluruz. Sizin şanınız lekelenir, benim de utancım-dan insan içine çıkacak halim kalmaz. Kendimizi bu kadar küçük düşürecek bir şeyi düşünecek kadar yozlaştık mı? Soysuz bir Truvalı'nın bile Helen'i korumak için gereceği bir göğsü, çekeceği bir kılıcı olduğuna eminim. Asil bir Truvalı içinse Helen'in uğrunda can vermek olsa olsa onurdur. Bu yüzden de paha biçilmez Helen için dövüşmemiz gerektiğini söylüyorum.

HEKTOR Paris ve Troilos, ikiniz de çok güzel konuştunuz. Ama itiraf etmeliyim ki konuyu ortaya koyarken çok yüzeysel baktığınız ortada. Aristoteles'in, ahlak felsefesini anlamaz dediği yeni yetmeler gibisiniz. Ortaya sürdüğünüz fikirler akla karayı birbirinden ayırmaktan ziyade kanımızı kaynatarak bizi hırslandırıp öfkeliendirmekten başka bir işe yaramaz. Hırslarımızın ve arzularımızın gözü kördür, gerçekleri göremeyecek kadar sağduyudan uzaktır... Tabiat her şeyin olması gerektiği olmasını ister. Her hakkı sahibine teslim eder. İnsanlar arasındaki en önemli hak da kocanın karısı

üzerindeki haktır. Doğru dürüst idare edilen bütün ülkelerde soylu insanların bile hırsa kapılıp tabiatın bu kurallarına karşı gelmesini önlemek için yasalar konmuştur... Helen, Sparta Kralı'nın karısıdır, bu durumda tabiatın ve devletin yasaları onun kocasına geri verilmesini emreder. Yanlışta ısrarcı olmak yanlış ortadan kaldırmadığı gibi iyice içinden çıkılmaz hale getirir. İşte bu yüzden benim fikrim bu yöndedir. Lâkin yine de siz kardeşlerimin Helen'i geri vermemek noktasında direnmesine saygı duyuyor ve destekliyorum. Şöyle ya da böyle, bu hepimiz için bir onur meselesidir.

TROİLOS İşin can alıcı noktası da bu. Bizim derdimiz intikam almak değil, onurumuzu korumak. Helen'i elimizde tutacağız diye bir damla Truvalı kanı aksın istemem. Ama değerli Hektor, artık bu durum artık bizim için şan şeref meselesi halini aldı. Cesur olmak ve büyük işler görebilmek için bizi mahmuzladı. Bu cesaretin ateşiyle öylesine yüreklendik ki, düşmanlarımızı yenip gelecek nesillerin kahramanı olabiliriz. Hektor, sanırım sen de dünyanın bütün servetleri pahasına bu zaferin ganimetinden pay almak istersin.

HEKTOR Büyük Priamus'un cesur evladı, seninle birlikteyim. Birbirinin boğazını sıkmaya hazır fesat Yunan Prensleri'ne öylesine üst perdeden meydan okudum ki, hepsi şaşkına döndü. Duyduğum kadarıyla Yunan ordusunun içinde de büyük bir başıboşluk varmış. Bizim bu kararımız karşısında gaflet içindeki Baş Komutanları da uyanır artık. (*Çıkarlar.*)

SAHNE III.

Yunan ordugâhı. Akhilleus'un çadırı.

Thersites girer.

THERSITES Ne olacak böyle Thersites! Öfkenin girdabında yolunu kaybettin, Aias devesinden dayak yedin iş-

te. O beni pataklıyor, ben onunla kafa buluyorum. Keşke ben onu pataklasam da o benimle kafa bulsa. İcabında şeytanı da yardıma çağırmanın sırrını çözüp bu alçağa karşı beslediğim kinin karşılığını almalıyım. Bir de Akhilleus var, dövüş olayının kompetanı... Bu ikisine kaldıysa Truva surları kendiliğinden yıkılana kadar dimdik ayakta kalacak demektir... Ey Tanrılar, bu ikisinin kafasında kalan akıl kırıntılarını da almazsanız vazgeçin Tanrı olmaktan. Bu akıllı kıtlar bir sineği örümcek ağından kurtarmaya kalksalar akıllarına bir tek koca koca kılıçlarını çekip ağı parçalamak gelir. Alayına lanet olsun! Bir karının peşine takılıp ülkeyi savaşa sürükleyenler de belalarını zevk aldıkları yerlerinden bulsunlar. Şeytanlar beddualarımı kabul etsin! Amin! O da kim? Sevgili efendim Akhilleus?

(Patroklos girer.)

PATROKLOS Kim var orada? Thersites! Sevgili Thersites, gel içeri de biraz küfür duysun kulaklarımız.

THERSITES Yaldızlı ama sahte bir para hayal etmeye kalksam seni ömrüm olduğunca unutmazdım. Ama boşver, Tanrılar sana ceza olarak seni versinler e mi! Bütün insanlara az biraz verilen cahillik lanetinden bol bol versinler sana! Yoluna hiçbir bilge çıkmasın, hiçbir halt öğrenme. Geberene kadar kanın hep beynine üşüşsün. Geberip gidince de yıkayan herif cesedini yakışıklı bulursa hayatı boyunca hep dilencileri yıkamış demektir. Akhilleus nerede?

PATROKLOS Ne o, dine imana geldin de dua mı ediyorsun?

THERSITES Tanrılar dualarımı kabul etsin!

(Akhilleus girer.)

AKHILLEUS Kim var orada?

PATROKLOS Thersites, efendim.

AKHILLEUS Nerede, nerede? Geldin ha? Gel benim güzel peynirim, gel benim sindirimi kolay çeşnim. Kaç gün-

dür niye soframızı şereflendirmiyorsun? Söyle bakalım, Agamemnon nedir?

THERSITES Senin komutanın Akhilleus. Şimdi de sen söyle Patroklos, Akhilleus nedir?

PATROKLOS Senin efendin Thersites. Şimdi de sen söyle, sen nesen?

THERSITES Senin ciğerini bilen biri. Şimdi de sen söyle Patroklos, sen nesen?

PATROKLOS Ciğerimi bildiğine göre bu soruya sen cevap ver.

AKHILLEUS Hadi, söyle, söyle.

THERSITES Bütün sorulara cevap veriyorum. Agamemnon Akhilleus'un kumandanı; Akhilleus benim efendim; ben Patroklos'un ciğerini bilen kişi ve Patroklos da sersemnin biri.

PATROKLOS Seni namussuz seni!

THERSITES Sersem, kes sesini, daha bitmedi.

AKHILLEUS Onun ayrıcalığı var, canı ne isterse söyleyebilir, devam et Thersites.

THERSITES Agamemnon da sersem; Akhilleus da sersem; Thersites de sersem ve daha önce de arz ettiğim üzere Patroklos da sersemidir.

AKHILLEUS Bu sonuca nasıl vardın?

THERSITES Agamemnon Akhilleus'un kumandanı olduğu için sersemidir; Akhilleus Agamemnon'un kumandasında olduğu için sersemidir; Thersites de bu sersemilere hizmet ettiği için sersemidir. Patroklos da zaten sersem olduğu için sersemidir.

PATROKLOS Niye sersemmişim ki?

THERSITES Ben sadece sersem olduğunu tespit ettim o kadar, sebebini bilmem. Bakın birileri geliyor.

AKHILLEUS Patroklos, kimseyle konuşmak istemiyorum. Thersites, sen benimle içeri gel.

(Çıkar.)

THERSITES Bu nasıl bir üçkâğıttır, nasıl bir hokkabazlıktır

anlayamadım. Bir kahbe, bir de boynuzlu. Bütün şamata bu ikisi yüzünden çıkıyor. İnsanların kanı bu yüzden akıyor, oh ne âlâ memleket. Savaş mı yapıyoruz zam-paralık mı belli değil!

(Çıkar. Agamemnon, Odüsseus, Nestor, Diomedes ve Aias girer.)

AGAMEMNON Akhilleus nerede?

PATROKLOS Çadırında, ama hiç tadı yok efendim.

AGAMEMNON Burada olduğumuzu söylesinler. Haber-cime kötü davranmış, onun bize gelmesi gerekirken biz onun ayağına geldik. Söyleyin, bulunduğumuz mevkî-nin saygınlığının farkında olmadığımızı sanmasın.

PATROKLOS Hemen gidip söyleyeceğim efendim. (Çıkar.)

ODÜSSEUS Onu çadırının önünde gördük, hasta falan de-ğil yani.

AİAS Hasta ama onun hastalığı, arslan olma illeti. Kibir il-leti. Biraz daha yumuşatırsak melankoliye düşmüş di-yebiliriz. Nedeni belli değil ama burnu bir karış hava-larda. Size bir şey söyleyebilir miyim efendim?

(Agamemnon'u bir kenara çeker.)

NESTOR Aias niye bu kadar öfkeli ki?

ODÜSSEUS Akhilleus onun soytarısını almış da ondan.

NESTOR - Kimi, Thersites'i mi?

ODÜSSEUS Evet.

NESTOR Aias öfkesini kustuğu şamar oğlanını kaybetti desene.

ODÜSSEUS Yok, kaybetmedi, Thersites'in yerini Akhilleus aldı.

NESTOR Birlikte hareket etmektense çatışmaları daha ha-yırlı... Aptaların darmadağın ettiği birlikten bir şey çıkmaz zaten.

ODÜSSEUS Akılla bağlanmayan dostluklar aptallığa ye-nik düşer hep. İşte Patroklos geliyor.

(Patroklos girer.)

NESTOR - Akhilleus yanında değil ama.

ODÜSSEUS Filin dizleri vardır ama onları nezaketle eğilip bükülmek için değil, sadece yürümek için kullanır.

PATROKLOS Akhilleus üzüldüğünü söylememi istedi. Umarım Yüce Kral ve yanındaki soylu kişiler sırf akıllarına estiği için uğramışlardır. Bu, yemekten sonra hazmı kolaylaştırmak için yapılmış bir yürüyüştür.” dedi.

AGAMEMNON Dinle Patroklos: Bizim bunun gibi cevaplara karnımız tok. Bizimle alay eder gibi, geçiştirmek için söylenmiş sözler olduğunun da farkındayız. Akhilleus meziyetleri olan biridir. Biz de ona kendimizce sebeplerden dolayı değer veririz. Ama ona verdiğimiz değeri layığınca taşımadığını gördüğümüz için de gözümüzdeki ışıltısı git gide soluklaşıyor. Tıpkı iğrenç bir tabakta takdim edilen ve tadına bakılmadan çürümeye mahkûm, şahane bir yemek gibi. Git onunla konuşmak için buraya geldiğimizi söyle. Ayrıca gururunu cömertçe önümüze koyarken nezaket konusunda bu kadar cimri olmasından da hoşlanmadığımızı belirt. Birazcık akli olan hiç kimse kendine bu kadar âşık olmaz. Ondan çok daha değerli bir sürü insan onun yabaniliğini sineye çekip ayağına kadar gelmiş, o hâlâ havalarda. Koca koca insanlar sanki savaşın komutası ondaymış gibi onun saçma sapan münasebetsizliklerini seyrediyor. Git söyle bütün bunları ona. Kendini bu kadar pahalıya satıyorsa, onu almaktan vazgeçeriz. Taşıyamadığımız bir savaş makinesi kaç para eder ki! Düşmana gidip “Bizim savaş makinemiz buraya gelemiyor, rica etsek siz makinenin olduğu yere gelir misiniz?” diyecek halimiz yok. Yüreği bizim için heyecanla çarpan bir cüce, uyuklayan bir devden daha güçlüdür. Git şimdi bu söylediklerim bir bir ilet ona.

PATROKLOS Hemen iletiyorum, cevabını da size bildiririm. (Çıkar.)

AGAMEMNON Aracıya ihtiyacımız yok aslında, biz

onunla konuşmaya geldik Odüsseus, sen de git.

(*Odüsseus çıkar.*)

AİAS Bu adamın diğerlerinden üstünlüğü nedir?

AGAMEMNON Kendi yarattığı bir efsaneden başka bir şey değil.

AİAS Demek öyle... Tanrılar bilir, kendini benden bile üstün sanıyordur.

AGAMEMNON Hiç şüphen olmasın.

AİAS Siz de onunla aynı fikirde misiniz?

AGAMEMNON Hayır soylu Aias, sen de onun kadar güçlü, onun kadar yürekli, onun kadar akıllısın. Soylulukta da ondan aşağı kalmazsın. Üstelik uysalsın, seninle birlikte iş yapmak daha kolay.

AİAS Bir insan niye kendini bu kadar kibre kaptırır ki? Ben kibir nedir bilmem.

AGAMEMNON Onun için zihninin daha açık Aias, değeri de daha fazla. Kibir bir dalkavuk, bir borazandır ve ikiyüzlüdür, insanın içini kemirir ve yok eder. Bir şeyin yıkılıp yok olmasını istiyorsan yapman gereken tek şey vardır, onu övmek...

AİAS Kibirli insanlardan tıpkı zehirli bir yılan gibi nefret ederim.

NESTOR (*Kendi kendine*) Kibirli insanlardan nefret eder ama kibrinden de yanına varılmaz, ne tuhaf.

(*Odüsseus girer.*)

ODÜSSEUS Akhilleus yarın savaş alanına gitmeyecekmiş.

AGAMEMNON Mazereti neymiş?

ODÜSSEUS Herhangi bir mazereti yok, kafasına estiği gibi davranıyor. Yüzsüzlüğü ele almış, ne yaparsa doğru olduğunu söylüyor.

AGAMEMNON Biz onu nezaketen dışarı çağırıyoruz, ama o bizimle aynı havayı solumak bile istemediği için çadırından çıkma zahmetinde bulunmuyor öyle mi?

ODÜSSEUS Biz istedik diye pireyi deve yapıyor. Burnu öylesine Kaf Dağı'nda ki kendi kendine konuşurken bi-

le kibrinden kendi soluğuyla bile dalaşmaktan çekinmiyor. Kendini o kadar önemsiyor ki zıvanadan çıktığında kan beynine üşüşüyor ve iç savaş yapan bir ülkede yaşanan büyük bir kargaşanın içine düşmüş gibi kendi kendini yiyip bitiriyor. Nasıl anlatmalı bilemiyorum, kibir bir duygu olmayı aşmış bir illet halini almış. Akhilleus dermansız bir derde tutulmuş gibi koşar adım ölüme doğru ilerliyor ve kendine uzanan yardım ellerini de elinin tersiyle itiyor.

AGAMEMNON Hadi Aias, git çadırına ve konuş onunla. Seni sayar, belki onu kendine gelmesi konusunda ikna edebilirsin.

ODÜSSEUS Hayır Agamemnon, olur mu öyle şey! Aias'ın adımları Akhilleus'un yanına giderken değil, onun yanından uzaklaşırken değer kazanır. Kendine kurduğu evrende bütün gezegenlerin kendi etrafında döndüğünü sanan kibrin efendisinin ayağına ondan daha değerli olduğunu bildiğimiz birini göndereceğiz de ne olacak? Önünde diz mi çökecek? Olmaz! Liyakâtini üç kez ispatlamış bu yiğitler yiğidi kahramanın mertçe edindiği onurunu kepaze etmeye hakkımız yok. Böylesi bir yiğidi onun ayağına göndermek onun gem vurulmaz kibrini besleyip semirtmekten başka bir işe yaramaz. Aias'ı oraya gönderirsek Tanrılar ayaklanıp "Akhilleus Aias'ın ayağına gelsin" diye gürler.

NESTOR (*Diomedes'e*) Çok güzel, tam nabza göre şerbet.

DİOMEDES (*Nestor'a*) Alkışlayanları sessizce selamlıyor tabii.

AİAS Onun yanına bir tek ağzını burnunu dağıtmak için giderim.

AGAMEMNON Hayır, hayır, gitmeyeceksin.

AİAS Bırakın da gidip kibir neymiş göstereyim ona.

ODÜSSEUS Uğruna savaştığımız her şey adına buna izi veremeyiz.

AİAS Ciğeri beş para etmez küstah herif!

NESTOR Kendini anlatıyor belli ki!

AİAS İşini yapsın yeter!

ODÜSSEUS Tencere dibin kara, benimki senden kara.

AİAS Kanını dökersem akıllanır.

AGAMEMNON (*Kendi kendine*) Hasta hekim oldu, iyi mi?

AİAS Sözümlü kimse dinlemedi ki...

ODÜSSEUS (*Kendi kendine*) O sözün modası geçti.

AİAS Kılıcımın gücünü bilse bu kadar zıvanadan çıkmazdı. Kendini her şeyin sahibi zannediyor...

NESTOR (*Kendi kendine*) Elinde olsa sen de kendini en azından her şeyin yarısının sahibi ilan ederdin.

ODÜSSEUS (*Kendi kendine*) Sen de yüzde onu benim derdin.

AİAS Mayalayıp şişirmeyelim, biraz yumuşasın.

NESTOR İyice mayalanıp kabarmadı, biraz daha şakşaklansın da hırsının kölesi olsun.

ODÜSSEUS (*Agamemnon'a*) Efendim, bu sevimsizi çok önemsiyorsunuz.

NESTOR Soylu efendim, çıkarın onu aklınızdan.

DİOMEDES Savaş planınızı Akhilleus yokmuş gibi kursanız iyi olur.

ODÜSSEUS Hangi taşı kaldırsak altından Akhilleus çıkıyor. Hâlbuki burada öylesine üstün bir insan var ama yanına konuşmam doğru olmaz.

NESTOR Niyeymiş, Akhilleus gibi şımarmaz ki o.

ODÜSSEUS Bütün dünya onun Akhilleus kadar cesur olduğunu bilir.

AİAS Kahbenin dölü pis köpek. Keşke Truvalı olsaydı da onu gebertseydim!

NESTOR İnsanın bir kusuru olmaz mı?

ODÜSSEUS Birazcık olsun kibirlenmez mi?

DİOMEDES Yalakalığı sevmez mi?

ODÜSSEUS Bir an olsun yüzünü asmaz mı?

DİOMEDES Biraz olsun kendini beğenmişlik yapmaz mı?

ODÜSSEUS Şükürler olsun ki sen soğukkanlı ve alçak gö-

nüllüsün. Babana ve seni emziren annene ne mutlu. Helal olsun seni yetiştiren hocaya. Tabiat sana bahşettiği erdemlerle ne kadar öğünse azdır. Savaş Tanrısı ölümsüzlüğünün yarısını sana kılıç kullanmayı öğretene versin, ömründen ömür katsın. Senin gücün yanında sırtında koca bir boğayı taşıyan Atlet Milo bile cılız kalır. Bilgeliğine gelince, övgüsüne söz değmez. Bir sınıır, bir sur, bir sahil gibi sarıp sarmalar senin erdemlerini... İşte Nestor; antika sayılacak kadar yaşlı, bunca yıl öğrendikleriyle bilge olmuş tabii ki, affedersin Nestor Baba, Aias kadar genç olsaydın ve onun beyni sende olsaydı da onun düzeyini aşamaz, olsa olsa bir Aias olabilirdin.

AİAS Sana baba diyebilir miyim?

NESTOR De tabii ki güzel oğlum.

DİOMEDES Onun kurallarını ciddiye al Aias.

ODÜSSEUS Burada durmanın anlamı yok. Akhilleus dükkânı çoktan kapattı. Başkomutan kurmay heyetini toplansın. Truva'ya yeni krallar geldi. Yarın bütün gücümüzle dimdik ayakta kalmalıyız. Ve burada öyle biri var ki doğudan batıya ne kadar silahşor varsa çıksın karşısına, Aias onun boyunun ölçüsünü alır.

AGAMEMNON Hadi gidip toplantımızı yapalım. Bırakalım Akhilleus uyusun. Kadırgalar denizde daha çok yer kaplar ama küçük teknelerin manevra kabiliyeti daha iyidir.

(Çıkarlar.)

PERDE III

SAHNE I.

Truva. Priamos'un sarayı.

Pandaros ile bir Hizmetkâr girer.

PANDAROS Arkadaşım, sen, söyle bana sen de Paris'in peşinden gidenlerden misin?

HİZMETKÂR Evet efendim, önümde yürüdüğü zamanlar öyleyim.

PANDAROS Yani ona bağlı mısın demek istedim.

HİZMETKÂR Ben efendime bağlıyım.

PANDAROS Soylu bir efendin varmış. Övgüye değer biri.

HİZMETKÂR Şükürler olsun ki öyle.

PANDAROS Beni tanıyorsun değil mi?

HİZMETKÂR Eh işte, şöyle böyle.

PANDAROS Dostum, beni daha iyi tanı. Benim adım Pandaros.

HİZMETKÂR Umarım sizi daha iyi tanımaya fırsatım olur.

PANDAROS Buna sevinirim.

HİZMETKÂR Çok lütfkârsınız.

PANDAROS Lütuf mu? Onur ve efendilik desen daha doğru. *(Bir müzik duyulur.)* Bu müzik de neyin nesi?

HİZMETKÂR Kısım biliyorum efendim. Bu da kısım kısım bir müzik zaten.

PANDAROS Çalanları tanıyor musun?

HİZMETKÂR Hem de hepsini.

PANDAROS Kimin için çalışıyorlar?

HİZMETKÂR Dinleyenler için tabii.

PANDAROS Dinlemeyi isteyenler kim peki?

HİZMETKÂR Ben ve onların müziğinden hoşlananlar.

PANDAROS Kimin emriyle diyorum yahu.

HİZMETKÂR Kime ne emredeyim efendim?

PANDAROS Arkadaşım, anlaşıyoruz galiba. Ben saray ağzıyla konuşuyorum, sen de kurnazlık ediyorsun. Ki-

min talimatıyla alıyorlar, onu söyle.

HİZMETKÂR yle söylesene, Efendim Paris istedi almarlarını. Kendi de burada, yanında da âşıkların kanını kaynatan, Güzellik Tanrıçası Venüs'n ölümlü hali var.

PANDAROS Yeğenim Cassandra ile beraber yani.

HİZMETKÂR Ne alakası var, Helen'le beraber, tasvirimden anlamadınız mı?

PANDAROS Belli ki Cassandra'yı görmemişsin sen... Neyse, buraya Prens Troilos'un adına Paris'le görüşmeye geldim. Demlenecek bir işim var.

HİZMETKÂR Sulu bir iş yani, kaynat bakalım kaynatabildiğın kadar. *(Paris ile Helen girer.)*

PANDAROS Güzel günler dilerim efendim. İkinize de güzel günler dilerim. En güzel ölçülerle en güzel arzularla, güzel güzel yaşayın. Bilhassa da siz güzel Kraliçe, güzel düşüncelerle güzel güzel koyun başınızı güzel yastığınıza.

HELEN Ne güzel konuştunuz yle.

PANDAROS Ne kadar güzel gnllsnz güzel Kraliçem. Güzel Prensım. Ve ne güzel kesilen müzik.

PARİS Onu sen kestin ama sevgili yeğenim. Hayatımla temin ederim ki onu yeniden birleştirmek senin boynunun borcu. Parçaların arasına kendinden parçalar ekeleyeceksin. Heleniam, bunda öyle uyumlu, öyle güzel sesler vardır ki bilemezsin.

PANDAROS Mbalağ ediyor hanımefendi.

HELEN Aman efendim...

PANDAROS Karga gibidir benim sesim, tam karga gibi...

PARİS çok güzel söyler, çok güzel. Adeta şakır.

PANDAROS İzniniz olursa Paris'le bir şey konuşabilir miyim sevgili kraliçem.

HELEN Olmaz, bizi atlatmanıza izin veremem. Kesinlikle bize şarkı söylemenizi istiyorum.

PANDAROS Şey, sevgili Kraliçem, iltifatınız için çok teşekkür ederim. Ama benim söylemem gereken şeyler var.

Sevgili efendim...

HELEN Lütfen ama sevgili Pandaros, tatlı Pandaros...

PANDAROS Olmaz sevgili Kraliçem, olmaz! Benim değerli efendim sizi sevgi ve saygıyla selamlıyor ve...

HELEN Bizi sizin melodilerinizden mahrum bırakmaya hiç hakkınız yok. Çarpılırsınız haberiniz olsun.

PANDAROS Tatlı Kraliçe! Tatlı kraliçe! Güzelliği emsalsiz Kraliçe!

HELEN Şarkı söylemezseniz tatlı Kraliçenin tadı kaçacak ama.

PANDAROS Beni böyle kandıramazsınız, böyle kandıramazsınız. Olmaz. Sözleriniz beni etkilemez. Ve şu kadarını söyleyeyim, akşam yemeğinde Kral, Troilos'u ararsa kendi adına ondan özür dilemenizi rica ediyor.

HELEN Sevgili Pandaros...

PANDAROS Tatlı Kraliçem ne buyuruyorlar, ne buyuruyor bu naçiz kulundan?

PARİS Yine ne işler çeviriyor bu? Akşam yemeğini kiminle yiyecekmiş ki?

HELEN Ama sevgili Pandaros...

PANDAROS Emrinizdeyim sevgili tatlı kraliçem. Eğer bu akşam kiminle yiyeceğini öğrenirseniz yeğenim size küser.

PARİS Bahse girerim benim şirin Kressida'mla birlikte yiyecek.

PANDAROS Hayır, hayır hiç öyle bir şey yok. Hem, sizin şirin Kressida'nız hasta zaten.

PARİS Öyleyse özür dilerim.

PANDAROS Evet sevgili efendim. Kressida da nereden çıktı ki. I-ıh, bir kere o şirin yatak döşek hasta.

PARİS Anlaşıldı.

PANDAROS Anlaşıldı mı? Ne anlaşıldı? Hadi bir çalgı ver. Emrinizdeyim tatlı kraliçem...

HELEN Nezaket dediğin böyle olur.

PANDAROS Yeğenim sizin bir şeyinizi fena halde seviyor

tatlı Kraliçem.

HELEN Neyim varsa onundur, bir tek Paris dışında.

PANDAROS Paris mi? Ne yapsın Paris'i. Hem ikisi dargın.

HELEN Dargınken bir araya gelirlerse ikiye üç olmaları işten bile değil.

PANDAROS Hadi, hadi, bırakalım artık bunları. Size şimdi yeni bir şarkı söyleyeceğim.

HELEN Tabii, tabii. Hemen söyle. Muhteşem şarkıcı olduğun alının yapısından belli zaten.

PANDAROS Peki, öyle olsun, öyle olsun.

HELEN Bize bir aşk şarkısı söyle... Bu aşk beni iflah etmez öldürür...

PANDAROS Aşk! Tabii ki aşk şarkısı söyleyeceğim.

PARİS Hah, çok iyi, aşk, aşk olmadan olmaz...

PANDAROS Aynen öyle, benim şarkım da öyle başlıyor.

(Şarkı söyler.) Aşk, aşk, aşk olmadan olmaz / Aşk olmadan gönüller dolmaz / aşk yarası onulmaz / aşkın yerine başka şey konulmaz / mutlu aşk insanı güldürür / ama bu aşk beni iflah etmez öldürür / / / ölür âşıkla ahlak vahlar içinde / solar hayat aşkın ateşi sönünce / aşkın yarası durmadan kanar / âşıkın yüreği durmadan yanar / âşık acısını ahlakla oflarla söndürür / bu aşk beni iflah etmez öldürür.

HELEN Adam âşık, sıırıslıklam âşık.

PARİS O sadece insanın kanını kaynatan güvercinle beslenir, sıcaklığın adı da aşktır.

PANDAROS Aşk böyle bir şey mi yani? Kaynayan kan, sıcak düşünceler ve sıcak işler. Engerek yılanı gibi bir şey bu aşk dediğin... Sevgili efendim, bugün savaş alanında kimler olacak?

PARİS Hektor, Deifobos, Helenus, Antenor ve Truva'nın bütün yiğitleri. Ben de gitmek istiyordum ama Heleniçam gitme dedi. Troilos neden gitmedi?

HELEN Alınganlık etmiştir. Neye alınganlık ettiğini de sen bilirsin Pandaros.

PANDAROS İnanın bilmiyorum baldan tatlı kraliçem. Bugün olup biteni öğrenmek için ben de can atıyorum... Kardeşinizin özrünü iletmeyi unutmazsınız, değil mi?

PARİS Hep aklımda olacak.

PANDAROS Görüşmek üzere, sevgili kraliçem.

HELEN Yeğeninize selamlarımı iletin.

PANDAROS Başüstüne sevgili kraliçem.

(Çıkar. Geri çekilme boruları duyulur.)

PARİS Savaş alanından dönüyorlar. Priamus'un yerine gidelim de yiğitleri selamlayalım. Rica ederim sevgili Helen Hektor'un zırhını çıkartmasına yardımcı ol. Yunanlıların bütün gücüyle açamadığı inançtı kancalar senin büyüleyici dokunuşuyla çözülür. Bütün Yunan Krallarının yapamadığını sen yapmış olursun.

HELEN Onun hizmetini görmek beni onurlandırır Paris, bizi güzelleştirir, parlatır.

PARİS Bebeğim, seni ne çok sevdiğimi bir bilsen. (Çıkarlar)

SAHNE II.

Aynı yer. Pandaros'un bahçesi.

Pandaros ile Troilos'un Hizmetkârı farklı taraflardan girer.

PANDAROS Ee, söyle bakalım, efendin nerede? Yeğenim Kressida'nın yanında mı?

HİZMETKÂR Hayır efendim, onun yanına gitmek için sizi bekliyor.

PANDAROS Hah, işte geliyor.

TROİLOS (Girer) Hadi, sen git. (Hizmetkâr çıkar.)

PANDAROS Yeğenimi gördün mü?

TROİLOS Hayır Pandaros, ölümler diyarındaki bir nehrin kenarında karşıya geçmek için sırasını bekleyen ruhlar gibi kapısını aşındırıyorum. Hadi, sandalcı ol da geçir beni karşıya. Geçir ki cennetin zambak döşeklerinde keyif çatayım. Hadi canım Pandaros, aşkın rengâhenk kanatlarını kuşan da uçur beni Kressida'na.

PANDAROS Sen bahçede biraz turala, birazdan onu sana getiririm. (*Çıkar.*)

TROİLOS Sersem gibiyim, beklemek fırtınasının girdabında boğuluyorum. Hayallerimdeki keyif öyle yüce ki beni adeta büyülüyor. Hayallerim gerçekleşir de bu meyvenin tadını sulu suluyken tadarsam neler olacak kim bilir. Önce baygınlık geçirir sonra da nalları dikerim herhalde. Ya da kim bilir belki de böylesi bir keyif benim kaba yaradılışımı yumuşatabilir. Sevincimden ne yapacağımı bilemez oradan oraya koşuşturabilirim. Tıpkı savaş alanında düşmanlarla karşılaşınca hangisine saldıracağını bilmediğin gibi.

PANDAROS (*Girer*) Hazırlanıyor, birazdan burada olur. Biraz akıllı ol sen de... Biliyor musun, senin yanına geleceği için yanakları kızardı, soluğu kesildi. Ama nasıl güzel, nasıl güzel anlatamam... Heyecandan da zangır zangır titriyor. (*Çıkar.*)

TROİLOS Ben de o kadar heyecanlı değil miyim sanıyorsun? Kalbim yerinden çıkacakmış gibi hızlı çarpıyor. Dizlerim tıpkı birden bire efendisine yakalanmış hizmetkâr gibi titriyor.
(*Pandaros ile Kressida girer.*)

PANDAROS Gel hadi, gel. Böyle kızarıp bozarmaya gerek yok. Utan, utan ne o öyle bebekler gibi. Hadi, benim yanımdayken ettiğin yeminleri Kressida'nın yanında da et şimdi. Ne oldu? Yine mi tüydün? Seni iyice ehli-leştirene kadar gözüm üzerinde olacak. Artık yola gel, yoksa seni arabaya koşarım. Niye konuşmuyorsun kızla? Kaldır yüzündeki şu perdeyi de mahcemâlin görünsün. Ah güneş, ah! Aydınlıktan ürktünüz değil mi, karanlık olsa nasıl da sokulurdunuz birbirinize. Hadi hadi, utanma da bir öpücük kondur manitaya. Ha söyle. Yuh, öpüşme değil de sahipsiz arsa işgali sanki. Havadar yerde arsa buldunuz, dikin bakalım binaları... Merak etmeyin, sizi ayırmaya hiç niyetim yok, canınız

ne isterse yapın. Böyle iki avcı şahin var ya, korksun nehirde yüzen bütün kazlar... Durmayın, devam edin.

TROİLOS Ne söylesem bilemiyorum hanımefendi.

PANDAROS Zaten lafla peynir gemisi yürümez. Kız senden konuşmanı mı istiyor! Senin işe yaramayacağından şüphelenirse sırf dilin değil elin de tutulur haberin olsun... Hah, yakınlaştılar yine... Madem öyle, şahitler önünde ikinizin birleştiğini ilan ediyorum. Hadi, içeri gelin. Sizin için şömineyi yakacağım. (Çıkar.)

KRESSİDA İçeri girecek misiniz efendim?

TROİLOS Ah Kressida, bu anın gelmesi için ne kadar dua ettiğimi bilemezsin.

KRESSİDA Dua mı Prensım? Peki, Tanrılar bu duayı kabul edecek mi?

TROİLOS Tanrılar dualarımı niye kabul etmesin ki? Neden böyle söyledin, yoksa aşk çeşmemizin suyunda çamur mu gördün?

KRESSİDA Korkularımın gözü kör değil. Bu çeşmeden sudan çok çamur akıyor.

TROİLOS Korkuların gözü kördür, melekleri şeytana çevirir.

KRESSİDA Kör korku aklın dediğine kulak verirse, korkusuz kör akıldan daha kestirme yollar bulabilir. Beladan kurtulmak için önce ondan korkmayı öğrenmek gerekir.

TROİLOS Benim güzel hanımefendimin korkacak bir şeyi yok ki. Aşk, korku denen canavarı yerden yere vurur.

KRESSİDA Ama bu canavarın olmadığı anlamına gelmez.

TROİLOS Korkunç olan tek şey bizim tutkularımızdır. Denizler kadar gözyaşı dökeceğiz, dağları deleceğiz, ateşlerde yanacağız, kaplanları dize getireceğiz diye esip gürlersin, yeminler ederiz. Sevgilimizin istemeyi aklına bile getirmediği nice şeyi yapabileceğimizi düşünürüz. Aşkın canavarca yüzü de budur işte. İnsanın ihtiyaçları sonsuz, imkânları sınırlıdır, yapabildikleri de yapmak istediklerinin kölesidir.

KRESSİDA Âşıklar yapabileceklerinden çok daha fazlası için yemin ederler ama yapmazlar derler. On kişilik iş için söz verirler ama bir kişilik işin onda biri kadarını bile yapmazlar. Arslan gibi kükreyip tavşan gibi kaçmaktan daha âlâ canavarlık mı olur?

TROİLOS Öyleleri vardır elbet, ama biz onlardan değiliz. Yaptığımız kadarını övsünler, ne kadar ediyorsak o kadar değer biçsinler. Tacı hak etmediyse kafamız açıkta kalsın, yarın yapacağımız iş için bugünden takdir edilmeyelim. Değerimizin adını daha doğmadan koyacak değiliz. Doğunca da alçakgönüllü bir birkaç anılması yeter bize. Troilos'un Kressida'ya davranışı karşısında kötü niyetliler olsa olsa benim davranışımın alay edebilir, iyiler de Troilos kadar gerçeği söyleyemez.

KRESSİDA İçeri girecek misiniz Prensimsi?

PANDAROS (*Girer*) e o öyle, hâlâ yanaklarınız al al. Bitmedi mi konuşmanız?

KRESSİDA Dayı, bak, başıma taş düşse senden bileceğim ona göre.

PANDAROS Sağ ol. Eğer efendimizden bir oğlun olursa onu bana verirsin... Ona sadık kalırsan ve çocukta bir arıza olursa gelir bana çemkirirsin.

TROİLOS Artık sırtını neye dayayacağını biliyorsun. Dayının sözlerine ve benim uçsuz bucaksız sevgime.

PANDAROS Bakın efendim, benim soyumun insanların gönlünü fethetmek zordur ama bir kez fethettiniz mi dizinizin dibinden ayrılmazlar. Tıpkı kediler gibi. Bir yere kapıldılar mı kovsan gitmezler.

KRESSİDA Yüreğim cesurca çarpabilir artık. Prens Troilos, bilirsiniz ki aylardır sizin sevginizden gözüme uyku girmiyor.

TROİLOS Peki neden güzel Kressida'yı elde etmek bu kadar zor oldu?

KRESSİDA Zor değildi, zor gibi göründü. Ama sevgili Prensimsi, ilk karşılaştığımızda... Bağışlayın... Sussam

daha iyi olur. Çünkü içimden geçenleri söylersem bana zulmetmeye kalkışabilirsiniz. Şimdi sizi seviyorum, ama şu ana kadar sevgime gem vurmayı becerebilmiştim. Hayır, bu da yalan... Düşüncelerim annelerinin sözünü dinlemeyen yaramaz çocuklar gibiydi. Ne kadar aptal olduğumuzu görüyor musunuz? Çenem düştü işte. Sırlarımızı ortaya sererek insanlar bize nasıl güvensin ki? Sizi çok sevdim ama sevmiyormuş gibi yaptım. Ama inanın bana erkek olmadığım, karşımdakine açılma hakkına sahip olmadığım için çok hayıflandım... Tatlım, söyletme beni. Coşup sonradan pişman olacağım laflar ettirme bana. Hem bak, gördün mü sen susuyorsun. Kurnazca benim gizli düşüncelerimi itiraf ettiriyorsun. Sustur beni...

TROİLOS Madem ki istiyorsun...

PANDAROS Müthiş.

KRESSİDA Yalvarırım bağışlayın beni. Derdim sizden öpücük dilenmek değildi, Çok utandım. Ah Tanrılar! Ne yaptım ben? Bu seferlik bırakın gideyim Prensım.

TROİLOS Gideyim mi dedin canım Kressida?

PANDAROS Gitmek mi? Ama eğer burada sabahlamazsan.

KRESSİDA Yalvarırım bu kadarıyla yetinin.

TROİLOS Kızdınız mı yoksa?

KRESSİDA Ben kendime kızdım.

TROİLOS Kendinden kaçamazsın ki...

KRESSİDA Hiç değilse denememe izin verin. Ne kadar gitsem de kalıyorum sizinle. Bu yüzden de kendime hainlik ediyorum ve sizin gözünüzde aptal durumuna düşüyorum. Rica ederim beni tutmayın da gideyim. Ağzımdan çıkanı kulağım duymuyor artık.

TROİLOS Ağzından çıkanı kulağı duymayan, bu kadar akıllı başında laflar edebilir mi?

KRESSİDA Belki de, Prensım, bu kadar ileri gitmem sizin aklınızı çelmek içindi, olamaz mı? Ama siz ya çok akıllısınız ya da beni hiç sevmiyorsunuz. Çünkü hem akıl-

lı hem de âşık olmak insan gücünün sınırlarını aşar. Bu olsa olsa Tanrısal bir güçtür.

TROİLOS Keşke aşkın ateşini her daim alevli tutabilen bir kadın olsa ve o kadın da sen olsun. Aşk yemini, kanın yenilediğinden daha hızlı yenilenen ruhuyla dış güzelliğin önüne geçsin. Keşke dürüst ve vefalı aşkıma aynı temizlik ve saflıkta bir sevgiyle karşılık bulabileceğime inansam. İşte o aşk ayaklarımı yerden keserdi. Ama ne mümkün! Ben olabildiğince doğru olsam da, doğruluğun bebekliği kadar saf bir insanım.

KRESSİDA Doğruluk konusunda savaşıcağız anlaşılan.

TROİLOS Ne soylu bir yarış olur bu. Hangisi daha doğru diye doğru doğruyla savaşıacak. İstikbalin gerçek âşıkları sevgilerini Troilos'un sevgisiyle mukayese edecek. Yeminler, mecazlar, metaforlar, parlak laflar bitip de yenilerini uyduramadıklarında beni anacaklar. Sevgilerinin demir gibi sağlam olduğu, sevgililerine ayın dünyaya, günün güneşe, kaplumbağanın eşine, yakın olduklarını anlatacak yeni bir laf bulamadıkları zaman doğruluğu gerçek özünü kavrayıp "Troilos kadar doğru" deyip şiirlerini bunu söyleyerek yüceltecekler.

KRESSİDA Mukaddes bir söz sayacağım bunu. Ben de eğer sözümden zerre kadar saparsam, zaman kendinden geçip aklını da yitirse, Truva'nın surlarını seller de alsa, kentler yok olup devletler bir tek iz bırakmadan tarihten silinse de sevgilisine verdiği sözden cayan bütün kızlar ayıplasınlar benim dönecliğimi... "Hava gibi, su gibi, rüzgâr gibi, kum gibi, kuzuya puslu kuran tilki gibi, buzağıyı boğazlayan kurt gibi, kocasının oğlunu döven üvey anne gibi hain!" desinler ve hainliğin yüreğini dağlamak için haykırınsınlar: "Kressida gibi hain!"

PANDAROS Bu kadar pazarlık yeter, artık mührü vurun yahu. Şahidiniz de benim. İşte senin elin ve işte bu da yeğenimin eli. Birbirinizi aldatmaya kalkarsanız da aranızı bulan zavallı bendenizin adı da çöpçatanların

hepsine verilsin ve hepsi Pandaros adıyla anılsın. Aldatan tüm erkeklere Troilos, kocasını boynuzlayan kadınlara Kressida, pezevenklere de Pandaros desinler. Amin deyin.

TROİLOS Amin.

KRESSIDA - Amin.

PANDAROS Amin. Şimdi sizin için ayarladığım odaya gidin. Odadaki yatağın canını çıkarın ki yarın bir gün üstünde yaptıklarınızı ona buna anlatamasın. Hadi gidin. Aşk Tanrısı işini bilmeyen bütün bakirelere bir oda, bir yatak ve bir de ona bunları temin edecek bir Pandaros nasip eylesin. (Çıkarlar.)

SAHNE III.

Yunan Karargâhı. Akhilleus'un çadırının önü.

Agamemnon, Odüsseus, Diomedes, Nestor, Aias, Menelaos ve Kalkhas girer.

KALKHAS Prenslerim, size yaptığım hizmetlerin karşılığını isteme vaktinin geldiğine inanıyorum. Bildiğiniz gibi öngörülerime uyup neyim var neyim yoksa hepsini geride bırakıp Truva'dan ayrıldım. Rahatımı bozup tehlikeli bir maceraya atılmaktan çekinmedim ve adım da haine çıktı. Tecrübem, tanıdıklarım ve konumumun getirdiği bütün alışkanlıklarımdan ayrılıp buraya geldim ve sizin hizmetinize girdim. Yani dünyaya yeni gelmiş, kimseyi tanımayan bir garibana dönüştüm. Bana pek çok vaatte bulunmuş, istediğim her şeyi yapacağınızı söylemiştiniz, işte şimdi buna binaen sizden bir ricam olacak.

AGAMEMNON Söyle, bizden talebin ne Truvalı?

KALKHAS Antenor adında bir Truvalı tutsak var elinizde. Dün ele geçirildi. Truva'da ona çok değer verirler. Pek çok değerli tutsakla benim Kressida'mı takas etmeyi teklif ettiniz, bunun için size müteşekkirim. Ama yazık

ki Truva bu istekleri kabul etmedi. Ama bu Antenor onlar için gerçekten çok değerlidir, o olmadan pek çok iş sekteye uğrar. Onun hizmetinden mahrum kalmamak için Priamus'un oğullarından birini bile bize verirlerse şaşmam... Yani kızıma karşılık onu teklif edersek bunu kabul edeceklerine eminim. Bana bu iyiliği yapar da kızıma kavuşmamı sağlarsanız sizin için yaptığım bütün hizmetlerin, sizin için çektiğim zahmetin karşılığını almış olurum.

AGAMEMNON Diomedes, Antenor'u götür, Kressida'yı bize getir. Kalkhas'ın dileği yerine getirilsin. Sevgili Diomedes, bu takas için ne gerekiyorsa hemen yap... Ayrıca bize Hektor'dan da haber getir, öğren bakalım, yarın meydanda olacak mıymış? Aias hazır durumda.

DİOMEDES Emredersiniz. Bu benim için onurlu bir görev olacak.

(Diomedes'le Kalkhas çıkar... Akhilleus ile Patroklos girip kendi çadırlarının önünde dururlar.)

ODÜSSEUS Akhilleus çadırının önünde duruyor. Komutanlarımız yanından onu tanıımıyormuş, unutmuş gibi geçsin. Prensler de umursamaz, önemsemezmiş gibi baksın yüzüne. Son olarak da ben geleceğim. Tutup bana "Ne oluyor, nedir bu soğukluk?" diye soracak olursa da ilaç gibi bir cevap vereceğim ona. Akhilleus'un içmeye can atacağı, belki de derdine derman olacak bir ilaç. Onun derdi kibri ve bunun dermanı da ancak kibrin aynasına bakmakla bulabilir. Önünde diz çöken insanları görmek onu iyiden iyiye şımarttı. Buna artık bir son vermek gerek.

AGAMEMNON Dediklerini harfiyen yerine getireceğiz. Ona ya selam vermeyin ya da kölenizmiş gibi selamlayın. Bu onu tamamen çileden çıkarır... İlk ben gidiyorum.

AKHILLEUS Komutan benimle konuşmaya geliyor. Biliyorsunuz, Truvalılara karşı savaştırmaya karar verdim.

AGAMEMNON Akhilleus bir şey mi dedi? Bizden bir dileği mi varmış?

NESTOR Komutandan bir dileğiniz mi var?

AKHILLEUS Hayır.

NESTOR Yokmuş efendim.

AGAMEMNON İyi öyleyse. *(Agamemnon ile Nestor çıkar.)*

AKHILLEUS İyi günler, iyi günler.

MENELAUS Nasılsınız? İyi misiniz? *(Çıkar.)*

AKHILLEUS Bu boynuzlunun benimle ne derdi var?

AİAS Merhaba Patroklos!

AKHILLEUS Günaydın Aias.

AİAS Ha?

AKHILLEUS Günaydın dedim.

AİAS Öyle mi? Yarınki gün de aydın olsun o zaman. *(Çıkar)*

AKHILLEUS Ne yapıyor bu herifler yahu! Benim kim olduğumu bilmiyorlar mı?

PATROKLOS Neredeyse tanımazdan geldiler diyeceğim. Ne oldu bunlara, bir zamanlar bir mabede girer gibi, iki büklüm eğilip gülümseyerek gelirlerdi senin yanına.

AKHILLEUS Ne oldu da zavallı muamelesi yapıyorlar bana? Büyüklerin felekle arası bozuldu mu insanlarla da arası bozulur. Düşmenin acısını düşenin gözünde gördüğümüz gibi onu seyredenlerin gözlerinde de görürüz. İnsanlar kelebeklere benzer, rengâhenk kanatları ancak yaz mevsiminde görülür, çünkü insana sırf insan diye saygı duyulmaz. Bir şekilde edindikleri makamlarına, mevkilerine, servetlerine, üstüne başına bakılarak saygı duyulur. Öyle olunca da bunlardan birini yitirdiklerinde üstüne bastıkları zemin birden kayganlaşıverir. Bu kaygan zeminde yanında duranların da ayakları kayıp birlikte düşerler yere ve geberip giderler. Ama ben bu durumda değilim. Felekle aram iyi. Sahip olduğum her şey benim hâlâ. Varsın bu herifler de bana böyle davransın, büyük bir kayıp sayılmaz. Belli ki bende eski saygılarını göstermekten vazgeçecekleri bir şeyler se-

zinlediler. İşte, Odüsseus kitap okuyarak buraya geliyor, önüne çıkıp konuşmalı onunla... Ne haber Odüsseus?

ODÜSSEUS İyidir Thetis'in oğlu.

AKHILLEUS Ne okuyorsun?

ODÜSSEUS Garip bir kitap... Bak ne diyor: "Bir insan ne kadar değerli olursa olsun, kendini başkasının gözünden görmedikçe öğünebileceği bir şey yoktur. İnsanın değerini başkaları takdir etmedikçe o değerler sahibini yüceltmez."

AKHILLEUS Bunun neresi garip Odüsseus? Güzel olan kendi güzelliğini kendi gözüyle göremez zaten. Güzel olanın güzelliğini başkalarının gözleri görür ancak. Duyuların en hassası olmasına rağmen görmek için gözden uzakta durmak gerekir. Göz bir tek kendini göremez çünkü. Gözün karşısına bir göz çıktı mı kendi üsluplarınca selamlarlar birbirlerini. Yani göz karşısındakini görür ama kendini göremez. Bunda garip bir şey yok.

ODÜSSEUS Yazılanlar sıradan, hep söylenen sözler, ama yazarın vardığı sonuç çok sıra dışı. Adam yazdıklarıyla, değerler ne kadar sahici, ne kadar önemli olursa olsun başkalarıyla paylaşılmadığı sürece sahibine de ait olamayacağını ispat etmiş. Öyle ya insan ürettiği değeri kendine saklayıp dünyadaki bütün insanlarla paylaşıp onların takdirini kazanmazsa değer yaratmanın ne anlamı olabilir ki... İnsanların övgüsü pırıl pırıl çelik bir kapı gibi ışığı yansıtır ve ışığı üreteni de aydınlatır. Yani üretilen değer başka bir zeminde parlamadıkça gerçek değeri ortaya çıkmaz. Bunca derin düşünceler içinde ne alakaysa Aias geldi aklıma... Ne idüğü belirsiz Aias. Hödüğün biri. Taşıdığı yükün değerinden habersiz bir eşek. Tabiat bize ne oyunlar oynuyor değil mi? Öyle şeyler yaratıyor ki hepimiz şaşıyoruz. İşe yarar nicelerini hiç umursamayız, gözbebeği muamelesi yaptığımız bir sürüsü de hiçbir işe yaramaz. Bir bakmışız ki yarın feleğin bir oyunuyla şana şerefe boğul-

muş... Yüce Tanrılar! Bazıları küçücük gücüyle ne işler yapar, bazıları da kolayca yapacağı şeyi yapmaya üşenir. Kimi yırtınır feleğin gözüne girmek için, kimi de maskaralık yapıp beyinsizlerin gözdesi olur... Biri gururuyla aç kalırken öteki onursuzca tıknır durur. O Yunanlı Prensleri görmek gerek... Daha hiçbir şey yapmadan Aias'a alkış tutup sırtını sıvazlıyorlar. Sanırsın ki bir vuruşta Hektor'u yere sermiş, göğsüne ayağını basmış da Büyük Truva çığlık çığlığa ağlıyor.

AKHILLEUS İnanırım... Yanımdan dilencileri aşağılayan cimrilerin kibriyle geçtiler. Yüzüme bakıp bir kelime söylemeye bile tenezzül etmediler. Yaptıklarımı unuttuk kadar nankörlermiş.

ODÜSSEUS Asıl dilenci zamandır. İnsanların önüne mendili açar ve dilenir. Topladığını da nankörlük denen o azgın canavarın keyfi için harcar. Sadaka diye mendile atılanlar da geçmişte yapılan büyük işlerdir. Yapılmalarıyla yutulmaları bir olur, yutulmakla da kalmaz anında unutuluverirler. Onun için de durmadan bir şeyler yapacaksın ki yıldızın hep parlak kalsın. Yapılmış yapılmıştır ve modası hızla geçip duvara asılıp unutilan, herkesin dalga geçtiği paslı zırhlara döner. Yolundan şaşma ve yürü, şanın şöhretin yolu ancak bir kişinin yürümesine izin verecek kadar dardır. Sen yürümezsen sana haset eden nicesi dünden razıdır yola çıkmaya. Seni geçmelerine ya da yolunda yürümelerine izin verirsen kudurmuş dalgalar gibi üstüne saldırır seni kaldırırma itiverirler. Yollarının üzerine çıkarsan da ayağı sürçmüş safkan bir at da olsun sütçü beygirlerinin nallarının altında kalıp ezilirsin. Hafıza öyle bir şeydir ki senin dün yaptığının ışığı senin yaptığının yarısını yapmanın yanında soluk kalır. Zaman moda düşkünüdür, gidene yalapşap güle güle der, geleni omzunun üstünde taşır. Ölen ölür, kalan sağlar bizimdir... Eskiden şunu yapmıştım, bunu yapmıştım diye övgü beklemek

enayilik olur. Güzellik, zekâ, erdem, soyluluk, bilek gücü, hizmet, sadakat, dostluk, iyilik, yüce gönül falan kıskanç ve kendini beğenmiş zamanın maskarasıdır. Zaman her şeyi aşındırır, yani herkes üzerine altın yaldız sürülmüş bir hurdaya hayran olur da üzeri tozlanmış altına yan gözle bile bakmaz. Bugün bakan göz bugün olandan başkasını görmez. Yani bugüne bakan gözlerin yıldızı parlayan Aias'a tapmalarına şaşma. Göz hareket halinde olana bakar, durana değil. Bakan gözler seni görüyordu ve eğer kendini çadırına gömmekten vazgeçer de ortalığa çıkıp bir şeyler yaparsan yine seni görür. Öyle ya nice şanlı zafer kazanan, Savaş Tanrısı Mars'ı imrendirecek savaşlar kazanan bir kahramanı kimse göz ardı edemez.

AKHILLEUS Çadırıma kapanmamın güçlü sebepleri var ama.

ODÜSSEUS Çadırından çıkman için daha güçlü sebepler olduğu da ortada. Priamus'un kızlarından birine âşık olduğunu bilmeyen yok.

AKHILLEUS Ne? Öyle mi gerçekten?

ODÜSSEUS Niye şaştın ki? Dikkatli bir devlet ihtiyatlıdır. Servet Tanrısı'nın kasasındaki her meteliğin hesabı devletten sorulur. Devlet dipsiz denizlerin dibinde ne olduğunu bilir. İnsanların henüz akıllarına gelmemiş düşüncelerini bile bilir devlet. Devletin öyle gizemli bir gücü vardır ki akıl sır ermez. Onu ifade edecek kelime, yazacak kalem bulunamaz... Truva ile senin arandaki alış-verişi senin kadar biz de biliyoruz. Marifet sevgilin Polyxena'yı değil, abisi Hektor'u sırtüstü yere sermektir. Hem düşünsene, oğlun Pirrhos senin bu durumuna ne kadar çok üzülecek. Olup bitenler, adalarımızda boru sesleri eşliğinde ilan edildiğinde bütün Yunan kızları güle oynaya şarkılar söyleyip seninle alay edecekler. "Akhilleus fethetti gönlünü Hektor'un kız kardeşinin / Yiğit Aias'ımız gezerken üstünde Hektor'un leşinin."

Akhilleus, seni çok severim, sonra demedi deme. Senin kırman gereken buzun üzerinde sersemin biri kayıyor. (Çıkar.)

PATROKLOS Akhilleus, ben de aynı fikirdeyim. Erkekler gibi hareket edip küstahlaşan bir kadınla, iş başa düştüğünde kızlar gibi kırtan adam aynı şeydir. Kabahatli benmişim. Sözde savaştık kadar yürekli değilmişim. Sen de beni çok sevdiğin için savaşa yanaşmıyormuşsun... Uyan artık, Aşk Tanrısı'nın boğazına sarılıp seni esir ettiği yeter. Islak bir arslan gibi silkin de üstüne musallat olan aşk bir çiğ damlası gibi uçup gitsin havaya.

AKHILLEUS Aias Hektor'la kapışacakmış ha?

PATROKLOS Evet, böylece de tepeden tırnağa onurla kaplanacak.

AKHILLEUS İtibarımı iki paralık etmeye çabalıyorlar. Şanım şerefim büyük yara aldı.

PATROKLOS Öyle mi? Sen de akıllı ol o zaman. İnsanın kendinde açtığı yara kolay kolay kapanmaz. Yapman gerekeni yapmazsan büyük bir tehlikenin içinde bulursun kendini. Ve tehlike sıtma gibi içimize işleyip güneşin altında karartır benliğimizi.

AKHILLEUS Git bana Thersites'i çağır. Geri zekâlıyı Aias'a gönderiyim de çatışmadan sonra Truva Prensleri'ni buraya davet etsin. Hepsi silahlarını bırakıp buraya gelsinler. Biliyor musun, içimde kadınların aş ermesine benzer bir istek var. Şu büyük Hektor'la gündelik hayatın içinde, silahsız olarak buluşmak, onunla yüz yüze sohbet etmek istiyorum... (Thersites girer.) Thersites'i çağırmana gerek kalmadı.

THERSITES Olağan üstü.

AKHILLEUS Neymiş o?

THERSITES Aias meydanda bir aşağı bir yukarı dolanıp kendini arıyor.

AKHILLEUS Nasıl yani?

THERSITES Yarın Hektor'la kapışacak ya, yiyeceği dayanın sonsuz sınırsız gururuna kapılmış kendi kendine konuşuyor, ama ağzından çıkanı kendi kulağı duymuyor. Çünkü konuşuyor ama bir şey söylemiyor.

AKHILLEUS Neler zırvalıyor bakalım?

THERSITES Tavus kuşu gibi kabara kabara bir aşağı bir yukarı yürüyor, sonra duruyor. Hesaplarını karıştırmış ne yapacağını bilmez bir hancı gibi bir şeyler geveliyor... Sonra dudağını ısırıp hinoğlu hin bir politikacı edasıyla sanki "Ne akıllar var bu kafanın içinde, bir dışarı çıksa görürsünüz." diyecekmiş gibi kasılıyor. Gerçi akli var olmasına da, onun akli buzun altındaki çakmak taşı gibi. Şöyle bir sertçe vurmadan kıvılcım çıkaramıyor... Esasen bence meseleyi çözmüş. Dalaşmada Hektor onu tepelemezse o kendini tepeleyecek besbelli. Beni bile tanımadı biliyor musunuz? "Günaydın" dedim, "Teşekkür ederim Agamemnon." diye cevap verdi. Beni başkomutan sandı, iyi mi? Karaya vurmuş balık misali, ağzı var dili yok bir canavar. Kendini beğenmişlik deri yelek gibidir, iki yüzünü de giyebilirsin.

AKHILLEUS Benim elçim olarak ona gitmeni istiyorum Thersites.

THERSITES Elçi mi? Ben mi? Kimseyle konuşmuyor ki? Hiçbir soruya cevap vermiyor. Dilini söküp koluna takmış adeta. Size taklidini yapayım mı? İster misiniz? Hadi Petroklos, bana bir şeyler sor ben de Aias gibi cevap vereyim.

AKHILLEUS Hadi Patroklos, ona de ki: "Akhilleus Yiğit Aias'ın önünde saygıyla eğilerek rica ediyor: lütfen yüce kahraman Hektor'u silahsız olarak benim çadırıma davet etmek lutfunu benden esirgemesin. Yücelerden de yüce, altı, yedi kat onurlarla mücehhez, Yunan ordularının başkomutanı, vesaire Agamemnon'dan bunun için gerekli izinleri alınsın." Hadi bakalım.

PATROKLOS Tanrılar Aias'ı korusun.

THERSITES Hım!

PATROKLOS Burada değerli Akhilleus'un elçisi olarak bulunuyorum!

THERSITES Ha!

PATROKLOS Hektor'un silahsız olarak kendi çadırına davet etmek lutfunu ondan esirgememesini rica ediyor.

THERSITES Hım!

PATROKLOS Ve bunun için gerekli izni Agamemnon'dan almanızı.

THERSITES Agamemnon!

PATROKLOS Evet.

THERSITES Ha!

PATROKLOS E, ne diyorsunuz?

THERSITES Bütün kalbimle Tanrılara emanet olmanızı temenni ederim.

PATROKLOS Cevabınız nedir efendim?

THERSITES Yarın hava iyi olursa saat onbirde şu tarafta ya da öteki tarafta mutlaka kafayı yiyeceğim.

PATROKLOS Cevabınız nedir efendim?

THERSITES Uğurlar olsun.

AKHILLEUS Gerçekten böyle konuşmuyor, değil mi?

THERSITES Fazlası var eksigi yok. Hektor beynini dağıttıktan sonra nasıl konuşur bilinmez tabii. Belki de tamamen dilini yutar ve susar. Apollon da pazularını tel diye kemanına takar.

AKHILLEUS Galiba ona bir mektup götürsen daha iyi.

THERSITES Mektubu atına teslim ederim, çünkü atının kafasından onunkinden daha çok akıl vardır.

AKHILLEUS Kafam karıştı. Çamurlu bir su birikintisi gibi, dibini göremiyorum.

(Akhilleus ile Patroklos çıkar.)

THERSITES Aklının su birikintisi durulsa da eşeğim suyunu içse. Bu kadar cahil bir yiğit olacağıma bir koyunun postunda kene olmayı tercih ederim. *(Çıkar.)*

PERDE IV

SAHNE I.

Truva. Bir sokak.

Bir taraftan Aeneas ve elinde meşale olan bir Hizmetkâr, öteki taraftan da Paris, Deifobos, Antenor, Diomedes ve elinde meşale olan diğerleri girer.

PARİS Hey, kim var orada?

DEİFOBOS Prens Aeneas.

AENEAS Prens, siz misiniz? Ne yalan söyleyeyim yatakta kalmak için sizinki kadar güzel bir gerekçem olsaydı, Tanrıların emri olmadan asla o yataktan kalkmazdım.

DİOMEDES Al benden de o kadar. Günaydın Prens Aeneas...

PARİS Yiğit Yunanlı Aeneas, uzat elini. Bütün hafta boyunca hergün nasıl Diomedes'e musallat olduğunu anlatmıştın bize.

AENEAS Yiğit Efendim, karşılıklı savaşmadığımız sürece sağlığınıza duacıyım. Ama savaş alanında karşılaşırsak gözümü budaktan sakınmadan karşınıza dikilirim.

DİOMEDES Her iki durumu da saygıyla karşılıyorum. Şu anda kanımız savaş ateşiyle kaynamadığına göre ben de sizin sağlığınıza duacıyım. Ama bilirsiniz ki karşılıklı savaşma imkânı bulursak bütün gücümle, bütün zekâmla ve bütün kurnazlığımla sizi tuzağa düşürmekten başka bir şey düşünmeyeceğim.

AENEAS Avlamaya niyetlendiğiniz arslanın sırtını değil, hep yüzünü göreceksiniz. İnsanca bir nezaketle selamlıyorum sizi. Truva'ya hoş geldiniz. Tanrılar şahidim olsun ki hiç kimse canını almak istediği bir insanı benim sizi sevdiğim kadar sevemez.

DİOMEDES Aynı fikirdeyiz yani... Ölümü benim kılıcım-dan tatmayacaksanız bin yıl yaşamanızı temenni ede-

rim. Ama eğer sizin canınızı alma onuru benim kılıcımın olcaksa yarından tezi yok paramparça olmanızı dilerim.

AENEAS Birbirimize çok iyi tanıyoruz.

DİOMEDES Birbirimizin kötülüğünü istediğimizi bilecek kadar.

PARİS Hem tatlı hem ekşi bir selamlaşma oldu bu... Düşmanlar arasındaki sevginin bu kadar soyluca ifade edilmesi pek hoş. Ee, söyleyin bakalım prens sabahın köründe burada ne işiniz var?

AENEAS Kralın çağırdığını söylediler, ama nedenini bilmiyorum.

PARİS Sebebini size ben söyleyeceğim. Bu Yunanlıyı Kalkhas'ın evine götüreceksiniz. Serbest bırakılan Antenor'un yerine güzel Kressida'yı ona teslim edeceksiniz. İsterseniz beraber gidelim, isterseniz siz önden gidin. Sanıyorum, daha doğrusu biliyorum ki kardeşim Troilos dün geceyi orada geçirdi. Onu uyandırıp bizim geleceğimizi ve gelme sebebimizi söyleyin. Korkarım bizi çok iyi karşılamayacak.

AENEAS Hiç şüphem yok. Troilos bütün Truva'yı Yunanistan'a gönderir ama Kressida'nın Truva'dan gitmesine rıza göstermez.

PARİS Yapılabilecek bir şey yok. Yaşadıklarımız bizi bunu yapmaya mecbur ediyor. Buyrun Prens'im, biz de peşinizden geleceğiz.

AENEAS Hepinize iyi günler...

(Hizmetkârıyla birlikte çıkar.)

PARİS Eee, söyle bakalım soylu Diomedes, dostluğumuzun hatırına doğru söyle ama... Sence güzel Helen'i ben mi hak ediyorum yoksa Menelaos mu?

DİOMEDES İkiniz de... Menelaos hak ediyor, çünkü onca olup bitene, şerefının kepaze edilmesine, bunca acıya tahammül edip hâlâ onu istiyor. Sen de hak ediyorsun, çünkü ne kadar onursuzca davranırsa davranırsın dost-

larını, servetini hiçe sayıp onun koynunda uyuyorsun... O boynuzlu zibidi havası kaçıp ekşimiş şaraptan bir yudum daha içmek için ağlayıp sızlanırken sen de çocuklarının bir kahbenin rahminde büyümesine ses çıkarmıyorsun. İkinizde bir kahbenin eteğinde sallanan, aynı haltın soyusunuz yani...

PARİS Hemşehrin olan kadını yerin dibine soktun ama.

DIOMEDES Canı cehenneme öyle hemşehrinin. Aç kulağını da iyi dinle beni... O şıfıntının damarlarında dolaşan her bir damla pis kan uğruna bir Yunanlı canından oldu. Lanet olası leş vücudundaki her bir dirhem et için Truvalı bir çocuk yetim kaldı... Konuşmayı becerebildiği günden beri söylediği doğru sözleri alt alta yazsan onun uğruna ölen Truvalıların ve Yunanlıların listesinin birkaç satırı bile etmez.

PARİS Sevgili Diomedes, üçkâğıtçı tüccarlar gibi bana tezgâh kuruyorsun. Almak istediğin malı kötileyip fiyatını düşürmeye çalışıyorsun. Ama pek söylemesek de elimizdeki malın değerini iyi bildiğimizden şüphelenmesin. Bizde âdet böyledir, sadece satmak istediğimiz malı överiz... (Çıkarlar.)

SAHNE II.

Pandaros'un evinin avlusu.

Troilos ile Kressida girer.

TROİLOS Bebeğim kendini yorma, sabah ayazı var.

KRESSIDA Öyleyse sevgili efendim dayımı çağırayım da kapıları açsın.

TROİLOS Rahat bırak adamı. Hadi hemen yatağa... Uyku, güzel gözlerini yumdursun sana, kollarına alsın ve bebekler gibi huzur içinde uyu.

KRESSIDA O zaman iyi günler sana...

TROİLOS Yalvarırım yat.

KRESSIDA Benden bıktın, değil mi?

TROİLOS Ah Kressida! Tarla kuşu ötüp de gürültü etmeseydi keşke. Gün doğmasaydı... Mutluluğumuzu gizleyen gece hiç bitmeseydi... Öyle olsa senden hiç ayrılmazdım...

KRESSİDA Göz açıp kapayınca kadar bitti gecemiz.

TROİLOS Lanet olası gece! Kötülerle birlikteyken vicdan azabı gibi çöker üzerimize ve bitmek bilmez. Ama aşkın yorganyken kanatlanıp uçuverir birden. Bak, üşüteceksin ve sonra da bana laf edeceksin.

KRESSİDA Yalvarırım gitme, kal. Ama erkek dediğin kuş misali, uçar gider. Ah sersem Kressida ah! Keşke sana teslim olacağıma kaçsaymışım senden. Öyle olsa gitmeye kalkışmazdın! Duydun mu? Biri geliyor.

PANDAROS (*Dışarıdan*) Ne oluyor? Neden bütün kapılar açık böyle?

TROİLOS Dayınmış.

KRESSİDA Vebaya tutulduk desene... Şimdi gelip bizimle kafa bulacak, ne yapalım, başa gelen çekilir.
(*Pandaros girer.*)

PANDAROS Ne oldu? Ne oldu? Bekâret mekaret işlerinden ne haber? Yeğenim Kressida nerede?

KRESSİDA Cehenneme kadar yolun var dayı! Ne dalga geçiyorsun... Utanmaza bak, beni bu işi yapayım diye buraya getiriyorsun ondan sonra da dalga geçiyorsun...

PANDAROS Hangi işten söz ediyorsun sen! Söyle bakalım neymiş o iş. Seni buraya ne yapayım diye getirmişim, söyle.

KRESSİDA Gelsene, gelsene buraya pis herif! Sen adam olmayacaksın. Kimsenin iyi olması da umurunda değil...

PANDAROS Ha! Ha! Zavallı seni... Aptal şey. Belli ki bütün gece uyumamışsın. Uyumadı mı bu zibidi seni... Öcüler yesin onu...

KRESSİDA Demedim miydi? Beynin patlasın e mi? (*Kapı vurulur.*) O da kim? Canım dayıcığım gidip bir bakar

mısın? Prensım, siz de yine benim odama gelin. Ne öyle hınzır hınzır gülümsüyorsunuz? Sanki başka bir amacım varmış gibi...

TROİLOS Ha, ha!

KRESSİDA Hadi oradan, sizin aklınıza gelen benim aklımın ucundan bile geçmedi... *(Kapı vurulur.)* Gelenler ısrarcı belli ki... Yalvarırım içeri gelin, Truva'nın yarısını verseler de sizi burada görmelerini istemem.

(Troilos ile Kressida çıkar.)

PANDAROS Kim o! Derdin ne! Kıracak mısın kapıyı? Ne oluyor yahu?

(Aeneas girer.)

AENEAS Günaydın efendim, günaydın.

PANDAROS Sen de kimsin? Ah Prens Aeneas! Sizi tanıyamadım, iyi mi? Sabah sabah, hayırdır?

AENEAS Prens Troilos burada değil mi?

PANDAROS Burada mı? Ne işi var ki burada?

AENEAS Hadi, bırak yalan söylemeyi, burada olduğunu biliyorum ve onunla görüşmem gerek.

PANDAROS Burada diyorsunuz yani... Benim haberim yok. Ben çok geç geldim de ondan. Hem burada ne arıyormuş ki?

AENEAS Ne mi arıyormuş? Hadi, hadi, salağa yatayım derken ona kötülük edeceksin ha. Tamam, sen burada olduğunu bilme ama hemen gidip çağır buraya gelsin.

(Troilos girer.)

TROİLOS Ne oluyor? Nedir mesele?

AENEAS Prensım, korkarım selamlaşmaya bile vaktimiz yok. İşim çok acele. Kardeşiniz Paris, Deifobos ve Diomedes biraz ileride bizi bekliyor. Antenor'umuz da yanlarında. Onu bize geri verecekler. Ona karşılık Kressida'yı derhal Diomedes'e teslim etmemiz gerekiyor.

TROİLOS Karar böyle demek...

AENEAS Priamus'la Truva devlet'inin kararı bu. Uygulan-

ması için de birazdan burada olacaklar.

TROİLOS Başarılarım benimle alay ediyor. Gidip onlarla görüşeyim o zaman. Prens Aeneas, bu görüşmemizi de yok sayalım, en iyisi siz beni bulamamış olun.

AENEAS Anlaştık. Anlaştık efendim. Merak etmeyin, sır tutmakta üstüme yoktur.

(Troilos ile Aeneas çıkar.)

PANDAROS Bu nasıl iş yahu? Tam kızı ele geçirmişken kaybediyor. Şeytan çarpsın şu Antenor'u! Genç Prens çıldıracak şimdi. Lanet olsun Antenor'a! Keşke kırsalardı boynunu.

(Kressida girer.)

KRESSİDA Ne oluyor? Mesele nedir? Kimmiş gelen?

PANDAROS Ah, ah!

KRESSİDA Ne diye ahlayıp vahlanıyorsun? Prens nerede? Gitmiş! Yalvarırım dayıcığım, ne olduğunu söyle bana.

PANDAROS Ah, keşke yer yarılrsa da içine girsem!

KRESSİDA Tanrılar aşkına neler olduğunu söyler misiniz bana?

PANDAROS Yalvarırım içeri gir. Keşke hiç doğmasaydın... Onun ölümüne sebep olacağını tahmin etmeliydim... Zavallı çocuk... Antenor, Tanrılar seni nasıl bilirse öyle yapsın!

KRESSİDA Dayıcığım, yalvarıyorum, bak diz çöküp yalvarıyorum, n'olur söyle bana olup biteni...

PANDAROS Gideceksin kızım buradan, gitmeye mecbursun... Seninle Antenor'u takas edecekler. Babanın yanına gidip Troilos'u unutacaksın. Troilos öldü, Troilos bitti... Buna dayanamayacağına eminim.

KRESSİDA Ey yüce Tanrılar! Gitmeyeceğim.

PANDAROS Mecbursun.

KRESSİDA Değilim dayıcığım, değilim... Babamı sildim ben. Annem babam, bütün akrabalarımı sildim. Hiçbir akraba, hiçbir kan bağı, hiçbir sevgi, hiçbir ruh bana canımın cananı Troilos'dan daha yakın değil artık. Siz yü-

ce Tanrılar, eğer Troilos'dan ayrılmayı kabul edersem bundan sonra hainlerin hepsi Kressida adıyla anılsın... Zaman, güç ve ölüm ellerinden geleni ardlarına koymasınlar. Ne olursa olsun aşkımın sarsılmaz temeli, dünyanın bütün yükünü taşıyan bir direk gibi dimdik ayakta olacak. İçeri gideyim de orayı ıslatsın gözyaşlarım..

PANDAROS Git kızım, git.

KRESSIDA Sırma saçlarımı yolup, yanaklarımı tırmalayayım. Hıçkırı hıçkırı kartlaşsın bülbül gibi sesim ve parçalansın Troilos diye haykıran yüreğim! Truva'da yım ve Truva'da kalacağım! (Çıkarlar.)

SAHNE III.

Pandaros'un evinin önü.

Paris, Troilos, Aeneas, Deifobos, Antenor ve Diomedes girer.

PARİS Harika bir sabah. Kressida'nın bu değerli Yunanlıya teslim edilmesinin vakti de geldi. Sevgili kardeşim Troilos sen de ona ne yapması gerektiğini söyle de vakit kaybetmeyelim.

TROİLOS Siz içeri girin. Ben de gidip Kressida'yı getireyim. Onu teslim edeceğim elin bir sunak olduğunu düşünebilirsin. Ben de bu sunakta yüreğini kurban edecek bir rahibim. (Çıkar.)

PARİS Aşkın ne olduğunu ben de çok iyi bilirim. Keşke sana acıdığım kadar yardımcı da olabilsem. Neyse, hadi, gelin içeri girelim. (Çıkarlar.)

SAHNE IV.

Pandaros'un evi.

Pandaros ile Kressida girer.

PANDAROS Sakin ol, sakin ol.

KRESSIDA Ne diye sakin olacaktım ki! İçim yanıyor.

İçimdeki acı aşkım kadar coşkunken nasıl olur da sakın olabilirim. Aşkımın ateşini biraz soğutabilmeyi becersem belki acımı de soğutabilirdim. Aşkımın alevini soğutamadığıma göre yaşadığım acıyı da dindiremiyorum.

PANDAROS İşte, işte, işte geliyor. (*Troilos girer.*) Ah, çifte kumrular!

KRESSIDA Ah, Troilos! Troilos! (*Troilos'a sarılır.*)

PANDAROS Buna yürek dayanmaz! İzin verin, ben de kucaklayayım sizi. Nasıl demişler, "Ah gönül!" ... "Ah gönül, acılar içindeki gönül / söylenip durma / kılır, ol paramparça." Karşısındaki cevap vermiş: "Tarıfsız acılar içindeyim / aşk bitti, söz bitti, daha ne diyeyim." Doğru söze ne denir... Hiçbir şeyi fırlatıp atmayalım, günü gelir lazım olur. Bugün de lazım oldu işte. Ah benim canım kuzularım...

TROİLOS Kressida, seni tertemiz bir aşkla sevmeme öfkelendi Tanrılar. Sana olan sevgim, onlara tapanların ibadetinden daha coşkulu olduğu için kızdılar bana ve aldılar seni benim elimden.

KRESSIDA Tanrılar da kıskançlık eder mi?

PANDAROS Evet, evet, evet. Görüyoruz işte!

KRESSIDA Yani gerçekten Truva'dan ayrılmam gerekiyor, öyle mi?

TROİLOS Maalesef öyle.

KRESSIDA Troilos'dan da ayrılıyorum o zaman!

TROİLOS Hem Truva'dan hem de Troilos'dan.

KRESSIDA Olacak şey değil bu!

TROİLOS Olacak, hem de hemen. Kader doğru dürüst vedalaşmamıza bile izin vermiyor, kabaca, çekiştire çekiştire ayırıyor bizi. Soluğumuzu kesiyor, son bir öpüşmeye bile fırsat vermiyor. Sevgimizi anlatacağımız sözler boğazımızda düğümleniyor... Kavuşana kadar nice ah çektikten sonra ayrılırken zavallı, kısacak bir ah'ı bile çok görüyor bize kader. Acımasız zaman da aceleci bir

hırsız gibi çaldığı serveti ceplerine tikiştiriyor. Gökteki yıldızlar kadar çok ayrılma şekli vardır her birinde başka başka sözler söylenir, her birinin kendine özgü öpüşmesi vardır. Ama biz ayrılırken zaman bütün bunları zavallı bir dakikaya sığdırmaya mahkûm ediyor bizi. Gözyaşının tuzuyla tadı kaçan bir tek öpücüğe bile yetip yetmeyeceği zavallı bir dakika.

AENEAS (*Dışarıdan*) Prens, Hanımefendi hazır mı?

TROİLOS Duydun mu, seni çağırıyorlar. Tıpkı meleklerin ölecekleri çağırdıkları gibi... Biraz sabredin, geliyor!

PANDAROS Gözyaşlarım kurudu belli ki. Yağmur gibi aksın da içimde kopan fırtınayı durdursa. Yoksa kalbim yerinden fırlayacak. (*Çıkar.*)

KRESSİDA Yunanlılara gitmeye mecburum yani.

TROİLOS Çaresiz.

KRESSİDA Zavallı Kressida! Mutlu Yunanlıların arasında mutsuz bir kadın. Bir daha ne zaman görüşeceğiz?

TROİLOS Dinle beni bebeğim, senin yüreğindeki sevda sıcak olduğu sürece...

KRESSİDA Gerçek mi? Nasıl bir laf bu? Bu nasıl kötü bir düşünce?

TROİLOS Yapma, kırıcı olma. Ayrılmak üzereyken birbirimizi kırmayalım. "yüreğindeki savda" derken bunu senin sevgine inanmadığım için söylemedim. Ölürüm de senin yüreğindeki sevdadan şüphe duymam. Benim derdim kendi yeminimi anlatmaktı. Yani senin yüreğindeki sevda sıcak oldukça ben de seni bulurum.

KRESSİDA Kim bilir ne büyük belalarla uğraşman gerekecek. Ama bil ki ne olursa olsun her zaman yüreğimdeki sevda sıcak kalacak.

TROİLOS Tehlike artık benim yoldaşım olacak... Sen şimdi al şu kolları.

KRESSİDA Sen de bu eldiveni. Ne zaman görüşeceğiz?

TROİLOS Yunan nöbetçileri kafaya alır her gece gelirim sana. Sen yeter ki yüreğindeki sevdayı sıcak tut.

KRESSIDA Tanrılar! Yine mi aynı laf!

TROİLOS Bak sana bir şey söyleyeceğim sevgilim. Yunanlı gençler nice değerlerle donatılmıştır. Sevgiyi iyi bilirler, tabiat onları övmüş de yaratmıştır. Pek çok sanatta ustadırlar ve bilgileri derindir. Karşımıza çıkacak insanlar sahip oldukları değerleriyle aklımızı çelebilir. Bu yüzden de kıskançlık etmemi hoş gör. Kıskançlık kötü bir şey biliyorum ama kıskanmadan da edemiyorum.

KRESSIDA Tanrılar! Sen beni sevmiyorsun!

TROİLOS Öldür beni ama bunu söyleme... Benim endişem senin yüreğindeki sevdanın sıcaklığı değil, kendi eksiklerim. Ne şarkı söyleyebilirim, ne dans edebilirim ne de doğru dürüst iki lafı bir araya getirebilirim. Hâlbuki Yunanlılar bu meziyetleri çok kısa bir sürede edinebilen insanlar. Bu meziyetlerin içinde hiç konuşmadan çok şey söyleyebilen sinsi bir şeytan gizlidir ve insanı baş döndürücü bir hızla baştan çıkarabilir. Senin baştan çıkmanı istemiyorum, o kadar.

KRESSIDA Sence ben baştan çıkar mıyım?

TROİLOS Asla! Ama yine de ihtiyatlı olmalı, çünkü kimi zaman istemediğimiz şeylerin girdabına düşüveririz. Zaaflarımızın kölesi olur irademizi kaybedip kendi kendimizin şeytanı olabiliriz.

AENEAS (*Dışarıdan*) Hadi ama artık Prens'im.

TROİLOS Hadi, gel öp beni de ayrılalım.

PARİS (*Dışarıdan*) Troilos! Kardeşim!

TROİLOS Sevgili kardeşim, sen buraya gel. Şu Yunanlıyla Aeneas'ı da yanına al.

KRESSIDA Prens'im, beni aldatmayacaksınız, değil mi?

TROİLOS Kim ben mi? Benim hayatım boyunca işlediğim en büyük günah doğru olmaktır. Bir sürüsü küçücük özelliklerini abartıp basamakları ikişer üçer atlarken, ben adımlarım ne kadar uzun ve hızlı da olsa zirveye tırmanmaktansa bir köşede durmayı tercih ederim. Pek çoğu bakır tacını yaldızla boyayıp altın diye yutturur

ama ben "Bakırsa bakır." der hiç umursamam. Üzerime giyeceğim şey doğruluk değilse çıplak kalırım daha iyi. Doğruluğumdan dürüstlüğümünden şüphe duyma, doğru bildiğim yoldan zerrece şaşmam. (*Aeneas, Paris, Antenor, Deiphobos ve Diomedes girer.*) Hoş geldiniz Prens Diomedes. İşte Antenor'la takas edilecek hanımefendi burada. Size onu limana varınca teslim edeceğim. O zamana kadar da onun kim olduğunu anlatırım. Yalvarırım ona çok iyi davran ve unutma, eğer günün birinde senin kaderinle benim kılıcım bir araya gelirse Kressida'nın adını söyleyip insaf dilen. Priamus İlion'da ne kadar güvendeyse sen de o kadar güvende olacaksın.

DİOMEDES Güzeller güzeli Hanımefendi, söyleyin Prens'e söylediği sözlere hiç ihtiyacınız yok. Gözünüzdeki ışıltı, güller açan yüzünüzün güzelliği sizi korumaya yeter. Bundan böyle Diomedes'in gözdesisiniz, Diomedes de sizin Hizmetkârınız. Yapmak için yap demenizi bekliyor olacağım.

TROİLOS Yunanlı! Bu tavrın hiç de mertçe değil. Onunla ilgili söylediğin sözlerle beni hiçe sayıyorsun. Şunu aklından çıkarma Yunan Prensi, sen onun yüceliğini anlatacak kelimeler bulacak düzeyde değilsin. Onun hizmetkârı olacak kadar değerli de değilsin. Ona iyi davranacaksın ve bunu sırf ben öyle istiyorum diye yapacaksın. Eğer aklından bundan daha ötesi geçerse, Tanrılar şahidimdir muhafızın o hımbıl Akhilleus da olsa kafanı gövdenden ayırırım.

DİOMEDES Hiddetlenmeyin Prens! Bırakın da mevkiim ve temsil éteğim insanlar adına keyfim nasıl istiyorsa öyle konuşayım. Sizden emir alacak değilim. Kressida'ya gerçekten değerli olduğu için değer veriyorum, siz buyurdunuz diye değil. Ruhum ve onurum adına sözlerinizi reddediyorum.

TROİLOS Hadi, buyurun gidelim. Bak Diomedes, söyle-

medi deme, bu üst perdeden söylediğin sözler ve davranışların yüzünden başına gelmedik şey kalmayacak. Hanımefendi, uzatın elinizi bana, birlikte yürüyelim. Özel olarak konuşmamız gereken şeyler var.

(*Troilos, Kressida ve Diomedes çıkar. Boru sesleri duyulur.*)

PARİS Duyuyor musunuz, Hektor'un boruları.

AENEAS Bütün sabahı boşuna geçirdik. Prens işimi ihmal ettiğimi düşünürse şaşmam, çünkü meydana ondan önce geleceğimi söylemiştim.

PARİS Troilos'un yüzünden. Hadi, hadi meydana gidip Hektor'la buluşalım.

DEİFOBOS Elimizi çabuk tutsak iyi olur.

AENEAS Evet. Gerdeğe girecek bir damat gibi heyecanla Hektor'un ardına düşelim. Yalan dolan yok, Truva'nın şanı şerefi bugün onun tek başına göstereceği başarıya bağlı. (*Çıkarlar.*)

SAHNE V.

Yunan Karargâhı. Hazırlıklar tamamlanmış.

Aias, Agamemnon, Akhilleus, Patroklos, Menelaos, Odüsseus, Nestor ve diğerleri girer.

AGAMEMNON Tam vaktinde ve geldin. Yenilenmiş bir cesaretle buradasın işte. Yüreklere korku salan yiğit Aias, hadi, üfle borunu, üfle ki düşmanların kulaklarında korku yaratsın, hava bile ürksün onun sesinden ve sürükleyip getirsin karşı tarafın en yiğidini karşına.

AİAS Haydi, al şu bir kese bahşişi de üfür üfürebildiğin kadar. Ciğerlerin de borunun bronzu da çatlasın gürültüden. Öyle üfle ki kuzey rüzgârı yanında meltem esintisi gibi kalsın. Gözlerin kan çanağına dönene kadar üfür, üfür ki çıksın karşıma Hektor!

(*Boru sesi.*)

ODÜSSEUS Karşı tarafı boruları suskun.

AKHILLEUS Daha çok erken de ondan.

AGAMEMNON Şu gelenler Kalkhas'ın kızı Kressida'yla Diomedes değil mi?

ODÜSSEUS Evet, Diomedes'i yürüyüşünden tanıdım. Parmaklarının ucunda seke seke yürür, sanki içindeki yiğit ruh onu kanatlandırıp uçuruyormuş gibi.

(*Diomedes'le Kressida girer.*)

AGAMEMNON Kressida bu mu?

DIOMEDES Kesinlikle.

AGAMEMNON Bütün Yunanlılar adına size hoş geldiniz diyorum güzel hanımefendi.

NESTOR Yunanlıların başkomutanı sizi öperek selamlasın.

ODÜSSEUS Bu kadarı yetmez ama. Hanımefendiyi bütün Yunanlılar öperek selamlamalı.

NESTOR Hem de kesinlikle. Ben başlıyorum. Nestor için bu kadarı yeterli.

AKHILLEUS Dudaklarınıza musallat olan kışı yaza çevireyim güzel hanımefendi. Akhilleus hoş geldiniz diyor size.

MENELAUS Bir zamanlar ben de bir yanağa öpücükler kondururdum.

PATROKLOS Artık yanak manak kalmadı ama. Paris geldi ve öpe öpe dudağından aldı o yanağı.

ODÜSSEUS Öldüren öpücük! Öyle ya canımızı ortaya koyup, kanımızla cilalayıp bunun boynuzlarını parlatıp duruyoruz.

PATROKLOS Demin Menelaos'a vekâlet ederek öpmüş-tüm, şimdi bizzat kendi adıma, Patroklos adına öpeceğim sizi.

MENELAUS Doğru söze ne denir?

PATROKLOS Onun yerine ya Paris öper ya da ben.

MENELAUS Öpme hakkımı kendin kullanacağım... İzninizle Hanımefendi.

KRESSİDA Öpmüş mü olacaksın, öpülmüş mü onu söyle.

PATROKLOS Hem öpeceğim, hem de öpüleceğim.

KRESSİDA Ne yalan söyleyeyim senin öpmeni öpülmene

tercih ederim. Sıfıra sıfır elde var sıfır.

MENELAUS Fazlası var eksigi yok. Siz bana bir verin ben size üç.

KRESSIDA Siz tek kişisiniz. Ya çift verin ya da hiçbir şey vermeyin.

MENELAUS Tek kişiyim demek. E, iyi de herkes tek değil mi zaten?

KRESSIDA I-Ih, Paris tek değil. Siz teksiniz ama o sayenizde çift.

MENELAUS Kafamı bozuyorsun ama.

KRESSIDA Yemin ederim ki öyle bir niyetim yok.

ODÜSSEUS Onun kafasını bozamazsın zaten, boynuzları eline batar... Güzel hanımefendi ben de sizden bir öpücük dilenebilir miyim?

KRESSIDA Dilenebilirsin tabii ki.

ODÜSSEUS Tek arzum bu.

KRESSIDA Dilenin o zaman.

ODÜSSEUS Tanrıların aşkına Helen yine bakire olup Menelaos'un koynuna dönünce bir öpücük ver bana.

KRESSIDA Borcum borç. Şartlar olgunlaşınca alacağınızı alırsınız.

ODÜSSEUS Sözünü ettiğiniz şartların olgunlaşmasını beklersek ben anca havamı alırım.

DIOMEDES Hanımefendi, lütfen benimle gelin. Sizi babanıza götüreceğim.

(Kressida ile Diomedes çıkar.)

NESTOR Ne kadar hazır cevap bir kadın değil mi?

ODÜSSEUS Yuh olsun! Gözü, dudağı, yanağı hatta ayakları bile konuşuyor bu kadının. Her tarafından cilve fıskırıyor. Bunun gibiler durmadan konuşur, sen hiçbir şey yapmasan da sana yılışırlar. Zamparalar gözünden tanır bunun gibileri ve şıpın işi düşürürler kucaklarına. Kucaktan kucağa koşup şehvet oyununda hep başrol oynarlar. *(Dışarıdan boru sesleri.)*

HERKES Truvalıların boruları.

AGAMEMNON Geliyorlar işte.

(Zırhını kuşanmış Hektor ile Aeneas, Troilos ve diğer Truvalılar maiyetiyle girer.)

AENEAS Bütün Yunanlı devlet adamlarını saygıyla selamlıyorum! Zafer kazanan ilan edilecek mi? Kahramanlarımız ölümüne mi dövüşecek yoksa bir ses ya da emirle birbirinden ayrılacak mı? Hektor bu soruya cevap vermenizi istiyor.

AGAMEMNON Hektor'un tercihi nedir?

AENEAS Onun için fark etmiyor, arzu edilen neyse ona göre davranacak.

AKHILLEUS Hektor'a yakışan da budur. Ama kendine fazlaca güveniyor. Karşısına çıkacak yiğidi küçümseyip kibirleniyor.

AENEAS Akhilleus değilseniz kim olduğunuzu söyler misiniz? Adınız ne?

AKHILLEUS Akhilleus değilsem hiçbir şey değilim demektir.

AENEAS Akhilleus'sun öyleyse. Değilsen de şu kadarını yaz aklına, Hektor güçlüdür güçlü olmasına ama alçak gönüllülüğü de gücünden aşağı kalmaz. Yiğitliği kanatlanıp uça da kibri yerlerde sürünür. Onu tanısanız kibir sandığınız şeyin aslında nezaket olduğunu anlarsınız... Aias yarı yarıya Hektor'un kanını taşıyor. Hektor onu seviyor ve bu sebeple de buraya gelirken gücünün yarısını evinde bıraktı. Yarı Truvalı yarı Yunan bu melez yiğidin karşısına, yarım yürek ve yarım bilekle Hektor'un yarı çıkacak.

AKHILLEUS Yani ölümüne bir savaş olmayacak bu, doğru mu anlamışım?

(Diomedes girer.)

AGAMEMNON Prens Diomedes, git ve Aias'ın yanında dur. Aeneas'la sen nasıl karar vererseniz kapışma da o şekilde yapılsın. Ölümüne ya da ara vererek. Yiğitler akraba olduğu için kapışmadan önce birbirlerine neza-

ket gösteriyorlar.

(*Aias ile Hektor kapışacakları yerde karşı karşıya gelirler.*)

ODÜSSEUS İşte karşı karşıya geldiler bile.

AGAMEMNON Şu dertlenen Truvalı kim?

ODÜSSEUS Priamus'un en küçük oğlu. Gerçek bir yiğit.

Henüz olgunlaşmadı ama yine de eşsiz benzersiz bir delikanlı. Sözünden döndüğü görülmemiştir. Az konuşur çok iş yapar. Kolay kolay celallenmez ama damarına basıldı mı da onu tutmak mümkün değildir. Eli de yüreği de açıktır. Cömerttir, sözünü de sakınmaz. Ama bir işe ikna olmadıysa ne elini yorar ne de inanmadığı bir düşünceyi yüceltmek için çenesini. Hektor kadar belalıdır ve erkeklikte hiç de onun altında kalmaz. Çünkü Hektor ne kadar öfkelenirse öfkelenisin sevdiği şeylere hoşgörülü bakabilir, hâlbuki Troilos en kıskanç âşıktan daha kindardır savaşırken. Truva'nın Hektor'dan sonraki en büyük umududur... Bunları bana Troilos'u çok yakından tanıyan Aeneas Büyük Iliön'dayken anlatmıştı.

(*Boru sesleri duyulur ve Hektor ile Aias kapışır.*)

AGAMEMNON İşte başladılar.

NESTOR Hadi Aias, parçala onu!

TROİLOS Hektor uyuma! Uyan artık!

AGAMEMNON Çok güzel savurdu, hadi Aias!

DİOMEDES Bu kadarı yeter!

(*Borular susar.*)

AENEAS Prensler bu kadar yeter.

AİAS Isınamadım bile, bırakın devam edelim.

DİOMEDES Hektor da devam etmek istiyorsa olur.

HEKTOR Ben devam etmek istemiyorum. Soylu Prens, siz hem halamın oğlusunuz, hem de Priamus'un kanından geliyorsunuz. Damarlarımızdaki kan, birbirimizin kanını dökmeyi men ediyor bize. Ama eğer Truvalı ve Yunanlı taraflarını ayırt edebilseydim, yani şu bacak Truvalı, bu bacak Yunanlı, ya da bu kol Yunanlı, öteki Tru-

valı diyebilseydim, sağ tarafından babanın, sol tarafından annemim, yani benim halamın kanının aktığını tespit edebilseydim Yunanlı tarafını darmadağın ederdim. İmzamı da kılıcımın ucuyla atardım ama annenden, yani benim muhterem halamdan gelen kanının bir damlasını dökmek bile benim kılıcıma yakışmaz, Tanrılar da bunu hoşgörmez. Onun için gel kucaklaşalım. Soylu kuzenim, beni kucaklarsan çok memnun olurum.

AİAS Ben de öyle Hektor. Sen çok nazik ve çok düşünceli bir insansın. Oysa ben sevgili kuzenim, ben buraya seni öldürüp ölümünle de onur kazanmak için gelmiştim.

HEKTOR Miğferinin tepesinde "işte yiğit dediğin böyle olur" diye parlayan bir ışık da taşısı hiçbir savaşçı Hektor'un sırtını yere getirme onurunu yaşayamaz.

AENEAS Kararınızı bekliyoruz, neye karar verdiniz?

HEKTOR Kararımız belli değil mi? Kucaklaştık ya işte. Aias, yolun açık olsun.

AİAS Ünlü akrabamı çadırımızda ağırlamak isterim, umarım ziyaretimize gelip bizi mutlu edersiniz.

DİOMEDES Agamemnon da bunu istiyor. Hele Akhilleus Hektor'la silahsız bir ortamda buluşmaya can atıyor.

HEKTOR Aeneas kardeşim Troilos'u buraya çağır. Bu mutlu buluşmayı Truvalılara anlatsın. Evlerine dönebilirler. Uzat elini sevgili Kuzenim, gidip birlikte yemek yiyelim ve yiğitlerinizle buluşalım.

AİAS Yüce Agamemnon bizimle buluşmak için buraya geliyor.

HEKTOR En değerli olanları isim isim söyle bana. Ama sıra Akhilleus'a gelince bir şey deme, çünkü onu kudretinden ve iri cüssesinden tanırım nasılsa.

AGAMEMNON Askerlerin en güçlüsü! Bir düşman ne kadar hoş gelebilirse o kadar hoş geldin. Ama böyle de hoş geldin denmez. Bu yüzden de şu kadarını söyleyeyim ki geçmişte ve gelecekte varolan her şey elbet bir gün yok olup gider. Bense şu anda bütün önyargılar-

dan ve kötü düşüncelerden uzak, bütün içtenliğimle seni selamlıyorum. "Hoş geldin Büyük Hektor."

HEKTOR Hoş bulduk yüce hükümdar Agamemnon, teşekkür ederim.

AGAMEMNON (*Troilos'a*) Truva'nın ünlü prensi Troilos, siz de hoş geldiniz.

MENELAUS Kral kardeşimin dileklerine aynen katılıyorum. İkiniz de hoş geldiniz yiğit kardeşler.

HEKTOR Kiminle müşerref oluyoruz acaba?

AENEAS Soylu Menelaos.

HEKTOR Ah, demek soylu Menelaos sizsiniz. Mars'ın demir eldiveni adına selamlıyorum sizi. Sözüm sizi yadırgatmasın, çünkü eski karınız hâlâ Mars'ın demir eldivenleri adına yemin etmeye devam ediyor. Keyfi yerinde ama size selam söylemedi.

MENELAUS Ondan bahsetmeyin, bu nazik bir konu.

HEKTOR Kusura bakmayın, ileri gittim.

NESTOR Sık sık karşıma çıktın yiğit Truvalı. Sık sık karşıma çıktın yiğit Truvalı. Yunanlı gençleri zalimce kılıçtan geçirip kendi yolunu açıyordun hep. Yiğitlikleriyle bilinen Tanrılar gibi atını kamçılarsan da yere düşmüş düşmanına ilişmiyor, kılıcının ucunu onlara göstermiyordun. Seni gördükçe yanımdakilere "Bakın, Tanrılar gibi can bağışlıyor," derdim... Seni tıpkı olimpiyatlarda güreşen Yunan güreşçileri gibi arada bir durup soluklandığına da tanık oldum. Bütün bunları gördüm ama her seferinde çelik miğferinle kapalı suratını bugüne kadar hiç görmedim. Senin dedeni de tanırdım, hatta bir keresinde savaş meydanında savaştım onunla. Olağanüstü yetenekli bir adamdı ama senin meziyetlerinin yanında hiç kalırdı. İzin ver bu ihtiyar kucaklasın seni, muhteşem savaşçı, çadırıma hoş geldin.

AENEAS Bu, Koca Nestor...

HEKTOR Gel kucaklaşalım eski toprak. Zamanla el ele bunca yılı eskitmen bile sana saygı duymama yeter. Se-

ninle kucaklaşmak bana gurur verir Koca Nestor.

NESTOR Keşke kollarımda güç olsaydı da sarıldığım kadarıyla sana saldırabilseydim.

HEKTOR Keşke dediğin gibi olsaydı.

NESTOR Yarından tezi yok karşına dikilirdim haberin olsun. Neyse hoş geldin, hoş geldin...

ODÜSSEUS Temel direği burada dururken bu şehir nasıl oluyor da ayakta duruyor şaşılacak şey.

HEKTOR Sizinle ilgili çok güzel şeyler duydum soylu Odüsseus. Sizi İllion'da soylu Diomedes'le birlikte elçi olarak gördüğüm günden bu yana ne çok Truvalı ile ne çok Yunanlı kanı aktı.

ODÜSSEUS Efendim, olup biteceklerle ilgili tahminimi söylemiştim size. Yazık ki söylediklerimin büyük bir kısmı da gerçekleşti. Kentinizi kuşatan duvarlar ve kuleler zaman içinde yerle bir olacak ve kendi ayaklarının dibinde diz çökecek.

HEKTOR Söylediklerinize inanıp onaylamak benim üzerime vazife değil. Surlarımız şu anda dimdik ayakta ve sizin önünüzde duruyor. O surlardan düşecek her taşın bir miktar Yunan kanına malolacağından da şüphemiz olmasın. Günü gelir her iş olacağına varır ve zaman dediğimiz yanılmaz yargıç hepimiz hakkında layık olduğumuz hükmü verir.

ODÜSSEUS Madem öyle uzatmayalım. Yiğitlerin en yiğidi Soylu Hektor hoş geldin. Umarım ve temenni ederim ki komutanlardan sonra beni de şerefliendirip çadırıma gelir soframa ortak olursunuz.

AKHILLEUS Senden daha hızlı davranacağım soylu Odüsseus! Gözümü hiç senden ayırmadım Hektor. Enine boyuna inceledim seni. Her bir şeyini santim santim ezberledim.

HEKTOR Sen Akhilleus musun?

AKHILLEUS Evet, ben Akhilleus'um.

HEKTOR Şöyle bir dur öyleyse, ben de sana bir bakayım.

AKHILLEUS İsteddiğin kadar bakabilirsin.

HEKTOR Bakmam gerektiği kadar baktım zaten.

AKHILLEUS Şöyle bir göz gezdirdin o kadar. Bense sana alıcı gözüyle bakacağım. Didik didik inceleyeceğim.

HEKTOR Çözümsüz bir esrarı anlatan kitap gibi bir daha bir daha okuyorsun beni. Anlamaya da bir türlü yanaşmıyorsun. Üstelik gözünü üstüme dikip aklınca beni ezmeye çalışıyorsun.

AKHILLEUS Gökler söyleyin bana, bu karşımdaki Truvalı bedeni neresinden yıkayım? Şurasından mı, burasından mı yoksa orasından mı? Neresinden yaralanıp gerip gitmesini istediğinizi tam olarak söyleyin de şaşmasın. Tanrılar, cevap verin bu soruma...

HEKTOR Tanrılar ve gökler bu kadar aptalca bir soruya cevap verecek kadar ayağa düştüler mi sanıyorsun? Ama da kendini beğenmişsin ha! Bak bakalım neremden vuracakmışsın karar ver. Karar ver ve oradan vurup işini bitir... Beni öldürmeyi oyun mu sandın sen?

AKHILLEUS Aynen öyle.

HEKTOR Kâhin olup gelecekten haber verdiğini söyleyen inanmam sana. Kolla artık kendini, çünkü ben seni ne oradan, ne şuradan ne de buradan vuracağım. Savaş Tanrısının miğferini döven çekiç adına yemin ederim ki seni her tarafından vurup delik deşik edip kevgire çevireceğim. Bu kadar iddialı konuştuğum için bütün bilge Yunanlıların affına sığınıyorum, bu herif o kadar küstah ki onun sözlerine karşılık daha usturuplu bir lisan kullanamadım. Ama şu kadarını söyleyeyim, söylediğim her sözün arkasındayım ve eğer bu herifi...

AİAS Canını sıkmaya değmez sevgili kuzenim... Akhilleus, sen de esip gürmekten vazgeç. Sırası gelirse yapacağını yaparsın. Yüreğin bileğin yetiyorsa çıkarsın Hektor'un karşısına... Ama korkarım Yunan meclisinin kararına rağmen onun karşısına çıkmaktan çekindin.

HEKTOR Yalvarırım söyleyecek sözün varsa savaş meyda-

nında söyle Akhilleus... Epeydir ortalıkta görünmüyorsun, sen olmayınca da savaşın tadı tuzu olmuyor.

AKHILLEUS İlle de karşına çıkmam için neredeyse yalvardın... Meraklanma, yarın karşına çıkarım senin. Ölümün elimden olacak bunu bil, ama bu gece kavgaya dövüş yok, arkadaşız.

HEKTOR Aynen öyle... Yarının işini bugün konuşmayalım.

AGAMEMNON Öyleyse hadi Yunan Prensleri, buyurun çadırıma da yiyip içelim gönlümüzce. Sonra Hektor'u kim konuk etmek istiyorsa o konuk etsin. Tabii Hektor da konuk olmak istiyorsa. Vurun davullara, üfleyin borulara! Bu büyük askeri layığınca ağırlayalım çadırlarımızda ve içtenlikle hoş geldin diyelim ona! *(Troilos ile Odüsseus dışındakiler çıkar.)*

TROİLOS Sevgili Odüsseus, lütfen söyle bana, Kalkhas şu anda nerede?

ODÜSSEUS Menelaos'un çadırında... Gözü Kressida'dan başka bir şey görmeyen büyülenmiş Diomedes de orada.

TROİLOS Rica etsem Agamemnon'un çadırındaki işimiz bittikten sonra beni oraya götürür müsünüz?

ODÜSSEUS Emriniz başım üstüne... Yalnız ben de bir şey öğrenmek istiyorum, şu Kressida Truvalılar için ne ifade ediyordu? Ardında onun için ağlayan bir sevgilisi falan var mı acaba?

TROİLOS Ah efendim, yapmayın! İnsanları yaralarıyla övünmek zorunda bırakmayın. Hadi gidelim. Kressida çok seviyor ve seviliyordu. Hâlâ da seviyor ve seviliyor. Ama aşk dediğin kaderin elinde bir oyuncak olmaktan kurtulamıyor ki...

(Çıkarlar.)

PERDE V

SAHNE I.

Yunan cephesi, Akhilleus'un çadırının önü.

Akhilleus ile Patroklos girer.

AKHILLEUS Bu gece Yunan şarabıyla kanını kaynatalım, nasılsa yarın ben kılıcımla soğuturum onu. Patroklos, ona muhteşem bir ziyafet çekelim.

PATROKLOS Thersites geliyor.

(Thersites girer.)

AKHILLEUS Söyle bakalım tabiatın kıskançlıkla yoğurduğu gevrek simit, ne haberler getirdin?

THERSITES Kendi kendini put yapıp bir de o puta tapan beyinsiz herif, sana bir mektup gelmiş.

AKHILLEUS Mektup nereden gelmiş ilkelik abidesi?

THERSITES Nereden olacak beyinsiz salata, Truva'dan tabii...

PATROKLOS Çadırlara göz kulak olan var mı?

THERSITES Saldım çayıra Tanrılar kayıra...

PATROKLOS Aman ne laf! Bırak bu ağızları.

THERSITES Asıl sen bırak bu ağızları. Seninle konuşanda kabahat... Herkes senin Akhilleus'un çevirtik uşağı olduğunu söylüyor.

PATROKLOS Çevirtik uşak mı? O da ne demek?

THERSITES Ne demek olacak erkek orospu demek... Güneyden gelen ne kadar illet varsa, mide ağrıları, kas acıları, böbrek taşları, felçler, sümüklü nezleler, göz çapakları, karaciğer çürükleri, akciğer sıkıntıları, cerahat dolu diş çürükleri, en öldürücü cüzamlar ve vebaya tutulsun bunları başımıza getirenleri...

PATROKLOS Ne diye bu kadar lanet okuyorsun çürük yumurta suratlı.

THERSITES Ne diye üstüne alınıyorsun, sana ne!

PATROKLOS Kim üstüne alınıyor kıçıkırık herif! Hem senin lanetinden ne olacak fahişenin dölü.

THERSITES Üstüne alınmıyorsun madem ne konuşuyorsun öyleyse ipek artığı pislik! Seni gidi boş gezenin boş kalfası, kör gözün ışığı, yanmayan mangalın kömürü! Ah tabiat, ne diye yarattın bu münasebetsiz işe yaramaz sivrisinekleri!

PATROKLOS Kes sesini, safra kesesi!

THERSITES İspinoz yumurtası!

AKHILLEUS - Canım Patroklos, yarınki savaşa katılmamı engelleyecek çok önemli bir sebep çıktı. Kraliçe Hekabe'den bir mektup aldım. Ve canımın cananı kızı da bir mendil göndermiş. Onlara verdiğim sözü tutmamı istiyorlar. Ben de sözümü tutacağım. Yunanlılar yenilse de, bütün şanım şerefim yerin dibine batsa da verdiğim sözden dönmeyeceğim. Hadi gel, gel Thersites gidip şu çadırımı derleyip toplayalım. Gece de güzel bir ziyafet çekip neşemizi bulalım.

(*Akhilleus ile Patroklos çıkar.*)

THERSITES Bunlarda kan çok ama beyin yok. Bu da beni deli ediyor. Yani beyinleri çok, kanları az olsa tedavi edilmeleri mümkün olurdu ama şu anda çaresiz durumdalar. Mesela şu Agamemnon. Fena adam değil aslında, fıstıklara da aşırı düşkün ama ne yazık ki kafatasında beyinden çok kulak kiri var. Ya kardeşine ne buyrulur... Öküzün öküzü, boynuzluların ayaklı anıtı. Zincirle bağlanmış gibi kardeşinin kışının dibinden ayrılmıyor. Akıla kötülük doldursan yahut kötülüğe akıl katsan elde edeceğin şey o herif olur. Onu eşek yapmak da mümkün değil, çünkü hâlihazırda öküz. Öküz olmayacak kadar eşek olması da cabası. Ne olursam olayım, köpek, katır, kedi, kokarca, kurbağa, kertenkele, baykuş, karga ya da yumurtasız ringa balığı, ne olursam olayım Menelaos olmayayım yeter. Menelaos ol-sam Tanrılara baş kaldırır isyan ederdim. Thersites ol-

masan ne olmak isterdin diye sormayın bana. Beş parasız, uyuz bir dilencinin biti olmaya bile razıyım, yeter ki Menelaos olmayayım. Ah, işe bakın ruhları alevli yiğitler geliyor.

(*Hektor, Troilos, Aias, Agamemnon, Odüsseus, Nestor, Menelaos ve Diomedes ellerinde ateşlerle girerler.*)

AGAMEMNON Yanlış yoldayız, yanlış!

AİAS Hayır hayır, işte burası. Işıkların olduğu yer.

HEKTOR Size zahmet verdim.

AİAS Ne zahmeti canım.

ODÜSSEUS İşte, geliyor, size o yol gösterecek.

(*Akhilleus girer.*)

AKHILLEUS Hoş geldin yiğit Hektor, siz de hoş geldiniz sevgili Prensler.

AGAMEMNON İyi geceler sevgili Truva Prensi. Aias koruyucularını emrine bırakıyor.

HEKTOR Teşekkür ederim. İyi geceler Yunan komutanı.

MENELAUS Size de iyi geceler

HEKTOR İyi geceler sevgili Menelaos.

THERSITES Sevgili kenef, sevgili kubur, sevgili lağım, sevgili tükürük hokkası.

AKHILLEUS Gelenlere hoş geldin, gidenlere güle güle.

AGAMEMNON İyi geceler.

(*Agamemnon ile Menelaos çıkar.*)

AKHILLEUS Koca Nestor kalıyor, sen de kal Diomedes bir iki saat Hektor'la sohbet edersiniz.

DİOMEDES Kalamam, çok önemli bir işim var. Hemen gitmem gerek. İyi geceler Büyük Hektor.

HEKTOR Uzat elini o zaman.

ODÜSSEUS (*Troilos'a*) Onun peşini bırakma. Kalkhas'ın çadırına gidiyor... Ben de sizinle geliyorum.

TROİLOS Beni onurlandırılıyorsunuz efendim.

HEKTOR İyi geceler öyleyse.

(*Diomedes, Odüsseus ve Troilos çıkar.*)

AKHILLEUS Hadi, gelin, çadırıma buyrun.

(*Akhilleus, Hektor, Aias ve Nestor çıkar.*)

THERSITES Şu Diomedes var ya şu Diomedes... Sahtekâr haydutun biridir. Her türlü düzenbazlığı ustalıkla yapar. Sırıtmaya kalktı mı yılan tıslıyormuş gibi ürkerim... Durmadan konuşur, bol bol söz verir ama iş sözünü tutmaya gelince hemen araziye uyar. Öyle ki onun bir sözünü tuttuğunu görürseniz bilin ki bu kıyamet alametidir. Ne zamanki güneş aydan değil ay güneşten ışık alır işte o zaman Diomedes'in sözünü tutması ihtimal dahiline girer. Hektor'la sohbetten vazgeçerim de o Diomedes'i takip etmekten vazgeçmem. Truvalı bir hatun bulmuş, Kalkhas'ın çadırında al takke ver külâh yapıyormuş. Hepsinin işi gücü zamparalık. Bunların kalbi apış aralarında atıyor... (*Çıkar.*)

SAHNE II.

Kalkhas'ın çadırının önü.

Diomedes girer.

DİOMEDES Hey, kimse yok mu? Ses verin!

KALKHAS (*İçeriden*) Sen de kimsin?

DİOMEDES Kalkhas, sen misin? Kızın nerede?

KALKHAS (*İçeriden*) Şimdi geliyor.

(*Troilos ile Odüsseus girer. Arkalarından da Thersites*)

ODÜSSEUS Yerimizi iyi ayarlayalım da meşalenin ışığı bizi aydınlatmasın.

(*Kressida girer.*)

TROİLOS Kressida onun yanına gidiyor.

DİOMEDES Nasılsın bakalım, emanetlerin en tatlısı?

KRESSIDA Sen nasılsın yakışıklı bekçi... Bak sana ne diyeceğim... (*Kulağına fısıldar.*)

TROİLOS Ne kadar da samimiler.

ODÜSSEUS Hangi adamın arabasına binse onun türküsünü tutturur.

THERSITES Onun arabasına binen bütün erkekler de onun

türküsünü tutturur.

DİOMEDES Hatırlıyorsun değil mi?

KRESSİDA Hatırlamaz mıyım?

DİOMEDES Öyleyse sözünü tut ve yap yapman gerekeni.

TROİLOS Neymiş o hatırladığı söz?

ODÜSSEUS Dinle...

KRESSİDA Güzeller güzeli Yunanlı, yine aklımı başımdan alıyorsun ama.

THERSITES Pis zampara.

DİOMEDES Madem öyle...

KRESSİDA Bak, diyorum ki...

DİOMEDES Bırak, bırak, sözünden caymak için uğraşıp durma.

KRESSİDA İnan ki benden istediğini yapamam.

THERSITES Elini çabuk tut yeter. Kimseye çaktırmadan aç kapıyı olsun bitsin.

DİOMEDES Yemin ettiğini de mi unuttun yoksa?

KRESSİDA Yalvarırım beni yeminimi tutmaya zorlama beni güzel Yunanlı. Ne istersen yaparım ama bunu yapamam.

DİOMEDES İyi geceler öyleyse.

TROİLOS Sakin ol, sabret...

ODÜSSEUS Ne oluyor Truvalı?

KRESSİDA Diomedes...

DİOMEDES Yok, yok bu kadarı yeter! Beni aptal yerine koymandan bıktım artık!

TROİLOS Merak etme, senden daha aptal biri var...

KRESSİDA Dinle, kulağına bir şey söyleyeceğim.

TROİLOS Çıldıracağım!

ODÜSSEUS Prens, hadi gidelim buradan. Yalvarırım hemen gidelim. Öfkenize yenilmek üzeresiniz. Yanlış bir şey yapmanızdan korkuyorum. Öfkelenmenin ne zamanı ne de yeri, rica ederim gidelim buradan.

TROİLOS Şuraya bak, yalvarırım bak!

ODÜSSEUS Hayır sevgili Prens, olmaz. Zıvanadan çıkmak

üzeresiniz. Yalvarırım gidelim.

TROİLOS Yalvarırım gitme, gitmeyelim.

ODÜSSEUS Korkarım sabredemeyeceksiniz, onun için gidelim.

TROİLOS Yalvarırım gitme! Cehennemde yanayım ki bir tek söz daha etmeyeceğim.

DİOMEDES Hadi o zaman, iyi geceler...

KRESSİDA Olmaz ama, dargın ayrılmayalım.

TROİLOS Dargın ayrılıyorlar diye üzülüyor hasbam!

ODÜSSEUS Sakın! Sakın Prensime!

TROİLOS Tanrılar şahidim olsun ki sonuna kadar sabredeceğim.

KRESSİDA Bekçim, Yunanlım...

DİOMEDES Yok yok, ben gidiyorum, beni oyalıyorsun.

KRESSİDA Yemin ederim ki böyle bir niyetim yok, hele bir yaklaşın bana...

ODÜSSEUS Titremeye başladınız, dayanılır gibi değil gerçekten, gidelim buradan.

TROİLOS Herifin yanaklarını okşuyor!

ODÜSSEUS Hadi, gidelim buradan.

TROİLOS Hayır, burada kalacağız. Tek söz bile etmeyeceğim. İrademle bu kepazeliğin arasında sabrım bir kale gibi sağlam duruyor, merak etme...

THERSİTES İşe bakın, şeytan koca poposu ve patates parmaklarıyla gıdıklayıp şehvete getiriyor ikisini... Yürü be zamparalık, kim tutar seni.

DİOMEDES Sözünü tutacaksın yani...

KRESSİDA Tutacağım elbet, tutmazsam da yalancı de bana...

DİOMEDES Değerli bir kaparo ver de inanayım sana.

KRESSİDA Gidip getireyim öyleyse... (Çıkar.)

ODÜSSEUS Sabırlı olacağına yemin ettin.

TROİLOS Endişelenme... Ben artık ben olmayacağım. Bildiğim gördüğüm her şeyi sileceğim aklımdan. Artık sabretmeme gerek kalmayacak, çünkü sabrın ta kendi-

si olacağım.

(*Kressida girer.*)

THERSITES İşte geliyor emanet... Aha, aha, aha!

KRESSIDA Al Diomedes, bu kolluk sende dursun.

TROİLOS Güzellik bütün inancını yitirdi mi?

ODÜSSEUS Sevgili Prens...

TROİLOS Sabredeceğim, en azından sabrediyormuş gibi yapacağım.

KRESSIDA Bu kolluğa iyi bak. Onu veren bana âşıktı. Bu benim yaptığım kahbelik... Geri ver onu bana.

DİOMEDES Kimden adın bunu?

KRESSIDA Sana ne! Onu sana veremem. Yarın gece de seninle buluşmayacağım. Yalvarırım artık gelme buraya.

THERSITES Herifi iyice azdıyor, bilek taşı mübarek...

DİOMEDES Onu alacağım.

KRESSIDA Bunu mu?

DİOMEDES Evet, onu.

KRESSIDA Yüce Tanrılar! Ah, güzeller güzeli emanet! Bir zamanlar seni taşıyan şu anda yatağında yatmış seni ve beni düşünüyor. Ahlar vahlar içinde beni öptüğünü düşünüp eldivenime değdiriyordur dudaklarını. Onu veremem sana, onu alırsan kalbimi de sökersin yerinden.

DİOMEDES Kalbin zaten bende değil mi? Bunun da bende olmasında bir sakınca yok o zaman.

TROİLOS Yemin ettim sabredeceğim.

KRESSIDA Alamazsın onu Diomedes, sana başka bir şey vereyim...

DİOMEDES Ben bunu istiyorum ama... Söyle bakalım, kimden aldın bunu?

KRESSIDA Sana ne canım!

DİOMEDES Hadi, söyle bakalım kimden aldın bunu?

KRESSIDA Kim olduğunu söylemem ama beni senden daha çok seven biri olduğunu bilmeni isterim... Hem madem o kadar çok istiyorsun, sende kalsın.

DİOMEDES Sana bunu kimden aldın dedim...

- KRESSİDA Bütün Tanrılar, bütün yıldızlara andolsun ki kimden aldığımı sana söylemeyeceğim.
- DİOMEDES Madem öyle ben de yarın bunu miğferime tatar sahibine meydan okurum, yiğit biriyse ortaya çıkıp geri ister.
- TROİLOS Değil miğferine, şeytan olup boynuzuna taksan da meydan okuyup alırım onu elinden.
- KRESSİDA Olan oldu artık... Yoo, aslında bir şey olmadı... Sözümü tutmayacağım.
- DİOMEDES Öyleyse bana eyvallah, benimle alay etmene izin verecek değilim.
- KRESSİDA Gitme canım... Sana da laf söylenmiyor ha, hemen celalleniyorsun.
- DİOMEDES Bu tarz şakalardan hiç hoşlanmam.
- THERSITES Ben de hoşlanmam. Ama şu anda bu hoşlanmadığım şeyin hastasıyım.
- DİOMEDES Yarın yine geleyim mi? Saat kaçta?
- KRESSİDA Geleceksen gel canım, benim rahatsız olmamı da umursama.
- DİOMEDES Öyleyse şimdi gidiyorum...
- KRESSİDA İyi geceler... Yalvarırım yarın gel. (*Diomedes çıkar.*) Elveda Troilos! Bir gözüm sende hâlâ, ama kalbim öteki gözümle bakıyor hayata. Kadınların zayıflığı da bu işte zaten. Gözümüze hoş görünen aklımızı da çeliyor kolayca. Aklımız çelinince de yoldan çıkıp olmadık işlere girebiliyoruz... (*Çıkar.*)
- THERSITES Durum ancak bu kadar güzel ifade edilebilirdi... "Aklım orospulukta" diyecek hali yoktu ya.
- ODÜSSEUS Nihayet bitti efendim...
- TROİLOS Nihayet.
- ODÜSSEUS Neden hâlâ buradayız o zaman?
- TROİLOS Burada söylenen her bir harfi ruhumun akıl defterine yazmak istiyorum... Bu ikisinin yaptıklarını anlatmaya kalksam yalan söyleyeyim derken doğruyu söylemiş olmaz mıyım? İçimde öyle bir inanç var ki,

gözümle gördüğüm, kulağımla duyduğum şeyleri bile görmezden, işitmezden gelip sanki onlara iftira ediyor-
muşum gibime geliyor. Sanki onlar beni aldatmadı da
bütün bunları ben uyduruyormuşum gibi... Yahu, ger-
çekten Kressida mıydı az evvel gördüğüm?

ODÜSSEUS Sihirbaz olmadığımı göre oydu...

TROİLOS Bense o olmadığına kalıbımı basarım.

ODÜSSEUS O olduğuna şüphe yok.

TROİLOS Kafayı sıyırmadığımı göre Kressida olması im-
kânsız.

ODÜSSEUS Ben de kafayı sıyırmadım... Kressida'ydı.

TROİLOS Kadınlara saygı adına buna inanmayalım. Unut-
ma ki annelerimiz de kadındı. Haksız yere kadınların
arkasından atıp tutarak bütün kadınları Kressida gibi
göstermek isteyenlere fırsat vermeyelim.

ODÜSSEUS Annelerimizin şanına leke sürecektik kadar ne
yaptı ki bu kadın?

TROİLOS Gördüğümüz o değilse bir şey yapmış da sayıl-
maz.

THERSITES Gözüyle gördüğünü görmezden geliyor, iyi
mi?

TROİLOS O Kressida mıydı? Hayır! O olsa olsa Diome-
des'in Kressida'sıdı. Eğer güzelliğin bir ruhu varsa, o
Kressida değildi. Eğer söz veren ruhsa ve verilen söz
mukaddesse, eğer Tanrılar mukaddes şeylerin koruyu-
cuysa, eğer birliğin bir kuralı varsa Kressida değildi
o... Çılgınlık ne tuhaf, kimi zaman bizden yana oluyor,
kim zaman da karşımıza dikiliyor. Bu ne ikiye bölünmüş bir
durum, hiçbir ıstırap yaşamadığımız halde isyan ede-
biliyoruz da cehennem azabı çekerken sesimiz soluğu-
muz çıkmıyor. O gördüğüm kız hem Kressida'ydı hem
de Kressida değildi. Öylesine içim içimi yiyor ki, neyim
varsa ortadan ikiye bölünmüş ve yerle gök kadar uzak
düşmüş birbirine. Bunca ayrı düşmüş iki parça bir o
kadar da iç içe ki arasından su bile sızmaz. Ne acı! Ne

acı! Acı olduğu kadar da gerçek! Kressida cennetin bağıyla bağlıydı bana, ama o bağ çözüldü, eriyip yok oldu gitti. Tek ayağının üzerinde yalan yeminlerle aldattı beni. Ve şimdi de kullanılıp hurdaya çıkmış yeminleriyle Diomedes denen o alçağa açıyor koynunu.

ODÜSSEUS Sevgili Troilos, anlattıklarının yarısı bile yetmez mi bu tutkuyu yenmeye?

TROİLOS Bak Yunanlı, dinle beni, olup biteni herkesin öğrenmesi gerekecek ve tarih bunu en kanlı harflerle yazacak. Bak Yunanlı benim Kressida'yı sevdiğim kadar kimse kimseyi sevmemiştir bugüne kadar. Ve Kressida'yı ne kadar sevdiysem Diomedes'den de o kadar nefret ediyorum... O kolluk benimdi ve o herif de onu yarın miğferine bağlayacak. Ve miğfer ne kadar sağlam olursa olsun kurtulamayacak kılıcımın hışmından! Denizcilerin hortum dediği o büyük felaket nasıl sağır ederse kulakları Diomedes'in kafasına inecek kılıcım da o kadar gürültü koparacak.

THERSITES Kılıcınla kafasını yaracaksın yani!

TROİLOS Ah Kressida! Yalancı Kressida! Hain Kressida! Hain! Hain! Hiç kimse adına bu kadar büyük bir leke sürmemiştir bugüne kadar!

ODÜSSEUS Biraz yavaş olun, birileri bizi duyabilir.

(*Aeneas girer.*)

AENEAS Bir saattir sizi arıyorum efendim. Hektor şu anda zırhını kuşanıyor, muhafızınız Aias da sizi evinize götürmek için bekliyor.

TROİLOS Seninle geliyorum Prens. Sen de hoşça kal sevgili dostum, nezaketin için sana çok teşekkür ederim. Elveda kahbelik abidesi! Ve ey Diomedes, sen! Sen de kelleni korumak istiyorsan miğferinin yerine bir kale yaptır tepene!

ODÜSSEUS Surlara kadar size eşlik edeyim.

TROİLOS Çok iyi olur, teşekkür ederim.

(*Troilos, Aeneas ve Odüsseus çıkar.*)

THERSITES Şu sahtekâr Diomedes'le görüşebilsem keşke. Karga gibi tepesine tûner bir bir anlatırdım başına gelecekleri... Patroklos da neler vermezdi şu orospuyla arasını yapsam. Kedi için ciğer neyse basit orospular da onun için o... Zamparalık ve savaş revaçta bu aralar. Her zaman olduğu gibi. Zamparalığın ve savaş'ın modası hiç geçmez! Hepsini şeytan çarpsın! (*Çıkar.*)

SAHNE III.

Truva. Priamos'un sarayının önü.

Hektor ile Andromakhe girer.

ANDROMAKHE Seni hiç bu kadar huysuz görmemiştim. Laf söz de dinlemiyorsun, çıkar şu zırhı, çıkar üstünden ve bugün savaşa gitme.

HEKTOR Azar istiyorsun yine. Gir içeri ve işime karışma. Tanrılar da biliyor ya bugün savaşa gideceğim.

ANDROMAKHE Bak, benim rüyalarım hep çıkar. Bugün olacakları biliyorum yani.

HEKTOR Kes sesini artık!

(Kassandra girer.)

KASSANDRA Kardeşim Hektor nerede?

ANDROMAKHE Burada. Zırhını kuşanmış ve kan dökmeye hazır. Yalvarırım bana yardımcı ol, birlikte diz çöküp yalvaralım bugün savaşa gitmemesi için. Bütün gece rüyalarımda kan akıp durdu, herkes birbirini öldürüp duruyordu.

KASSANDRA Bunlar doğru.

HEKTOR Hey, söyleyin borucuma çalsın borusunu.

KASSANDRA Çıkış borusu çalmasın, yalvarırım kardeşim.

HEKTOR Gideceğim demedim mi ben! Tanrılar duymuştur yeminlerimi.

KASSANDRA Tanrıların kulakları delice edilen yeminlere tıkalıdır. Öfkeyle edilen yeminler ciğeri bozuk kurbanlardan daha çok kızdırır Tanrıları.

ANDROMAKHE Lütfen bizi dinle. Yemin ettin diye kötülük yapmak Tanrıların gözünde makbul değildir. Eğer öyle olsa hayır işlerinde kullanacağız diye hırsızlık yapmak da makbul olurdu.

KASSANDRA Yeminin gücü haklılığından gelir. Haklı olmayan sebeplerle edilmiş yeminin bir anlamı yoktur. Rica ederim zırhını çıkar ve evde kal.

HEKTOR Hâlâ konuşuyorsunuz yahu. Onurlu olmak benim alın yazımdır. Yaşamak her insan için önemlidir, ama cesur bir adam için onur yaşamaktan da önde gelir. (*Troilos girer*) N'aber delikanlı? Bugün savaşacak mısın?

ANDROMAKHE Cassandra, git babamı çağır, belki o ikna edebilir.

(*Kassandra çıkar.*)

HEKTOR Yok sevgili genç Troilos çıkar zırhını, bugün benim şövalyelik günüm. Bırak kasların iyice gelişsin, bu genç yaşında savaş törpülemesin seni. Git çıkar zırhını ve inan bana yiğit çocuk bugün hem senin için hem kendim için hem de Truva için savaşacağım.

TROİLOS Sen merhamet illetine tutulmuşsun kardeşim. Bu illet de inanlardan ziyade arslanlara yakışır.

HEKTOR Neymiş ki bu illet? İyi bir şey değilse beni azarlarsın.

TROİLOS Kaç kere yere serdiğin Yunanlıları ayağa kaldırıp hayatlarını bağışladığını gördüm.

HEKTOR Racon böyledir.

TROİLOS Salakların raconu, öyle değil mi Hektor?

HEKTOR Ne diyorsun sen?

TROİLOS Tanrılar aşkına, merhameti annelerimize, biz kılıcımızı zırhımızı kuşandık mı, nefret dolu öfkemizle saldıralım düşmanlarımıza ve merhamet nedir bilmeden gönderelim hepsinin canlarını cehenneme...

HEKTOR Ne kadar vahşisin öyle.

TROİLOS Hektor, savaş dediğin böyle bir şeydir işte.

HEKTOR Troilos, bugün savaşmayacaksın.

TROİLOS Kim engel olacak? Kaderime bile itaat etmem ben! Savaş Tanrısı ateşli gürzüyle yoluma çıkıp dur de- se de durmam. Kralla Kraliçe yaşlı gözlerle önüme diz çöküp yalvarsalar da umursamam. Hatta sen bile kar-deşim, ölüm saçan kılıcınla önüme sen bile çıksan sa-vaşmaktan vazgeçmem.

(Kassandra ile Priamos girer.)

KASSANDRA Tut onu Priamus, çok sıkı tut. O, senin ha- yattaki en önemli dayanağın, sen de Truva'nın en önemli dayanağı olduğuna göre onu kaybetmek de- mek her şeyi kaybetmek demektir.

PRIAMUS Hadi Hektor, iyisi mi sen bugün evinde kal. Ka- rın korkunç kâbuslar görmüş, annen de hayaletler gör- düm dedi. Kassandra'nın sezgileri de güçlüdür. Hatta benim bile içime doğdu, bugün büyük bir felaket ola- cak, onun için evinde otur.

HEKTOR Aeneas şu anda savaş meydanında ve ben de bir sürü Yunanlı'nın önünde bu sabah karşılarına çıkacağı- ma dair yemin ettim.

PRIAMUS Olabilir, ama gitmeyeceksin.

HEKTOR Yemin ettim, dönemem. Size derin bir saygı duy-duğumu bilirsiniz, onun için yalvarırım size saygısızlık etmeme sebep olmayın. Gitmeye mecbur olduğum ye- re sizin izniniz ve rızanızla gitmeme engel olmayın.

KASSANDRA Priamus, dinlemeyin onu.

ANDROMAKHE Lütfen baba!

HEKTOR - Andromakhe, beni rencide ediyorsun! Beni bi- razcık seviyorsan derhal içeri gir! (Andromakhe çıkar.)

TROİLOS Bütün bu kehanetler aptalca batıl inançları olan bu deli kızın kafasından çıkıyor.

KASSANDRA Öyleyse elveda Hektor! Bak, nasıl ölünür- müş bugün göreceksin. Bak, gözünün ferisi nasıl sönü- yor. Bak, yaralarından nasıl akıyor kanın. Duyuyor musun Truvalıların çığlıklarını! Kraliçe nasıl da hıçkırı-

yor değil mi? Zavallı Andromakhe çığlıkları geliyor mu kulağına? İnsanlar şaşkın ve perişan bir halde ağıtlar yakıyor. Herkes çaresizlik içinde birbirine karşı haykırıyor Hektor! Hektor öldü! Hektor öldü!

TROİLOS Hadi git yoluna!

KASSANDRA Elveda, ama dur, bir sözüm daha var sana. Sen yalnızca kendini değil Truva'yı da aldatıyorsun. (Çıkar)

HEKTOR Bağırp çağırıp sizi de tedirgin etti efendim. Siz şehre gidin de insanların neşesi yerine gelsin. Biz de savaş alanına gidip düşmanla kapışalım, akşam döndüğümüzde de ne kadar yiğitçe savaştığımı size anlatırız.

PRIAMUS Uğurlar olsun, Tanrılar yardımcınız olsun. (Priamos ve Hektor ayrı ayrı yerlerden çıkarlar. Boru sesleri)

TROİLOS Duyuyor musunuz, başladılar. Kibirli Diomedes, sen de hazır ol, ya o kolları senden alacağım, ya da kolumu savaş meydanında bırakacağım. (Pandaros girer.)

PANDAROS Duydunuz mu efendim, duydunuz mu?

TROİLOS Ne oluyor yine?

PANDAROS İşte zavallı kızın mektubu.

TROİLOS Ver de okuyayım.

PANDAROS Şu öksürük yok mu şu öksürük, çok canımı sıkıyor bu öksürük. Ha bir de bu zavallı kızın kör talihi beni kahrediyor. Şuydu buydu derken çok yakında eşekler cennetini boylayacağım. Durmadan gözlerim yaşıyor ve bütün kemiklerim tek tek sızlıyor. Birinin âhını mı aldım nedir... Ne yazıyor mektupta?

TROİLOS Laf, laf, laf. Sadece laf, hiç duygu yok. Üstelik hepsi de yalan dolan. (Mektubu yırtar.) Git, git rüzgâra karış ve bir hortuma tutulup yok ol. Beni laflarla yalanlarla avutup koynunu başka bir herife açıyor. (Başka başka yerlerden çıkarlar.)

SAHNE IV.

Truva ve Yunan kuvvetlerinin ortasındaki alan.

Hücum boruları, savaşçılar. Thersites girer.

THERSITES Göğüs göğse kapıştılar işte. Gidip bir bakayım. Diomedes denen zibidi geri zekâlı âşık delikanlının kolluğunu miğferine takmış. Karşı karşıya gelseler de seyretsem. Dilerim, o fahişenin aşkıyla yanıp tutuşan şu Truvalı eşek sıpası, miğferine kolluğu takmış serserinin kafasını gözünü yarıp kolunu bacağını koparıp göndersin kahbenin koynuna... Ayrıca bakıyorum da kurnaz politikacıların yaptıkları, yani kart farenin kemirdiği lor peyniri suratlı Nestor'un da Odüssus'un ayak oyunları hiçbir halta yaramıyor. Siyasi oyun diye becerebildikleri tek şey Aias itiyile Akhilleus itini kapıştırmak. Üstelik Aias denen salak Akhilleus'dan daha şımarık çıktı, savaşmayacakmış bugün. Siyaseti beceremediler işi barbarlığa vurdular... Aa, işte kollukluyla öteki karşı karşıya!

(Diomedes ve arkasından Troilos girer.)

TROİLOS Kaçma! Cehennemin dibine de gitsen peşindeyim.

DIOMEDES Kaçtığımı nereden çıkardın, Kalabalıkta kaynamamak için daha doğru dürüst bir yere geldim o kadar. Al sana!

THERSITES Fahişene sahip çık Yunanlı! Sen de kahbenin aşkına vur Truvalı! Hadi, al şu kolluğu, al şu kolluğu artık!
(Troilos ile Diomedes vuruşarak çıkarlar. Hektor girer.)

HEKTOR Sen nesin Yunanlı! Hektor'un karşısına çıkacak adam mısın? Soylu ve onurlu musun?

THERSITES Hayır, hayır, ben hıyarın biriyim o kadar. Aşagılık, ciğeri beş para etmez birisi!

HEKTOR İnandım inandım, canını bağışlıyorum senin!
(Çıkar.)

THERSITES Aman ne iyi ettin de inandın! Ödüm koptu ya-hu! Bir ara kafamı koparacak sandım... Bu arada fahi-senin zamparalarını kaçırdık, iyi mi? Birbirlerini yut-muş olmasınlar sakın! Keşke öyle bir mucize olsa, am-ma gülerdim ha! Gidip onları bulayım. (*Çıkar.*)

SAHNE V.

Vadide başka bir yer.

Diomedes bir hizmetkârla girer.

DİOMEDES Hadi, hemen Troilos'un atını Kressida'ya gö-tür. Onun aşkı uğruna yaptıklarımı da bir bir anlat. Âşık Truvalıya haddini bildirdiğimi söyle. Onun tek si-lahşoru olduğumu kanıtladım işte!

HİZMETKÂR Hemen gidiyorum efendim.

(*Çıkar. Agamemnon girer.*)

AGAMEMNON Saldırın! Yine saldırın! Kudretli Polyda-mas Menon'u hakladı! Priamus'un piç oğlu Margare-lon Doreus'u esir düşürdü. Bir dev gibi Kral Epistrop-hus ile Cedius'un leşlerinin üstünde mızrağını sallıyor! Poliksenes katledildi! Amphimakhus ile Thoas ölüm-cül yaralar aldılar. Patroklos ya öldü ya da esir alındı. Palamedes'in yaralanmadık yeri kalmadı! Sagittary ok-larıyla askerlerimizi öldürüp duruyor... Diomedes, ha-di takviye kuvvet olarak bizimkilere yardıma gidelim, yoksa her şey çok kötü olacak!

(*Nestor girer.*)

NESTOR Gidin ve Patroklos'un bedenini Akhilleus'a tes-lim edin. Aias'a denen sümüklü böceğe de söyleyin, utansın da kılıcını kapıp savaşmaya gelsin. Sanki bin tane Hektor birden savaşıyor. Bir atının üzerinde sava-şırken görünüyor, bir yaya olarak askerlerin arasına dalıyor ve bir anda önünde ayakta duran kimse kalmı-yor. Nasıl ki balina su fışkırttığında ortalıkta küçük ba-lık kalmaz, işte Hektor haykırınca da asker kalmıyor.

Derken başka bir yerde beliriyor Hektor! Orakla biçilmiş buğday tarlası gibi yok oluyor karşısına çıkan kalabalık. Her an her yerde beliriveriyor ve aldığı kadar canı da bağışlıyor. Öylesine çevik ve öylesine iştahla savaşıyor ki önünde durmak mümkün değil, yaptıklarına inanmak da öyle.

(*Odüsseus girer.*)

ODÜSSEUS Direnin Prensler! Cesaretinizi kaybetmeyin! Akhilleus silahını kuşanıyor! Ağlayarak, küfrederek yemin ediyor intikam almaya... Patraklos'un yaraları orası burası kopmuş yara bere içinde karşısına çıkıp "Hektor! Hektor!" diye bağırان Mürmidon'lar onun buz gibi olmuş kanını kaydattı. Bir arkadaşının ölüm haberini alan Aias da kudurmuş köpekler gibi ağzından köpükler saçarak silahlarını kuşandı ortalık yerde bağıra çağıra Troilos'u arıyor! Troilos da bugün çok büyük işler başardı. Öylesine güçlü, öylesine yiğitçe saldırıyor ki düşmana akıl alır gibi değil. Talih de ondan yana, önüne çıkanı seriyor yere...

AİAS (*Girer*) Troilos! Neredesin korkak Troilos! (*Çıkar.*)

DİOMEDES İşte, işte orada!

NESTOR Hadi, hadi, hep birlikte!

(*Akhilleus girer.*)

AKHILLEUS Hektor nerede? Neredesin çocuk katili! Çık ortaya göster yüzünü! Göster de gör bakalım nasıl oluyormuş Akhilleus'un öfkesiyle karşılaşmak! Çık ortaya Hektor! Erkek gibi çık karşıma! (*Çıkarlar.*)

SAHNE VI.

Ovada başka bir yer.

Aias girer.

AİAS Troilos Korkak herif çık ortaya!

DİOMEDES (*Girer*) Troilos! Neredesin Troilos?

AİAS Troilos'la ne işin var senin?

DİOMEDES Ona haddini bildirmek istiyorum.

AİAS Benden ne istersen iste veririm, canımı iste canımı vereyim ama bunu isteme. Bu işi sana bırakamam. Troilos! Hey Troilos, çık ortaya.

(Troilos girer.)

TROİLOS Hain Diomedes! Göster sahtekâr suratını! Öldürdüğün atımın karşılığını hayatınla ödeyeceksin!

DİOMEDES Geldin demek?

AİAS Onunla tek başıma ben savaşacağım, sen çekil Diomedes.

DİOMEDES O benim armağanım, kimseye bırakmam.

TROİLOS Beraber gelin alçak Yunanlılar, ikinize de yeterim ben!

(Dövüşerek çıkarlar. Hektor girer.)

HEKTOR Troilos, sıkı savaşçı çıktın sen, arslan kardeşim.

(Akhilleus girer.)

AKHILLEUS Nihayet karşımdasın, Al bakalım Hektor!

HEKTOR Önce bir soluk al istersen.

AKHILLEUS Aman ne kadar kibarsın, kibirli Truvalı! Dua et ki silah kullanacak durumda değilim. Savaşmaya çok ara vermem senin ekmeğine yağ sürdü, değil mi? Hadi git kendi belanı kendin bul! *(Çıkar.)*

HEKTOR Uğurlar olsun o zaman sana. Seninle karşılaşacağımı bilsem kendimi bu kadar yormazdım... *(Troilos girer.)* Nasılsın kardeşim?

TROİLOS Aias Aeneas'ı esir almış, olacak şey mi? Göklere and olsun ki olmaz böyle bir şey. Ya kendim de esir düşerim, ya da kurtarırım Aeneas'ı... Kader duy sesimi, bugün ölmek umurumda değil.

(Çıkar. Görkemli zırhıyla biri girer.)

HEKTOR Dur bakalım, dur Yunanlı. Tam dişime göresin! Durmuyor musun? Zırhın da pek güzelmiş. Dur diyorum sana, dur pis ayı, biraz hırpalanacak, perçinleri sökülecek ama seni avlayıp postunu sıyıracığım üzerinden. *(Çıkarlar.)*

SAHNE VII.

Ovada başka bir yer.

Akhilleus ile Mürmidon'lar girer.

AKHILLEUS Gelin, yaklaşın Mürmidon'larım; söyleyeceklerimi iyi dinleyin. Nereye gidersem gideyim arkamda olmanızı istiyorum sizden. Kimseyle dalaşmayın ve kendinizi yormayın. Ben kana susamış Hektor'u bulunca silahlarınızı ona çevirip hiç zaman kaybetmeden bitirin işini. Hadi, peşimden gelin ve gözünüzü benden ayırmayın, çaresi yok Büyük Hektor bugün ölmeli. (Çıkarlar. Menelaos ile Paris dövüşerek girerler, ardından da Thersites gelir.)

THERSITES Boynuzluyla boynuzcu kapıştılar işte. Hadi bakalım öküz! Hadi çakıl! Tut Paris tut! Dikkat et, öküz boynuz farkıyla önde gidiyor. Boynuzlardan sıkın kendini! (Paris ile Menelaos çıkar. Margarelon girer.)

MARGARELON Pis köle, karşıma çık da dövüş benimle!

THERSITES Sen de kimsin?

MARGARELON Priamus'un piç oğlu!

THERSITES Ben de piçim ve piçlerin hastasıyım! Doğuştan piçim ben, aklım da piç fikrim de piç, piç oğlu piçim ben! Gayrimeşruyum! Nasıl ki it iti ısırmasa piç de piçi ısırmas. Kendini kolla, bir kahbenin oğlu bir kahbe için savaşmaya kalkarsa bedelini de öder, hadi yürü bakalım taş arabası. (Çıkar.)

MARGARELON Şeytan alsın canını, pis korkak! (Çıkar.)

SAHNE VIII.

Vadide başka bir yer.

Hektor girer.

HEKTOR Ne kadar şatafatlı görünsen de için kofmuş senin. O parlak zırh yüzünden kaybettin canını. Bugün

yeterince çalıştım, artık paydos edip dinleneyim. Nice hayatı bitiren kılıcım da hak etti dinlenmeyi.

(*Miğferini çıkarır, kılıcını ve kalkanını bir tarafa koyar, derken Akhilleus ile Mürmidon'lar girer.*)

AKHILLEUS Bak Hektor, güneş nasıl da batıyor, gecenin çirkin ve soğuk soluğu iyiden iyiye hissettirmeye başladı kendini. Güneş saygıyla eğilip gündüz geceye dönüştüğünde senin hayat yolun da ölümle tanışacak.

HEKTOR Silahsızım Yunanlı, bundan faydalanacak değilsin herhalde.

AKHILLEUS Saldırın dostlarım, işte aradığımız adam bu. (*Hektor düşer.*) Hektor, düştü, sıra Ilion'da, sonra da Bütün Truva yerle bir olacak! Truva, işte yüreğin, bileğin, omurgan serildi yere... Mürmidon'lar, ciyak ciyak bağırarak duyurun olup biteni. Avazınız çıktığı kadar bağırın: "Akhilleus Hektor'u öldürdü!" diye. (*Geri çekilme boruları.*) Duyuyor musunuz, Yunanlılar geri çekiliyor!

BİR MÜRMİDON Truvalılar da çekilme borularını çalıyorlar efendim.

AKHILLEUS Gecenin karanlık kanatları dünyayı kaplıyor ve ayırıyor orduları. Ey kılıcım, o kadar iştahlı olmana rağmen yarı aç kalktın sofradan, ama bu emsalsiz parça nefsini körletsin de rahat rahat uyu. (*Kılıcını kınına koyar.*) Hadi, bağlayın şunun leşini atımın kuyruğuna da sürükleye sürükleye götürelim savaş meydanına! (*Çıkarlar.*)

SAHNE IX.

Ovada başka bir yer.

Agamemnon, Aias, Menelaos, Nestor, Diomedes ve diğerleri girer.

AGAMEMNON Nedir bu bağırımlar?

NESTOR Davullar durun!

DIŞARIDAN SESLER Akhilleus! Akhilleus! Hektor öldü!

DIOMEDES Akhilleus Hektor'u öldürmüş.

AİAS Bu haber doğruysa saygıyla analım onu. Hektor en az Akhilleus kadar önemli biriydi.

AGAMEMNON Sabırlı olalım. Biri gidip Akhilleus'u benim çadırıma çağırsın. Eğer gerçekten Tanrılar bu ölümde bizim yardımcımız oldularsa Büyük Truva artık bizindir, bu korkunç savaş da sona ermiş demektir. (Çıkarlar)

SAHNE X.

Ovada başka bir yer.

Aeneas ile Truvalılar girer.

AENEAS Durun! Meydanın hâkimi hâlâ biziz. Geri dönmüyoruz, geceyi burada geçirelim.

TROİLOS (Girer) Hektor öldürüldü.

HEPSİ Hektor öldürüldü mü? Yüce Tanrılar!

TROİLOS Hektor öldü ve onu avlanmış bir canavar gibi katilinin atının kuyruğuna bağlayıp savaş alanında gezdirip kepaze ediyorlar. Kararsın gökyüzü ve bütün öfkesini kussun üzerimize. Tanrılar, siz de oturun tahtınıza ve bir buyruğunuzla yerle bir edin Truva'yı. Alın bütün Truvalıların canını da daha fazla ıstırap çekmeyelim.

AENEAS Askerlerin moralini bozuyorsunuz Prensım.

TROİLOS Ne dediğimi anlamıyor musun? Burada savaş-tan, korkudan veya ölümünden söz etmiyorum ben. Tanrıların ve insanların başımıza açacağı bütün belalara meydan okuyorum... Hektor öldü, bunu kim söyleyecek Priamus'la Hekuba'ya? Aranızdan biri ölene kadar "uğursuz baykuş" diye anılmak istiyorsa gitsin Truva'ya söylesin Hektor'un öldüğünü... Priamus taş kesilir anında. Kadınlar bütün çocukları öldürülmüş aneler gibi çeşmeye dönmüş gözleriyle ağlarlar da sel basar bütün şehri. Bu söz bütün delikanlıların kanını dondurur, hepsi heykele dönüşüp oldukları yerde kala kalırlar. Hadi, yürüyün gidelim, Hektor öldü, daha öte-

si var mı? Ama bir durup şu tiksindiren çadırlara bakın, görüyor musunuz nasıl da dikbaşı çöreklenmişler ülkemizin bağrına... Gün ne kadar erken doğarsa doğsun bütün bu çadırları yerle bir edeceğim. Ve sen, iri yarı hayvan, nereye gidersen git öfkemden kurtulamayacaksın. Vicdan azabı gibi ruhuna musallat olup rahat bırakmayacağım seni. Hadi çalın boruları da geri dönelim. İntikam alma umudumuzun gücü de merhem olsun içimizdeki acıya...

(Aeneas ile Truvalılar çıkar. Troilos çıkamadan öteki taraftan Pandaros girer.)

PANDAROS Hey dur bir dakika, sana söyleyeceklerim var.

TROİLOS Defol git başımdan pis pezevenk! Herkes adını bu sıfatınla ansın ve rezilliğin utancıyla yaşa. *(Çıkar.)*

PANDAROS Hah, işte bu sızlayan kemiklerime çok iyi geldi. Ah dünya! Dünya! Dünya! Benim gibilerden neden nefret ederler ki! Canımızı dişimize katar çalışır uğraşırız, iş olup bitene kadar bizden iyisi yoktur, olup bittikten sonra küfrün bini bir para. Bu durumu bir şiirle mi açıklamalı acaba? Dur bir düşünelim...

Arı neşeyle vız vız eder kovanda / sağlamsa peteği, sağlıklıysa iğnesi / bir kaptırmayagörsün iğneyle peteği / bal mal kalmaz geride, kalan yalan dolan... Beyaz et pazarlayanlar iyisi mi şu dediklerimi kalın kalın yazıp duvarlarına assınlar... Pandaros'un tanıyan her kim varsa / durmasın çıksın ortaya / Görsün başıma gelenleri / vursun beni sevenleri / Ağlamasanız da hâlime / acıyın istikbalime / zamparalarla kahbeler şehvetle inler / Zavallı Pandaros'u kim dinler / Bıktım yaşamaktan artık / Mirasımla dolu bu sandık / dışı hoş içi boş / Kerhanenin kızları saldırır üstüme / hepsi de düşkündür süsüne püsüne / hekim hekim gezdim aradım şifa / ben geberdikten sonra hastalıklarına gösterin vefa. *(Çıkar.)*

SON

21 Kasım 2012, Aqua 2 / Ümraniye

Mitos-Boyut Oyun Dizisi

418. Duşan KOVAÇEVİC / *Dar Ayakkabıyı la Yaşamak*
419. Zeynep KAÇAR / *Toplu Oyunları 3*
Bu Anlamlı Günde / Köprüden Önce Son Çıkış / Medine
420. Henrik IBSEN / *Toplu Oyunları 2* *Nora, Bir Bebek Evi / Hedda Gabler*
421. ARİSTOFANES / *Eski Yunan Komedyaları 4* *Kurbağalar*
422. Zeynep ÜNAL / *Radio Oyunları (6 Oyun)*
423. MOLİÈRE / *Don Juan*
424. William SHAKESPEARE / *Othello*
425. Arnold WESKER / *Toplu Oyunları.2* *Kökler / Mutfak / Annie Wobblers*
427. SOFOKLES / *Antigone*
428. Yıldırım KESKİN / *Toplu O.1*
Uzaktakiler / İnsansızlar / Soruşturma / Tut ki Öleceksin / Çiçek Sepetli Kız
429. HIRVAT OYUNLARI / *Bedensiz Kadın / Uykudan Önce*
430. AHMET VEFİ KPAŞA / *Eski Türk Oy. 8* *Zor Nikâhı / Tabibi Aşk*
431. Yıldırım KESKİN / *Toplu Oyunları. 2*
Aklı Başında Bir Adam / Son Çıkan Işığı Söndürsün / İçlerinden Hangisi
432. Güngör DİLMEN / *Canlı Maymun Lokantası*
433. David GREIG / *Sarı Ay*
434. Ayşe BAYRAMOĞLU / *Beyaz Yalanlar*
435. Deyan DUKOVSKI / *Boş Şehir*
436. Asmin N. SİNGEZ / *Dağ Gülü Beybin -Beybin, The Wild Rose*
437. Alfred de MUSSET / *Lorenzaccio*
438. Matéi VISNIEC / *Pandaların Hikâyesi*
439. Celal PERK / *Toplu Oyunları.1*
Sürgün Misafirler / Londra'ya Kiraz Geldi / Dayak Delisi
440. Alberto MORIVIA / *Aylaklar*
441. Denise CHALEM / *Yarın Ola Hayrola*
442. Muhammed YAKUBİ / *Toplu Oyunları 1* *Kuraklık ve Yalan / Ay Suda*
443. August STRINDBERG / *Baba*
444. William SHAKESPEARE / *Hamlet*
445. Güngör DİLMEN / *Sokrates "Bulutlar"da*
446. Ariel DORFMAN / *Araf*
447. Yeton NEZİRAY / *Şehir Büyüyor*
448. William SHAKESPEARE / *Kral Lear*
449. Ariel DORFMAN / *Ölüm ve Kız*
450. William SHAKESPEARE / *Antonius ve Kleopatra*
451. AİSKHÜLOS / *Eski Yunan Tragedyaları 1. / Tebai'ye Karşı Yediler*
452. Şaban OL / *Serçe*
453. Gülsün Siren KINAL / *Toplu Oyunları. 1* *Tolstoy ile Anna / Üç Yılbaşı*
454. Ülkü AYVAZ / *Radio Oyunları 7 Oyun*
455. Lady GREGORY / *Kısa Oyunları 7 oyun.*
456. Yeton NEZİRAY / *Aşk Zamanı Savaş*
457. Gülsüm SİREN KINAY / *Toplu Oyunları.2*
Gönlümreki Osman Hamdi Bey / Pembe Konağın Gelinleri
458. William SHAKESPEARE / *Julius Caesar*
459. A. Cüneyd KILCIOĞLU / *Toplu Oyunları . 1*
Pirananın Kırık Dişleri / Dilek Ağacı / Mumyalar
460. Ayşe BAYRAMOĞLU / *Toplu Oy. 1 (Türkçe-İng.) Pencere / Transit Geçiş*

Yunanlılar ile Troyalılar arasındaki
nl Troya Savaşı sırasında geçen

Troilos ile Kressida,

Shakespeare'in hem tragedya hem komedyta ögeleri taşıyan,
ancak hiçbir sınıflandırmaya girmeyen,
sıra dışı, sahnelenmesi oldukça zor bir oyundur.
Büyük acılar, acımasızca alaylar, ahlaksızca davranışlar,
grotesk biçimde i içe geçmiş olduğundan,
oyun, genellikle yanlış yorumlanan veya anlaşılamayan
bir sahne eseri olarak bilinegelmiřtir.

Troya halkının romantik dünyası, idealleri,
yüceltilmiř insani deėerleri, cinselliėin, bencilliėin,
ıkar hesaplarının ve  alma tutkusunun
Üstün tutulduėu bir dünya tarafından yerle bir edilir.
Troya nlerinde, Troya Savaşı ile birlikte, ahlaki bir düzenin,
yalnızca gücün ve çıkarın egemen olduğu bir düzenle
savaşı da sürüp gitmektedir.

